

PROGRAM REWITALIZACJI

dla Gminy Dąbie na lata 2017-2023

Dąbie, 2017

OPRACOWALI:

mgr inż. Dariusz Kałużny

mgr inż. Angelika Paczesna

mgr inż. Daria Jarońska

ADRES BIURA:

NUVARRO Sp. z o. o.

ul. Reymonta 23, Posada

62-530 Kazimierz Biskupi

tel. (63) 233 00 15

e-mail: biuro@nuvarro.pl

www.nuvarro.pl

SPIS TREŚCI

Spis treści.....	3
1. WSTĘP	4
2. DEFINICJE	7
3. METODOLOGIA	13
4. OPIS POWIĄZAŃ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI	15
5. DIAGNOZA ZJAWISK KRYZYSOWYCH	33
5.1. Podsumowanie sfery społecznej	33
5.2. Podsumowanie sfery gospodarczej	35
5.3. Podsumowanie sfery przestrzenno-funkcjonalnej	37
5.4. Podsumowanie sfery technicznej	39
5.5. Podsumowanie sfery środowiskowej	41
6. DELIMITACJA	43
7. OBSZAR ZDEGRADOWANY	73
8. OBSZAR REWITALIZACJI	75
9. POGŁĘBIONA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI	82
10. ZAŁOŻENIA PROGRAMU REWITALIZACJI	91
10.1. Wizja i misja Programu Rewitalizacji	91
10.2. Cele Programu Rewitalizacji	92
10.2.1. CELE SZCZEGÓŁOWE I KIERUNKI DZIAŁAŃ	92
11. PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE	94
12. INDYKATYWNE RAMY FINANSOWE	133
13. MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI	142
14. USPOŁECZNIE NIE	162
15. SYSTEM WDRAŻANIA I MONITORINGU	171
15.1. Wdrażanie i monitoring	171
15.1. Aktualizacja	176
16. PODSUMOWANIE STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	178
17. SPIS RYSUNKÓW	179
18. SPIS TABEL	181
19. SPIS WYKRESÓW	182

1. WSTĘP

Przemiany społeczno-gospodarcze na przestrzeni ostatniego ćwierćwiecza wywołane procesem globalizacji oraz transformacją ustrojową i wyzwaniem gospodarki wolnorynkowej spowodowały szereg niekorzystnych zjawisk i procesów na obszarach jednostek samorządu, takich, jak degradacja tkanki materialnej oraz narastające problemy w sferze społeczno-gospodarczej. W takiej sytuacji szczególnego znaczenia nabierają zaczęły planowanie oraz realizacja kompleksowych projektów rewitalizacyjnych, obejmujących sfery: społeczną, gospodarczą, przestrzenno-funkcjonalną, środowiskową i techniczną, a tym samym odpowiadających na indywidualny zestaw zidentyfikowanych problemów danego obszaru.

Na potrzeby projektowania i wdrażania interwencji w ramach procesu rewitalizacji, współfinansowanych środkami Unii Europejskiej, rewitalizację należy rozumieć jako: *„kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji.”¹*

Podstawowym narzędziem tworzącym ramy operacyjne i płaszczyznę koordynacji działań rewitalizacyjnych jest *plan/program rewitalizacji*, który jest opracowywany oraz przyjmowany przez samorząd lokalny w drodze uchwały na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875 ze zm.). Jest to wieloletni program działań zmierzający do wyprowadzenia obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysu oraz stworzenia warunków do ich dalszego rozwoju poprzez optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań i wzmacnianie lokalnych potencjałów. Objęcie danego obszaru programem rewitalizacji będzie stanowiło podstawę wspierania go poprzez instrumenty i narzędzia dedykowane rewitalizacji (programy unijne

¹ „Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020”, Minister Rozwoju, 2016, s. 5.

oraz krajowe) lub korzystania z preferencji w innych instrumentach, programach i działaniach sektorowych.

Proces rewitalizacji prowadzony jest przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, przedstawicieli samorządu terytorialnego i mieszkańców gminy). Szczególny nacisk kładziony jest na zaangażowanie lokalnej społeczności, czyli osoby, których w szczególności dotyczą planowane działania.

Program Rewitalizacji dla Gminy Dąbie na lata 2017-2023 stanowi spójny dokument strategiczny mający na celu wyprowadzenie ze stanu kryzysowego najbardziej zdegradowane obszary gminy poprzez przedsięwzięcia kompleksowe (uwzględniające aspekt społeczny, gospodarczy, przestrzenno-funkcjonalny, techniczny, środowiskowy i kulturowy), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany.

Rewitalizacja Gminy Dąbie koncentruje się na 5 głównych obszarach:

- a. społecznym – działania koncentrujące się na zapobieganiu patologiom i wykluczeniu społecznemu (marginalizacji, bezrobociu, ubóstwu) oraz mające na celu wzrost poziomu integracji mieszkańców gminy;
- b. gospodarczym – rozpowszechnianie i ułatwianie aktywności gospodarczej;
- c. przestrzenno-funkcjonalnym – w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, w tym: zaplanowano inwestycje w zakresie budowy elementów małej infrastruktury rekreacyjnej, zagospodarowania obszarów stanowiących miejsca rozrywki i integracji dla mieszkańców;
- d. technicznym – zły stan techniczny obiektów użyteczności publicznej, brak funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska;
- e. środowiskowym – brak funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska oraz występowanie wyrobów zawierających azbest.

Program Rewitalizacji ujmuje działania w sposób kompleksowy (z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych ze środków unijnych oraz innych publicznych lub prywatnych) tak, aby nie pomijać aspektu społecznego oraz

gospodarczego lub przestrzenno-funkcjonalnego lub technicznego lub środowiskowego związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem.

Koncentracja interwencji i potrzeba hierarchizacji potrzeb powodują, że programy rewitalizacji dotyczą terenów o istotnym znaczeniu dla rozwoju gminy, obejmujących całość lub część zdiagnozowanego obszaru zdegradowanego i dotkniętych szczególnie koncentracją problemów i negatywnych zjawisk kryzysowych.

Sporządzony dokument przygotowany został zgodnie z wymogami określonymi w Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 Ministra Rozwoju oraz Zasadach programowania i wsparcia rewitalizacji w ramach WRPO 2014+, przyjętych przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego.

Dzięki wdrożeniu Programu Rewitalizacji zwiększy się atrakcyjność gospodarcza miasta i gminy Dąbie, a co za tym idzie stworzona zostanie szansa dla rozwoju nowych podmiotów gospodarczych oraz tworzenia miejsc pracy. Warunki do poprawy jakości życia mieszkańców, do ich osobistego rozwoju zostaną stworzone głównie na obszarze zrewitalizowanym, jednakże niektóre z proponowanych przedsięwzięć będą oddziaływały na całą gminę. Ponadto wdrożenie działań zaplanowanych w Programie Rewitalizacji pozwoli na rozwój kulturalno-społeczny gminy, a co za tym idzie na przeciwdziałanie wykluczeniu kulturalnemu nie tylko mieszkańców obszaru rewitalizacji, ale i całej społeczności gminnej.

Objęcie danego obszaru PR będzie stanowiło podstawę do ubiegania się o dofinansowanie poszczególnych przedsięwzięć w ramach funduszy zewnętrznych w tym środków Unii Europejskiej.

2. DEFINICJE

Rewitalizacja – to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnątrz (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnątrz (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych).

Dla prowadzenia rewitalizacji wymagane są:

- a. uwzględnienie rewitalizacji jako istotnego elementu całościowej wizji rozwoju gminy;
- b. pełna diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru rewitalizacji oraz analizie dotyczących go problemów; diagnoza obejmuje kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe;
- c. ustalenie hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych;
- d. właściwy dobór narzędzi i interwencji do potrzeb i uwarunkowań danego obszaru;
- e. zsynchronizowanie działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej;
- f. koordynacja prowadzonych działań oraz monitorowanie i ewaluacja skuteczności rewitalizacji;

- g. realizacja wynikającej z art. 5 ust. 1 rozporządzenia ogólnego zasady partnerstwa² polegającej na włączeniu partnerów w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz konsekwentnego, otwartego i trwałego dialogu z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć.

Rewitalizacja jest prowadzona zgodnie z zasadami zawartymi w Umowie Partnerstwa, a w szczególności z zasadami polityki przestrzennej zawartymi w rozdziale 1.5.4 Umowy Partnerstwa.

Stan kryzysowy – stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- a. gospodarczej (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),
- b. środowiskowej (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska),
- c. przestrzenno-funkcjonalnej (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych),
- d. technicznej (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

² „Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 roku ustanawiające wspólne przepisy dotyczące EFRR, EFS, FS, EFRROW oraz EFMiR”

Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy.

Obszar zdegradowany – obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Dotyczy to najczęściej obszarów miejskich, ale także wiejskich. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów.

Obszar rewitalizacji – obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w pkt 2, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny przemysłowe (w tym portowe i wydobywcze), powojskowe lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

Program rewitalizacji – inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875), wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji (np. lokalne programy rewitalizacji, miejskie programy rewitalizacji).

Projekt rewitalizacyjny – projekt wynikający z programu rewitalizacji, tj. zaplanowany w programie rewitalizacji i ukierunkowany na osiągnięcie jego celów (zawierający listę planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami

zawierającymi, w odniesieniu do każdego projektu/przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, co najmniej: nazwę i wskazanie podmiotów go realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji) albo logicznie powiązany z treścią i celami programu rewitalizacji (zawierający charakterystykę pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową), zgłoszony do objęcia albo objęty współfinansowaniem UE z jednego z funduszy strukturalnych albo Funduszu Spójności w ramach programu operacyjnego.

Komplementarność przestrzenna – oznacza konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji programu rewitalizacji wzajemnych powiązań pomiędzy projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi zarówno realizowanymi na obszarze rewitalizacji, jak i znajdujących się poza nim, ale oddziałujących na obszar rewitalizacji. Zapewnienie komplementarności przestrzennej projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych ma służyć temu, by program rewitalizacji efektywnie oddziaływał na cały dotknięty kryzysem obszar (a nie punktowo, w pojedynczych miejscach), poszczególne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne wzajemnie się dopełniały przestrzennie oraz by zachodził między nimi efekt synergii. Celem zapewnienia komplementarności przestrzennej interwencji jest także to, by prowadzone działania nie skutkowały przenoszeniem problemów na inne obszary lub nie prowadziły do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie.

Komplementarność problemowa – oznacza konieczność realizacji projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które będą się wzajemnie dopełniały tematycznie, sprawiając, że program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcyjnym, technicznym, środowiskowym). Zapewnienie komplementarności problemowej ma przeciwdziałać fragmentacji działań (np. tzw. „rewitalizacji technicznej”, „rewitalizacji społecznej” – określeń błędnie stosowanych, ponieważ rewitalizacja jest zawsze kompleksowa) koncentrując uwagę na całościowym spojrzeniu na przyczyny kryzysu danego obszaru. Skuteczna komplementarność

problemowa oznacza konieczność powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami gminy na innych polach, co skutkuje lepszą koordynacją tematyczną i organizacyjną działań administracji.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna – oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. W tym celu niezbędne jest osadzenie systemu zarządzania programem rewitalizacji w przyjętym przez daną gminę systemie zarządzania w ogóle.

Komplementarność międzyokresowa – oznacza konieczność dokonania rozeznania, analizy i krytycznej oceny oraz sformułowania wniosków na temat dotychczasowego (w kontekście zaangażowania środków wspólnotowych, szczególnie w ramach polityki spójności 2007-2013) sposobu wspierania procesów rewitalizacji, jego skuteczności, osiągnięć i problemów wdrażania projektów i programów rewitalizacji. W oparciu o dokonane analizy zasadne jest zadbanie o uzupełnianie (dopełnianie) przedsięwzięć już zrealizowanych w ramach polityki spójności 2007-2013 (np. o charakterze infrastrukturalnym) projektami komplementarnymi (np. o charakterze społecznym) realizowanymi w ramach polityki spójności 2014-2020. Zachowanie ciągłości programowej (polegającej na kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności 2007-2013) ma w procesach rewitalizacji kluczowe znaczenie.

Komplementarność źródeł finansowania – w kontekście polityki spójności 2014-2020, oznacza, że projekty rewitalizacyjne, wynikające z programu rewitalizacji opierają się na konieczności umiejętnego uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania. Silna koordynacja i synergia projektów rewitalizacyjnych finansowanych szczególnie w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego jest konieczna dla uzyskania korzystnych efektów dla obszarów rewitalizacji. Komplementarność finansowa oznacza także zdolność łączenia prywatnych i publicznych źródeł finansowania, przy założeniu, że

stymulowanie endogenicznych zdolności inwestycyjnych ma kluczowe znaczenie dla dynamiki pożądanых zmian.

3. METODOLOGIA

Program opracowany został z wykorzystaniem modelu ekspercko-partycypacyjnego. Model ten polega na możliwie szerokim udziale wszystkich interesariuszy w pracach nad PR, przy jednoczesnym zaangażowaniu ekspertów zewnętrznych. Eksperci odpowiadają między innymi za przeprowadzenie procesu konsultacji społecznych, warsztatów, diagnozy, badań ankietowych oraz opracowanie dokumentu pn. Program Rewitalizacji dla Gminy Dąbie na lata 2017-2023.

Etapy prac nad PR obejmowały następujące działania:

1. Podjęcie dnia 29 września 2017 roku przez Radę Miejską w Dąbiu uchwały w sprawie przystąpienia do sporządzenia Programu Rewitalizacji Gminy Dąbie na lata 2017-2023 [Uchwała Nr XXXII/270/2017 Rady Miejskiej w Dąbiu z dnia 29 września 2017 roku].
2. Podjęcie dnia 29 września 2017 roku przez Radę Miejską w Dąbiu uchwały w sprawie zasad i trybu przeprowadzenia partycypacji społecznej w Programie Rewitalizacji Gminy Dąbie na lata 2017-2023 [Uchwała Nr XXXII/271/2017 Rady Miejskiej w Dąbiu z dnia 29 września 2017 roku].
3. Zarządzenie Burmistrza Miasta Dąbie z dnia 17 października 2017 roku w sprawie powołania Gminnego Zespołu ds. Rewitalizacji [Zarządzenie Nr OSZE.0050.52.2017 Burmistrza Miasta Dąbie z dnia 17 października 2017 roku].
4. Zorganizowanie i przeprowadzenie spotkań konsultacyjno-informacyjnych, badań ankietowych oraz spotkań warsztatowych mających na celu poznanie opinii na temat uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, aktualnych potrzeb oraz przyszłych kierunków rozwoju Gminy Dąbie oraz propozycji projektów i zadań rewitalizacyjnych, które mogłyby zostać ujęte w PR.
5. Opracowanie diagnozy obecnej sytuacji w Gminie Dąbie w celu wyznaczenia obszarów problemowych oraz wskazania działań mających na celu ich ożywienie społeczno-gospodarcze, tj.: pozyskanie danych statystycznych i rejestrowych nt. sytuacji Gminy Dąbie.
6. Zbieranie oraz opracowanie bazy fiszek projektowych składanych przez mieszkańców oraz podmioty działające na obszarze Gminy Dąbie w zakresie propozycji projektów do realizacji na terenie zdegradowanych obszarów gminy.

7. Opracowanie i zredagowanie projektu Programu Rewitalizacji dla Gminy Dąbie na lata 2017-2023 zgodnie z wypracowanymi ustaleniami przez ekspertów zewnętrznych.
8. Odstąpienie od procedury przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania Programu na środowisko na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 r. poz. 1405 ze zm.).
9. Uchwalenie Programu Rewitalizacji dla Gminy Dąbie na lata 2017-2023.

Program Rewitalizacji dla Gminy Dąbie na lata 2017-2023 powstał w wyniku prac przedstawicieli samorządu lokalnego, instytucji publicznych, przedsiębiorców i pracowników Urzędu Miejskiego w Dąbiu, przy współudziale ekspertów i specjalistów zewnętrznych, a także mieszkańców gminy, jako głównych interesariuszy procesu rewitalizacji.

W tabelach zamieszczonych w Programie Rewitalizacji dla Gminy Dąbie na lata 2017-2023 oraz Diagnozie zjawisk kryzysowych dla Gminy Dąbie dane o wartościach wskazujących na występowanie negatywnego zjawiska oznaczono kolorem czerwonym, natomiast kolor zielony został użyty dla podkreślenia pozytywnej sytuacji w danym sołectwie.

4. OPIS POWIĄZAŃ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI

Program Rewitalizacji jest jednym z narzędzi realizujących strategię rozwoju gminy, w związku z czym proces rewitalizacji powinien stanowić element całościowej wizji rozwoju gminy. Poniżej przedstawiono powiązania niniejszego dokumentu z celami wdrażanej polityki europejskiej, krajowej, regionalnej i lokalnej.

1. Karta Lipska na rzecz zrównoważonego rozwoju miast europejskich

Dokument podkreśla potrzebę opracowania strategii zintegrowanego rozwoju miejskiego, przy uwzględnieniu aspektu ekonomicznego, społecznego i ekologicznego, a także wymiaru zdrowotnego i kulturowego oraz zdolności instytucjonalnych państwa. Ponadto prowadzenie polityki zintegrowanego rozwoju obszarów miejskich winno uwzględniać warunki i potrzeby lokalne oraz zasadę pomocniczości. Karta opisuje narzędzia wykorzystywane do wdrażania programów zintegrowanego rozwoju oraz podaje główne zalecenia dotyczące krajowych polityk miejskich.

Program Rewitalizacji dla Gminy Dąbie na lata 2017-2023 uwzględnia szeroki wymiar zintegrowanego rozwoju gminy zarówno w aspekcie społecznym, ekonomicznym, jak również zwraca uwagę na warunki i potrzeby lokalne, co oznacza, że Gmina Dąbie o charakterze gminy miejsko-wiejskiej spełnia na etapie opracowywania zalecenia Karty Lipskiej na rzecz zrównoważonego rozwoju.

2. Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Dokument ten stanowi unijną strategię rozwoju na najbliższe dziesięciolecie, stanowiącą najwyższy poziom odniesienia przy programowaniu strategicznym każdego poziomu programowania państw Unii Europejskiej. Strategia Europa 2020 obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

- Rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy oraz innowacji;
- Rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;

- Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Program Rewitalizacji dla Gminy Dąbie na lata 2017-2023 priorytetowo traktuje takie zagadnienia jak rynek pracy, zatrudnienie, rozwój wiedzy oraz walkę z ubóstwem. Szczególnie ważne są kwestie związane z włączeniem społecznym – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

3. Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020

Dokument jest aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, tj. Strategii Rozwoju Kraju 2020. Głównym oczekiwanym efektem realizacji Strategii jest wzrost zamożności Polaków oraz zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluceniem społecznym. Wiodącą w niej jest zasada zrównoważonego rozwoju całego kraju w wymiarze gospodarczym, społecznym, środowiskowym i terytorialnym oraz założenie, że z efektów Strategii skorzystają wszyscy obywatele. W Strategii dużą wagę przywiązuje się do wzrostu innowacyjności Polski, reindustrializacji, a także zrównoważonego rozwoju kraju, realizowanego z uwzględnieniem interesu mniejszych miast oraz wsi.

Program Rewitalizacji dla Gminy Dąbie na lata 2017-2023 wpisuje się w następujące cele w obszarze:

- Cel szczegółowy I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną:
 - Obszar – Reindustrializacja,
 - Obszar – Rozwój innowacyjnych firm,
 - Obszar – Kapitał dla rozwoju.
- Cel szczegółowy II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony:
 - Obszar – Spójność społeczna,
 - Obszar – Rozwój zrównoważony terytorialnie.

4. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie

Kompleksowy średniookresowy dokument strategiczny odnoszący się do prowadzenia polityki rozwoju społeczno-gospodarczego kraju w ujęciu wojewódzkim. Jest on także podstawowym dokumentem wyznaczającym ramy polityki regionalnej Polski do roku

2020. Według wizji Strategii w 2020 roku polskie regiony stanowiąc będą lepsze miejsce do życia dzięki podniesieniu poziomu i jakości życia oraz przez stworzenie takich ram gospodarczo-społecznych i instytucjonalnych, które zwiększają szanse realizacji aspiracji i możliwości jednostek i wspólnot lokalnych. Polskie regiony będą silniejsze gospodarczo, lepiej zintegrowane gospodarczo, społecznie i przestrzennie oraz bardziej samorządne w wyniku procesu decentralizacji i szerszego urzeczywistniania zasady partnerstwa i subsydiarności. Realizacja wizji będzie możliwa poprzez osiągnięcie głównego celu strategii, którym jest efektywne wykorzystanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągania celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym. Realizacji celu strategicznego służyć będą trzy cele:

1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów, 2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych, 3. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.

W ramach celu 2. ujęto cel operacyjny 2.3. Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze. W Polsce znajduje się wiele obszarów które, pomimo znacznej na tle innych jednostek terytorialnych zamożności, utraciły w ostatnich latach, na skutek zmian społeczno-gospodarczych, możliwości wzrostu i kreowania zatrudnienia z powodu upadku tradycyjnego przemysłu, gwałtownej zmiany koniunktury na wytwarzane produkty i usługi, degradacji środowiska przyrodniczego czy też powiązanej z tymi procesami degradacji infrastruktury, w tym mieszkaniowej, a także dużego odpływu ludności. Do najważniejszych zagadnień, które powinny być brane pod uwagę przy projektowaniu i realizacji działań restrukturyzacyjnych i rewitalizacyjnych będą należały działania: wsparcie jakości kapitału ludzkiego, modernizacja struktury gospodarczej, wspierające nadrobienie zaległości w zakresie infrastruktury technicznej, wspierające modernizację i rozwój obiektów użyteczności publicznej o znaczeniu subregionalnym, wsparcie kompleksowych programów rewitalizacyjnych obejmujących zagadnienia infrastrukturalne, gospodarcze i społeczne.

Działania w ramach tego obszaru problemowego polityki regionalnej będą prowadzone na podstawie lokalnych programów rewitalizacji.

Program Rewitalizacji dla Gminy Dąbie na lata 2017-2023 jest zgodny z następującymi celami:

- Strategiczny cel polityki regionalnej: Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym;
- Cel 1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów („konkurencyjność”);
- Cel 2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”).

5. *Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030*

Dokument określający zasady ładu przestrzennego w Polsce. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju jest najważniejszym dokumentem strategicznym w kwestii zagospodarowania przestrzennego kraju. Został on stworzony w celu zapewnienia efektywnego wykorzystania jego przestrzeni. Dokument zawiera cele i kierunki działań służące takiemu planowaniu przestrzennemu, który pozwoli na wzrost społeczno-gospodarczy państwa.

W dokumencie wskazano, na nadrzędną ustrojową zasadę zrównoważonego rozwoju, z której wyprowadzono wprost zasady planowania publicznego. Wśród nich należy wymienić: zasadę racjonalności ekonomicznej, zasadę preferencji regeneracji (odnowy) nad zajmowaniem nowych obszarów pod zabudowę, zasadę przyczynowości ekologicznej i zasadę kompensacji ekologicznej.

Zasada preferencji regeneracji (odnowy) nad zajmowaniem nowych obszarów pod zabudowę oznacza w szczególności intensyfikację procesów urbanizacyjnych na obszarach już zagospodarowanych, tak aby minimalizować ekspansję zabudowy na nowe tereny. W praktyce zasada ta przeciwdziała rozpraszaniu zadań inwestycyjnych, przyczynia się do efektywnego wykorzystania przestrzeni zurbanizowanej, chroniąc jednocześnie przestrzeń wewnątrz miast przed dewastowaniem (zasada odnosi się do recyklingu przestrzeni).

Program Rewitalizacji dla Gminy Dąbie na lata 2017-2023 wpisuje się w następujące cele:

- Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystywanie

potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów – w ramach tego celu zaplanowano działanie 2.3.2. Restrukturyzacja i rewitalizacja obszarów zdegradowanych i miast. W punkcie tym ustalono, że działania polityki przestrzennej w odniesieniu do zdegradowanych obszarów zurbanizowanych mają na celu przywrócenie ich funkcji administracyjnych, społecznych i gospodarczych oraz stworzenie warunków sprzyjających ich powtórному zagospodarowaniu, dzięki skorelowanym interwencjom w sferze planowania przestrzennego, inwestycjom infrastrukturalnym oraz wsparciu zasobów ludzkich i przedsiębiorczości. Działania restrukturyzacyjne i rewitalizacyjne doprowadzą do odzyskania atrakcyjności danego obszaru lub miasta, do przywrócenia korzystnych warunków życia i podejmowania działalności gospodarczej oraz inwestycyjnej z wykorzystaniem istniejącego potencjału kulturowego i zachowaniem funkcji symbolicznych oraz przyrodniczych obszaru w procesie jego adaptacji do nowych funkcji.

- Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej;
- Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski;
- Przywrócenie i utrwalanie ładu przestrzennego.

6. Krajowa Polityka Miejska 2023

Strategicznym celem krajowej polityki miejskiej jest wzmocnienie zdolności miast i obszarów zurbanizowanych do kreowania zrównoważonego rozwoju i tworzenia miejsc pracy oraz poprawa jakości życia mieszkańców. Uszczegółowieniem powyższego celu strategicznego jest pięć celów szczegółowych, spójnych z celami postawionymi w dokumentach strategicznych Polski oraz Unii Europejskiej, kreujących miasto/tereny zurbanizowane konkurencyjne, silne, spójne, zwarte i zrównoważone, sprawne.

Do roku 2020 proponuje się następujące cele krajowej polityki miejskiej:

- I. Stworzenie warunków dla skutecznego, efektywnego i partnerskiego zarządzania rozwojem na obszarach miejskich, w tym w szczególności na obszarach metropolitalnych.
- II. Wspieranie zrównoważonego rozwoju ośrodków miejskich, w tym przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom niekontrolowanej suburbanizacji.

- III. Odbudowa zdolności do rozwoju poprzez rewitalizację zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie obszarów miejskich.
- IV. Poprawa konkurencyjności i zdolności głównych ośrodków miejskich do kreowania rozwoju, wzrostu i zatrudnienia.
- V. Wspomaganie rozwoju subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich, przede wszystkim na obszarach problemowych polityki regionalnej (w tym na niektórych obszarach wiejskich) poprzez wzmacnianie ich funkcji oraz przeciwdziałanie ich upadkowi ekonomicznemu.

Program Rewitalizacji dla Gminy Dąbie na lata 2017-2023 jest zgodny z celami nr I, III, IV i V, ponieważ celem działań w zakresie rewitalizacji jest zmiana strukturalna danego obszaru – nie tylko poprawa jakości życia i walorów estetycznych, ale przede wszystkim przywrócenie na nim aktywności gospodarczej i społecznej.

7. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020

Dokument ten opiera się na koncepcji polegającej na budowaniu kapitału ludzkiego w pięciu etapach życia:

1. wczesne dzieciństwo,
2. edukacja szkolna,
3. edukacja na poziomie wyższym,
4. aktywność zawodowa, uczenie się dorosłych i rodzicielstwo,
5. starość.

Celem głównym Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób, tak aby mogły one w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia.

Program Rewitalizacji dla Gminy Dąbie na lata 2017-2023 jest zgodny z następującymi celami:

- Cel szczegółowy 1: Wzrost zatrudnienia;
- Cel szczegółowy 2: Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych;
- Cel szczegółowy 3: Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym;

- Cel szczegółowy 4: Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej;
- Cel szczegółowy 5: Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli.

8. Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020

Dokument powstał w odpowiedzi na jedno z kluczowych wyzwań rozwojowych, zidentyfikowanych w raporcie „Polska 2030”. W Strategii kapitał społeczny rozumiany jest jako wynikająca z zaufania oraz obowiązujących norm i wzorów postępowania, zdolność do mobilizacji i łączenia zasobów, która sprzyja kreatywności oraz wzmacnia wolę współpracy i porozumienia w osiąganiu wspólnych celów.

Ze względu na szeroki zakres pojęcia kapitału społecznego, SRKS jest dokumentem horyzontalnym i wieloaspektowym, a jego przygotowanie wymagało współpracy i zaangażowania wielu partnerów.

Program Rewitalizacji dla Gminy Dąbie na lata 2017-2023 wpisuje się w:

- Cel szczegółowy 1. Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji;
- Cel szczegółowy 2. Poprawa mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne;
- Cel szczegółowy 4. Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego.

9. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej

W dokumencie tym określono kluczowe kierunki interwencji publicznej mające służyć kształtowaniu jak najlepszych warunków dla rozwoju ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych w Polsce. Zapisane w KPRES cele, wynikające z nich działania oraz spodziewane rezultaty zostały sformułowane w oparciu o diagnozę sektora ekonomii społecznej przy uwzględnieniu aktualnego kontekstu politycznego, społecznego i gospodarczego w Polsce i w Unii Europejskiej. Przyjęte założenia, konstrukcja i treść dokumentu sprawiają, iż KPRES jest dokumentem otwartym na zjawiska i procesy, jakie mogą zajść w bliższej i dalszej perspektywie, a mające potencjalny wpływ na rozwój ekonomii społecznej.

Dzięki szerokim konsultacjom dokumentu oraz udziałowi w jego tworzeniu przedstawicieli różnych środowisk i sektorów, KPRES w sposób kompleksowy określa

i definiuje działania państwa oraz interesariuszy, służące rozwojowi ekonomii społecznej w Polsce, mające na celu wzrost jej znaczenia w tworzeniu i realizacji polityk publicznych.

Program Rewitalizacji dla Gminy Dąbie na lata 2017-2023 wpisuje się w cel główny, który brzmi: Do roku 2020 podmioty ekonomii społecznej staną się ważnym elementem aktywizacji osób w trudnej sytuacji oraz dostarczycielem usług użyteczności publicznej działającym we wspólnotach samorządowych.

10. Umowa Partnerstwa

To najważniejszy dokument określający strategię inwestowania nowej puli funduszy europejskich w ramach polityki spójności, wspólnej polityki rolnej oraz wspólnej polityki rybołówstwa. W dokumencie tym wyróżniono cztery priorytety, na których skupiać się będzie wydatkowanie unijnych środków. Są to:

- otoczenie sprzyjające przedsiębiorczości i innowacjom;
- spójność społeczna i aktywność zawodowa;
- infrastruktura sieciowa na rzecz wzrostu zatrudnienia;
- środowisko i efektywne zarządzanie zasobami.

Postanowienia Umowy Partnerstwa zostały ujęte w 5 częściach. W pierwszej opisane zostały rozwiązania zapewniające zgodność dokumentu ze Strategią Europa 2020. W tej części omówiono także główne potrzeby rozwojowe kraju. Uwzględniając zróżnicowanie terytorialne, dotychczasowe doświadczenia i wnioski z ewaluacji ex ante dokonano analizy potrzeb w kontekście realizacji celów rozwojowych kraju i regionów.

Program Rewitalizacji dla Gminy Dąbie na lata 2017-2023 odnosi się do następujących celów tematycznych:

- Cel tematyczny 2. Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości TIK (EFRR);
- Cel tematyczny 3. Wzmacnianie konkurencyjności MŚP, sektora rolnego (w odniesieniu do EFRROW);
- Cel tematyczny 6. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami (FS, EFRR);
- Cel tematyczny 8. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników (EFS, EFRR);
- Cel tematyczny 9. Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem (EFS, EFRR);

- Cel tematyczny 10. Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie (EFS, EFRR).

11. Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020.

Jest to dokument strategiczny, wyznaczający główne kierunki rozwoju regionu. To podstawowe narzędzie prowadzonej przez samorząd województwa polityki regionalnej. Strategia stanowi ważny element polityki regionalnej – uwzględnia zapisy dokumentów krajowych (np. Krajową Strategię Rozwoju Regionalnego, Koncepcję Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, strategie sektorowe i inne dokumenty rządowe powiązane z rozwojem regionalnym) oraz zasady europejskiej polityki regionalnej. Jej konstrukcja opiera się na fundamentach poprzedniego dokumentu. Istotą proponowanych zmian jest założenie, że wzmacniać rozwój regionu można jedynie przy równoczesnym rozwoju wszystkich części Wielkopolski zarówno biegunów wzrostu, jak i obszarów problemowych, a przede wszystkim przez wzmacnianie wzajemnie korzystnych relacji między nimi. Efektem takiego podejścia jest modyfikacja celów strategii, w swej istocie obejmujących podobne, jak poprzednio sfery, polegająca na ich uszczegółowieniu i na zaadresowaniu do konkretnych typów obszarów, borykających się ze swymi specyficznymi problemami. Wizja Strategii została nakreślona następująco: Wielkopolska 2020 roku, w wyniku stopniowego osiągnięcia celów strategii ma być regionem inteligentnym, innowacyjnym i spójnym. Wśród zagrożeń natomiast odnotowano marginalizację obszarów o niższej konkurencyjności, a także grup o najniższym wykształceniu, wzrost patologii społecznych, liczne grupy i środowiska zagrożone wykluczeniem.

Program Rewitalizacji dla Gminy Dąbie na lata 2017-2023 odnosi się do następujących celów strategicznych:

- Cel strategiczny 5. Zwiększenie spójności województwa;
- Cel strategiczny 6. Wzmocnienie potencjału gospodarczego regionu;
- Cel strategiczny 7. Wzrost kompetencji mieszkańców i zatrudnienia;
- Cel strategiczny 8. Zwiększenie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych województwa.

Wskazane powyżej cele strategiczne i operacyjne zawarte w Strategii są istotne z punktu widzenia zamierzeń rewitalizacyjnych zapisanych w PR. W Strategii wskazuje się na

jedną ze słabych stron obecność obszarów i miast wymagających podjęcia procesów rewitalizacyjnych. Program Rewitalizacji poprzez charakter przedsięwzięć rewitalizacyjnych pozwoli na wzrost integracji, aktywizacji i pobudzenia do działania społeczności lokalnej, zwiększy szanse mieszkańców na rynku pracy oraz stworzy warunki do rozwoju zapewniając komfortowe przestrzenie do działania. Biorąc pod uwagę wymienione powyżej cele strategii, nakreślone w PR dla Gminy Dąbie cele działań przyczynią się do spełnienia założonej wizji województwa wielkopolskiego.

W celu przeciwdziałania procesom degradacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i środowiskowej, w Strategii określono działania służące wsparciu terenów wymagających restrukturyzacji, odnowy i rewitalizacji (cel operacyjny 5.4.). Działania z zakresu tego celu są adresowane do obszaru problemowego „Miasta i inne obszary tracące dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze”. Działania naprawcze mają koncentrować się zwłaszcza na rewitalizacji terenów poprzemysłowych, powojсковych, poeksploatacyjnych, komunikacyjnych i wydobywczych oraz dzielnic miast będących w zastoju. Wymaga to budowy kompleksowych programów odnowy obejmujących inwestycje w infrastrukturę techniczną i społeczną, projekty aktywizacji gospodarczej czy edukacyjnej.

Cel 5.4. Strategii realizowany będzie poprzez działania zaproponowane w niniejszym Programie Rewitalizacji w trzech obszarach: Mieszkańcy (Integracja mieszkańców i włączenie społeczne, Aktywizacja młodzieży, Aktywizacja osób starszych, Aktywizacja osób niepełnosprawnych), Przestrzeń (Rewitalizacja przestrzeni publicznych, Rewitalizacja terenów zielonych) i Budynki (Modernizacja budynków i obiektów użyteczności publicznej, Modernizacja budynków zabytkowych).

12. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego

Został on przyjęty przez Sejmik Województwa w kwietniu 2010 roku. Jest to opracowanie wyrażające podstawowe priorytety planistyczne dla kształtowania rozwoju przestrzennego Wielkopolski w najważniejszych jego aspektach – ochrony przyrody, transportu i infrastruktury oraz rozwoju osadnictwa. Ich realizacja nastąpi na szczeblu samorządu gminnego, w tym również poprzez lokalizację inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym. Celem określonym w dokumencie jest zrównoważony rozwój przestrzenny regionu jako jedna z podstaw wzrostu poziomu życia mieszkańców. Realizacja tego celu opiera się na dwóch celach szczegółowych:

- Dostosowanie przestrzeni do wyzwań XXI wieku, m.in. poprzez restrukturyzację obszarów o ograniczonym potencjale rozwojowym;
- Zwiększenie efektywności wykorzystania potencjałów rozwojowych województwa.

W kierunkach rozwoju województwa rewitalizacja została przewidziana w szczególności dla strefy intensywnych procesów urbanizacyjnych. W strefie tej znalazł się Poznań wraz z gminami przyległymi do miasta, a także obszar łączący miasta Kalisz i Ostrów Wielkopolski oraz Konin, Leszno, Piła i Gniezno. Są to obszary szczególnie narażone na koncentrację niekorzystnych zjawisk o charakterze społecznym, gospodarczym czy przestrzennym. Proces rewitalizacji może obejmować wszystkie jednostki terytorialne – nie tylko najważniejsze ośrodki miejskie, gminy miejsko-wiejskie i wiejskie.

Zgodnie z tym dokumentem celem rozwoju jest kształtowanie zrównoważonej struktury przestrzennej, uwzględniającej duży popyt na tereny budowlane, przy ograniczonym zasobie wolnych terenów. Istotne jest wykorzystanie przestrzeni zurbanizowanych, które wymagają rewitalizacji lub zmiany funkcji (tereny przemysłowe i powojkowe), jak również koncentracja zabudowy i ochrona walorów środowiska przyrodniczego. Ponadto o rewitalizacji i rekultywacji wspomina się w kontekście zachowania równowagi w środowisku przyrodniczym na terenach pokopalnianych.

Gmina Dąbie, będąca gminą miejsko-wiejską, stanowi sferę niskiej oraz – w części zachodniej i południowej – sferę ograniczonej intensywności procesów osadniczych. Szczególnie ta druga związana jest m.in. z przebiegającą rzeką Wartą i ograniczeniami w rozwoju osadnictwa z tym związanymi. Południowa i zachodnia część gminy jest objęta sferą ekstensywnego rozwoju działalności rolniczej, w pozostałej części gminy jest to sfera umiarkowana rozwoju.

Biorąc pod uwagę kwestie komunikacyjne, Dąbie położone jest w transeuropejskiej sieci transportowej TEN-T w Korytarzu Bałtyk-Adriatyk oraz w Korytarzu Morze Północne-Bałtyk. Przez gminę przebiega również ważny ciąg komunikacyjny – Autostrada A2.

Ponadto, gmina położona jest również w wiejskim i wschodnim obszarze funkcjonalnym województwa wielkopolskiego. Gmina należy także do obszarów, które na tle województwa wyróżniają się pod względem tożsamości regionalnej i kulturowej. W Chełmnie (Rzuchowie) – miejscowości leżącej w południowo-zachodniej części gminy Dąbie – zlokalizowany jest pomnik pamięci pomordowanych w byłym niemieckim Obozie Zagłady.

Program Rewitalizacji dla Gminy Dąbie na lata 2017-2023 wpisuje się w cele i kierunki oraz politykę przestrzenną prezentowaną w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Działania podejmowane w celu „ożywienia” terenów zdegradowanych mają na celu efektywne wykorzystanie zasobów oraz walorów danego terenu. PR będzie wspierał budowanie/odbudowę ładu przestrzennego. Program wpisuje się także w politykę wspierania rozwoju społeczno-gospodarczego w zakresie m.in. wspierania inicjatyw lokalnych, likwidacji bezrobocia czy wykorzystywania lokalnego potencjału ludzkiego.

13. Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020 (WRPO 2014+)

Jest on instrumentem realizującym zadania zmierzające do osiągnięcia spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej Unii Europejskiej przez inteligentny i zrównoważony rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu. W ramach WRPO 2014+ wymieniono 10 osi priorytetowych, które określają główne kierunki wsparcia Funduszy Europejskich. W uszczegółowieniu dokumentu wskazano, że w Wielkopolsce skala degradacji fizycznej, gospodarczej i społecznej części obszarów jest znacząca. W mniejszych miastach regionu istnieją znaczne obszary charakteryzujące się zdegradowaną zabudową, zdekapitalizowaną infrastrukturą techniczną, ograniczoną dostępnością transportową, koncentracją negatywnych zjawisk społecznych. W dużych miastach regionu istnieją niekiedy całe dzielnice z zaznaczającymi się różnymi przejawami niedostosowania do standardów współczesności oraz znacznym stopniem degradacji zabudowy, przestrzeni publicznej, wyposażenia w elementy infrastruktury technicznej. Sytuacjom tym towarzyszą często zjawiska wykluczenia społecznego mieszkańców tych obszarów. Także znaczna część obszarów wiejskich Wielkopolski objęta jest występowaniem zjawisk degradacji społeczno-gospodarczej i fizycznej. Działania inwestycyjne, finansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego mogą być powiązane z działaniami realizowanymi w ramach Osi Priorytetowych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego. Realizację projektów rewitalizacyjnych w ramach Działania 9.2 Rewitalizacja obszarów problemowych wspomagać mogą także projekty komplementarne, realizowane w ramach innych Działań finansowanych z EFRR, m.in. w zakresie promowania przedsiębiorczości w ramach Działania 1.3, modernizacji energetycznej budynków w Działaniu 3.2, promowania strategii

niskoemisyjnych i zrównoważonego transportu miejskiego w Działaniu 3.3, ochrony i rozwoju dziedzictwa kulturowego w Działaniu 4.4, inwestycji w drogi lokalne w ramach Działania 5.1.

Instrumentem służącym koordynacji podejmowanych przez beneficjentów przedsięwzięć rewitalizacyjnych będą kompleksowe lokalne programy rewitalizacji obszarów zdegradowanych. Wynikające z takich programów zintegrowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne i restrukturyzacyjne powinny prowadzić do wszechstronnej zmiany oblicza poddanych rewitalizacji obszarów, przede wszystkim w zakresie poprawy warunków życia mieszkańców. Obszary rewitalizowane będą wyznaczane z uwzględnieniem kryteriów przestrzennych, ekonomicznych oraz społecznych, z uwzględnieniem stopnia nasilenia problemów społecznych na danym obszarze, głównie związanych z deprawacją materialną i społeczną mieszkańców danego obszaru. Ponadto przedsięwzięcia infrastrukturalne finansowane z EFRR powinny być powiązane z realizacją celów w zakresie włączenia społecznego i walki z ubóstwem. Tworzone przez jednostki samorządu terytorialnego programy rewitalizacji będą musiały być zgodne z odpowiednimi wytycznymi IZ WRPO 2014+ w tym obszarze, wydanymi na podstawie właściwych wytycznych Ministerstwa Rozwoju oraz zgodnymi z Narodowym Planem Rewitalizacji.

14. Strategia Rozwoju Powiatu Kolskiego na lata 2015-2025

Strategia rozwoju jest dokumentem wyznaczającym najistotniejsze kierunki rozwoju jednostki samorządu terytorialnego. Określa wizję, misję, założone obszary i cele strategiczne oraz pola operacyjne, jak również wskazuje na otwarte kierunki rozwoju. Strategia Rozwoju Powiatu Kolskiego na lata 2015-2025 została opracowana w oparciu o perspektywę wizji regionu w 2020 r. i Polski do 2030 r., podkreślając jego specyfikę i wskazując na indywidualne rozwiązania, odpowiednie do jego charakterystyki, wyzwań i potrzeb. Strategia jest dokumentem pomocnym przy realizacji wyznaczonych perspektywicznych kierunków rozwoju regionu, dążeniu do osiągnięcia najważniejszych celów.

Program Rewitalizacji dla Gminy Dąbie na lata 2017-2023 jest zgodny z wymienionymi w tabeli celami strategicznymi poprzez swoje cele i kierunki działań. Cel PR związany z integracją oraz aktywizacją osób starszych oraz młodzieży wpisuje się w szczególny sposób w cel Strategii pn. Wysoka jakość kapitału ludzkiego oraz Wzrost poziomu integracji mieszkańców i zwiększenie zaangażowania w rozwój lokalny. Cel PR związany

z „przestrzenią”, jej ożywieniem oraz wzrostem jakości i walorów estetycznych wpisuje się bardzo wyraźnie w cel: Podniesienie estetyki przestrzeni publicznej i uporządkowanie ładu przestrzennego. Dokument Strategii wskazuje, że działania rewitalizacyjne spoczywają w dużej mierze na samorządach gminnych. Działania te powinny być oparte na kompleksowym Programie Rewitalizacji. Powiązanie celów Strategii Rozwoju Powiatu Kolskiego na lata 2015-2025 z PR przedstawia tabela poniżej.

Tabela 1. Powiązanie Strategii Rozwoju Powiatu Kolskiego na lata 2015-2025 z PR

Cel Strategii Rozwoju Powiatu Kolskiego na lata 2015-2025	Powiązane cele Programu Rewitalizacji dla Gminy Dąbie na lata 2017-2023	Powiązane kierunki działań Programu Rewitalizacji dla Gminy Dąbie na lata 2017-2023
Wykorzystanie przewag lokalizacyjnych, wsparcie rolnictwa, przedsiębiorczości i zatrudnienia	<p>Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez działania w zakresie integracji i aktywizacji społecznej (MIESZKAŃCY)</p> <p>Kształtowanie przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom (PRZESTRZEŃ)</p>	<p>1.1. Integracja mieszkańców i włączenie społeczne</p> <p>1.2. Aktywizacja młodzieży</p> <p>1.3. Aktywizacja osób starszych</p> <p>2.1. Rewitalizacja przestrzeni publicznych</p> <p>2.2. Rewaloryzacja terenów zabytkowych</p> <p>2.3. Rewitalizacja terenów zielonych</p>
Poprawa dostępności komunikacyjnej i wzrost bezpieczeństwa w ruchu drogowym	<p>Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez działania w zakresie integracji i aktywizacji społecznej (MIESZKAŃCY)</p> <p>Kształtowanie przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom (PRZESTRZEŃ)</p>	<p>1.1. Integracja mieszkańców i włączenie społeczne</p> <p>1.2. Aktywizacja młodzieży</p> <p>1.3. Aktywizacja osób starszych</p> <p>2.1. Rewitalizacja przestrzeni publicznych</p> <p>2.2. Rewaloryzacja terenów zabytkowych</p> <p>2.3. Rewitalizacja terenów zielonych</p>
Wysoka jakość kapitału ludzkiego	<p>Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez działania w zakresie integracji i aktywizacji społecznej (MIESZKAŃCY)</p>	<p>1.1. Integracja mieszkańców i włączenie społeczne</p> <p>1.2. Aktywizacja młodzieży</p> <p>1.3. Aktywizacja osób starszych</p>
Wzrost poziomu integracji mieszkańców i zwiększenie zaangażowania w rozwój lokalny	<p>Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez działania w zakresie integracji i aktywizacji społecznej (MIESZKAŃCY)</p> <p>Kształtowanie przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom (PRZESTRZEŃ)</p> <p>Zmiana lub nadanie nowych funkcji budynkom i obiektom (BUDYNKI)</p>	<p>1.1. Integracja mieszkańców i włączenie społeczne</p> <p>1.2. Aktywizacja młodzieży</p> <p>1.3. Aktywizacja osób starszych</p> <p>2.1. Rewitalizacja przestrzeni publicznych</p> <p>2.2. Rewaloryzacja terenów zabytkowych</p> <p>2.3. Rewitalizacja terenów zielonych</p> <p>3.1. Modernizacja budynków i obiektów użyteczności publicznej</p> <p>3.2. Modernizacja budynków zabytkowych</p>
Ochrona i przyjazne wykorzystanie potencjału dziedzictwa przyrody i zasobów naturalnych	<p>Kształtowanie przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom (PRZESTRZEŃ)</p> <p>Zmiana lub nadanie nowych</p>	<p>2.1. Rewitalizacja przestrzeni publicznych</p> <p>2.2. Rewaloryzacja terenów zabytkowych</p> <p>2.3. Rewitalizacja terenów zielonych</p> <p>3.1. Modernizacja budynków i obiektów</p>

	funkcji budynkom i obiektom (BUDYNKI)	użyteczności publicznej 3.2. Modernizacja budynków zabytkowych
Podniesienie estetyki przestrzeni publicznej i uporządkowanie ładu przestrzennego	Kształtowanie przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom (PRZESTRZEŃ)	2.1. Rewitalizacja przestrzeni publicznych 2.2. Rewaloryzacja terenów zabytkowych 2.3. Rewitalizacja terenów zielonych
	Zmiana lub nadanie nowych funkcji budynkom i obiektom (BUDYNKI)	3.1. Modernizacja budynków i obiektów użyteczności publicznej 3.2. Modernizacja budynków zabytkowych

Źródło: opracowanie własne

15. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Dąbie

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dąbie jest dokumentem o charakterze strategicznym określającym politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania ustalone na podstawie przeprowadzonej diagnozy całego terenu. Ustalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego są wiążące przy sporządzaniu Miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, nie stanowią jednak podstawy prawnej do wydawania decyzji administracyjnych. Określona idea rozwoju przestrzenno-gospodarczego, w szczególności zakładająca wysokie standardy jakości przestrzeni publicznych, architektoniczne i środowiska przyrodniczego, może stać się zachętą do inwestowania, a także wyzwać aktywność społeczną.

Program Rewitalizacji dla Gminy Dąbie na lata 2017-2023 jest zgodny z następującymi celami polityki przestrzennej gminy:

1. Przebudowa gospodarki gminy w celu zapewnienia jej zdolności do rozwoju.
2. Umocnienie roli Dąbia jako lokalnego ośrodka rozwoju.
3. Zapewnienie warunków wzrostu poziomu życia mieszkańców.

W ramach pierwszego celu Studium zakłada m.in. rozbudowę infrastruktury technicznej (wodociągowej, kanalizacyjnej), a także modernizację dróg oraz wyznaczenie tras rowerowych i turystycznych w ramach rozwoju turystyki w gminie. W założenia te wpisują się również przedsięwzięcia proponowane w niniejszym opracowaniu. W ramach celu nr 2 Studium, zakłada się zwiększenie oddziaływania miasta jako ośrodka kultury. W Programie Rewitalizacji również zwraca się uwagę na obiekty tj. synagoga, która jest ważnym miejscem kulturotwórczym w mieście i całej gminie. W Studium mówi się również o

rozwoju opieki społecznej czy poprawie bazy oświatowej, na co również zwrócono uwagę w Programie Rewitalizacji.

Tabela 2. Powiązanie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dąbie z Programem Rewitalizacji

Cel Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dąbie	Powiązane cele Programu Rewitalizacji dla Gminy Dąbie na lata 2017-2023	Powiązane kierunki działań Programu Rewitalizacji dla Gminy Dąbie na lata 2017-2023
Cel główny 1. Przebudowa gospodarki gminy w celu zapewnienia jej zdolności do rozwoju	Kształtowanie przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom (PRZESTRZEŃ) Zmiana lub nadanie nowych funkcji budynkom i obiektom (BUDYNKI)	2.1. Rewitalizacja przestrzeni publicznych 2.2. Rewaloryzacja terenów zabytkowych 2.3. Rewitalizacja terenów zielonych 3.1. Modernizacja budynków i obiektów użyteczności publicznej 3.2. Renowacja budynków zabytkowych
Cel główny 2. Umocnienie roli Dąbia jako lokalnego ośrodka rozwoju	Kształtowanie przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom (PRZESTRZEŃ)	2.1. Rewitalizacja przestrzeni publicznych 2.2. Rewaloryzacja terenów zabytkowych 2.3. Rewitalizacja terenów zielonych
Cel główny 3. Zapewnienie warunków wzrostu poziomu życia mieszkańców	Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez działania w zakresie integracji i aktywizacji społecznej (MIESZKAŃCY) Zmiana lub nadanie nowych funkcji budynkom i obiektom (BUDYNKI)	1.4. Integracja mieszkańców i włączenie społeczne 1.5. Aktywizacja młodzieży 1.6. Aktywizacja osób starszych 3.1. Modernizacja budynków i obiektów użyteczności publicznej 3.2. Modernizacja budynków zabytkowych

Źródło: opracowanie własne

16. Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Dąbie na lata 2014-2020

Misją i celem nadrzędnym samorządu gminnego jest prowadzenie długofalowej polityki zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego, której efektem końcowym jest wzrost jakości życia mieszkańców. Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym zadaniem gminy jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty. Strategia rozwoju stanowi źródło informacji o stanie danej gminy. Pełni także funkcję bazy danych dla potencjalnych przedsiębiorców zainteresowanych ulokowaniem inwestycji na danym terenie.

Program Rewitalizacji dla Gminy Dąbie na lata 2017-2023 jest zgodny z wymienionymi w tabeli celami strategicznymi poprzez swoje cele i kierunki działań.

Powiązanie celów Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Dąbie na lata 2014-2020 z PR przedstawia tabela poniżej.

Tabela 3. Powiązanie Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Dąbie na lata 2014-2020 z PR

Cel Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Dąbie	Powiązane cele Programu Rewitalizacji Dla Gminy Dąbie na lata 2017-2023	Powiązane kierunki działań Programu Rewitalizacji dla Gminy Dąbie na lata 2017-2023
Aktywny kapitał ludzki	<p>Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez działania w zakresie integracji i aktywizacji społecznej (MIESZKAŃCY)</p> <p>Kształtowanie przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom (PRZESTRZEŃ)</p> <p>Zmiana lub nadanie nowych funkcji budynkom i obiektom (BUDYNKI)</p>	<p>1.1. Integracja mieszkańców i włączenie społeczne</p> <p>1.2. Aktywizacja młodzieży</p> <p>1.3. Aktywizacja osób starszych</p> <p>2.1. Rewitalizacja przestrzeni publicznych</p> <p>2.2. Rewaloryzacja terenów zabytkowych</p> <p>2.3. Rewitalizacja terenów zielonych</p> <p>3.1. Modernizacja budynków i obiektów użyteczności publicznej</p> <p>3.2. Modernizacja budynków zabytkowych</p>
Rozwinięta infrastruktura	<p>Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez działania w zakresie integracji i aktywizacji społecznej (MIESZKAŃCY)</p> <p>Kształtowanie przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom (PRZESTRZEŃ)</p> <p>Zmiana lub nadanie nowych funkcji budynkom i obiektom (BUDYNKI)</p>	<p>1.1. Integracja mieszkańców i włączenie społeczne</p> <p>1.2. Aktywizacja młodzieży</p> <p>1.3. Aktywizacja osób starszych</p> <p>2.1. Rewitalizacja przestrzeni publicznych</p> <p>2.2. Rewaloryzacja terenów zabytkowych</p> <p>2.3. Rewitalizacja terenów zielonych</p> <p>3.1. Modernizacja budynków i obiektów użyteczności publicznej</p> <p>3.2. Modernizacja budynków zabytkowych</p>
Stabilna gospodarka	<p>Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez działania w zakresie integracji i aktywizacji społecznej (MIESZKAŃCY)</p> <p>Zmiana lub nadanie nowych funkcji budynkom i obiektom (BUDYNKI)</p>	<p>1.1. Integracja mieszkańców i włączenie społeczne</p> <p>1.2. Aktywizacja młodzieży</p> <p>1.3. Aktywizacja osób starszych</p> <p>3.1. Modernizacja budynków i obiektów użyteczności publicznej</p> <p>3.2. Modernizacja budynków zabytkowych</p>

Źródło: opracowanie własne

W ramach celu pn. Aktywny kapitał ludzki w Strategii proponuje się: wzbogacenie oferty kulturalnej, przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu czy wzbogacenie oferty spędzania czasu wolnego skierowanej do młodzieży oraz seniorów. Są to przedsięwzięcia tożsame z propozycjami przedsięwzięć w niniejszym dokumencie. Ponadto, Strategia odnosi się do poprawy infrastruktury drogowej, a także społecznej, w tym modernizacji świetlic wiejskich, urzędzeń sportowych, placów zabaw, termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej. W Programie Rewitalizacji dla Gminy Dąbie pojawiają się również przedsięwzięcia

o takim charakterze, wpisując się jednocześnie w cele założone w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Dąbie na lata 2014-2020. W Strategii wpisane jest również założenie mówiące o tworzeniu korzystnych warunków do rozwoju przedsiębiorczości oraz aktywizacji osób bezrobotnych. Przy decydowaniu o wyborze przedsięwzięć rewitalizacyjnych cel ten był brany pod uwagę i ma również swoje odzwierciedlenie w niektórych proponowanych przedsięwzięciach PR.

17. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dąbie

Gmina posiada nieaktualną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dąbie. Dotychczasowy dokument był ważny na lata 2008-2015.

5. DIAGNOZA ZJAWISK KRYZYSOWYCH

Dokładna diagnoza zjawisk kryzysowych w Gminie Dąbie stanowi Załącznik nr 1 do Programu Rewitalizacji dla Gminy Dąbie na lata 2017-2023. Poniżej zostało przedstawione podsumowanie problemów i potencjałów w każdej z pięciu sfer: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej.

5.1. PODSUMOWANIE SFERY SPOŁECZNEJ

W sferze społecznej zdiagnozowano następujące problemy:

- spadek liczby ludności (w ciągu ostatnich 6 lat o 168 osób);
- 62,6% mieszkańców Gminy Dąbie jest w wieku produkcyjnym, 16,7% w wieku przedprodukcyjnym, a 20,7% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. Jak wynika z danych Głównego Urzędu Statystycznego na przestrzeni ostatnich sześciu lat maleje udział liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym (wyjątek stanowi rok 2015/2016), natomiast wzrósł udział ludności w wieku poprodukcyjnym;
- w Gminie Dąbie w 2016 roku odnotowano więcej zgonów (78) niż urodzeń (61), najwięcej zgonów miało miejsce w mieście Dąbie (przy ulicy: Kolskiej, 11 Listopada 1918 roku oraz Łęczyckiej). Znaczną liczbę zgonów odnotowano również w sołectwach Chełmno i Rzuchów;
- w porównaniu do ogółu mieszkańców najwięcej osób w wieku poprodukcyjnym zamieszkuje w mieście Dąbie (głównie przy ul. Kolskiej, Łęczyckiej, 11 listopada 1918 roku) oraz w sołectwach Rzuchów, Lisice, Karszew, Chełmno i Cichmiana;
- saldo migracji wewnętrznych dla Gminy Dąbie wynosi -12;
- bezrobocie w Dąbiu (286 osób = 4,4% mieszkańców), w tym ponad 50% to osoby długotrwale bezrobotne;
- najwięcej osób bezrobotnych zamieszkuje w mieście Dąbie (100 osób) przy ul. Adama Asnyka, Kolskiej, Łęczyckiej oraz Placu Mickiewicza oraz w sołectwach Augustynów, Chełmno, Karszew, Lisice, Rzuchów, Sobótka oraz Zalesie;

- wskaźnik udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w powiecie kolskim w 2016 roku wynosił 6,15%. W Gminie Dąbie wskaźnik ten jest wyższy i wynosi 7,2%;
- z pomocy społecznej w Gminie Dąbie w 2016 roku skorzystało 186 rodzin – 505 osób;
- duża liczba gospodarstw domowych korzysta z pomocy społecznej z powodu niskiego dochodu – poniżej kryterium dochodowego w 2015 były 152 rodziny;
- najwięcej rodzin korzystających z pomocy społecznej zamieszkuje w mieście Dąbie (ul. 11 listopada 1918 roku, Kolska, Łęczycka oraz Plac Mickiewicza) oraz sołectwa Cichmiana, Karszew, Rzuchów i Zalesie;
- powodami korzystania z pomocy społecznej były: bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, alkoholizm, wielodzietność oraz rodzina niepełna;
- w 2016 roku na terenie gminy funkcjonowało 12 formularzy Niebieskich Kart – najwięcej z nich w mieście Dąbie;
- najwięcej rodzin z problemem alkoholowym zamieszkuje w mieście Dąbie oraz w sołectwie Tarnówka. W Dąbiu nasilenie tego problemu uwidacznia się przy ul. 11 Listopada 1918 roku, Łęczyckiej, Placu Mickiewicza oraz Tadeusza Kościuszki;
- w mieście Dąbie oraz sołectwach Chełmno, Cichmiana oraz Domanin miała miejsce największa liczba przestępstw;
- w Gminie Dąbie nie ma żłobka;
- ogólny spadek liczby uczniów, z wyjątkiem dzieci uczęszczających do szkół podstawowych;
- na przestrzeni lat 2010/2015 znacznie spadła liczba czytelników w ciągu roku;
- w latach 2010-2015 występowała niewystarczająca liczba miejsc w przedszkolach;
- frekwencja wyborcza w wyborach do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w 2015 roku w Dąbiu była niższa niż w powiecie kolskim, województwie i kraju, podobna sytuacja miała miejsce również w wyborach prezydenckich;
- w Dąbiu zdaniem ankietowanych głównymi problemami społecznymi są: bezrobocie, starzenie się społeczeństwa, słaba integracja lokalnej społeczności, alkoholizm oraz ubóstwo.

W sferze społecznej zdiagnozowano następujące potencjały:

- najwięcej dzieci urodziło się w mieście Dąbie;

- najwięcej zameldowań odnotowano w mieście Dąbie (ul. Łęczycka, 11 Listopada 1918 roku) oraz w sołectwach Cichmiana i Rośle;
- liczba bezrobotnych w Gminie Dąbie spada od roku 2013, wcześniej utrzymywał się trend wzrastający;
- liczba zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym zmalała od roku 2013 (11,2%) do roku 2016 (7,2%);
- w Gminie Dąbie funkcjonuje 15 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, a OSP Dąbie włączona jest do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego;
- ważną rolę odgrywają organizacje społeczne działające na terenie Gminy Dąbie – pełniące istotną rolę w aktywizacji mieszkańców;
- najważniejszą rolę w życiu kulturalnym mieszkańców Gminy Dąbie odgrywa działający od 1981 r. Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka Publiczna;
- na terenie gminy prężnie funkcjonuje Miejsko-Strażacka Młodzieżowa Orkiestra Dęta.

Część diagnostyczna pozwoliła na zobrazowanie i rozkład przestrzenny problemów w pięciu wybranych sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej. Niezwykle istotnym problemem dla całej gminy jest zmniejszająca się liczba ludności oraz postępujące zjawisko starzenia się społeczeństwa – wzrost udziału w strukturze mieszkańców osób w wieku poprodukcyjnym. Ważnym problemem jest również bezrobocie oraz niski poziom zamożności społeczeństwa. Charakter przewidzianych dla podobszarów rewitalizacji projektów winien odpowiadać na zdiagnozowane problemy mieszkańców oraz ich potrzeby wyrażone poprzez badanie ankietowe.

5.2. PODSUMOWANIE SFERY GOSPODARCZEJ

W sferze gospodarczej zdiagnozowano następujące problemy:

- w strukturze przedsiębiorstw dominują mikro przedsiębiorstwa – zatrudniające do 9 osób (373), w tym większość z nich to jednoosobowe działalności gospodarcze;
- w latach 2015-2016 zaobserwowano malejącą liczbę nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych oraz zauważalny znaczny wzrost liczby podmiotów wyrejestrowanych;

- w Dąbiu przy ulicach: Emilii Plater, Henryka Sienkiewicza, Jana Kilińskiego, Łąkowej, Marii Konopnickiej, Polnej, Wojska Polskiego oraz w sołectwach: Baranowiec, Chruścín i Krzykosy nie funkcjonują żadne podmioty gospodarcze;
- najwięcej zawieszonych podmiotów gospodarczych zlokalizowanych jest w mieście Dąbie;
- w mieście Dąbie (głównie przy Placu Mickiewicza) odnotowano najwięcej wykreślonych podmiotów gospodarczych. Znaczna liczba firm została wykreślona również w sołectwach Chełmno Parcele, Chełmno i Rzuchów;
- wyniki badania ankietowego wykazały, że w Dąbiu głównymi problemami gospodarczymi są: niskie wynagrodzenia, mało atrakcyjne miejsca pracy, wyjazdy młodych, zdolnych mieszkańców oraz niewystarczająca liczba połączeń komunikacyjnych z innymi ośrodkami.

W sferze gospodarczej zdiagnozowano następujące potencjały:

- wzrost wskaźnika liczby podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym;
- najwięcej aktywnych podmiotów gospodarczych zarejestrowanych jest w mieście Dąbie, przy ulicy: Kolskiej, Łęczyckiej i Placu Mickiewicza oraz w sołectwach: Chełmno, Cichmiana, Karszew i Rzuchów;
- w Gminie Dąbie istnieją dobre warunki do rozwoju agroturystyki oraz turystyki.

Istotnym problemem sfery gospodarczej w Gminie Dąbie jest malejąca liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych oraz wzrastająca liczba firm zawieszonych i wykreślonych. Należy podjąć działania wzmacniające przedsiębiorczość mieszkańców, pobudzając ich do aktywizacji zawodowej i chęci poszerzania kompetencji oraz przekwalifikowania, dostosowując umiejętności do potrzeb rynku pracy. Pomocą w realizacji tych celów może być utworzenie punktu doradczego, świadczącego pomoc w wymienionych przestrzeniach. Formą wspierania przedsiębiorczości może być stworzenie komfortowych warunków i udostępnienie lokali dla działania podmiotów ekonomii społecznej.

5.3. PODSUMOWANIE SFERY PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNEJ

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej zdiagnozowano następujące problemy:

- teren gminy nie jest w pełni skanalizowany (24,7%), zauważa się duże braki w infrastrukturze kanalizacyjnej, co przyczynia się do zwiększonego oddziaływania ścieków na gospodarkę glebową i wodną; dla powiatu kolskiego jest to wartość 45,9%;
- stan infrastruktury wodociągowej jest określany jako zróżnicowany. Najstarsze odcinki sieci wymagają wymiany lub modernizacji;
- na terenie gminy brak sieci ciepłowniczej, głównym źródłem pozyskiwania ciepła są węgiel i drewno;
- wyposażenie mieszkań w centralne ogrzewanie w 2015 roku według danych GUS w mieście Dąbie wyniosło 65,6% a na terenie wiejskim gminy Dąbie – 47,6%;
- na terenie Gminy Dąbie brak jest sieci gazowej;
- wzrost natężenia ruchu na odcinku drogi krajowej nr 2 przyczynia się do zwiększonej degradacji tej infrastruktury;
- niewystarczająca infrastruktura rowerowa;
- mała liczba miejsc parkingowych w centrum miasta Dąbie;
- na terenie gminy skanalizowane są tylko ulice w mieście Dąbie, w tym niektóre z nich częściowo (ul. Łęczycka, Ogrodowa, 11 Listopada 1918 r., Kolska), kanalizacji nie posiada ul. Leśna, Polna, Łąkowa oraz Wojska Polskiego);
- zły stan techniczny niektórych zabytków zlokalizowanych na terenie gminy, świadczących o zachowaniu kultury i specyfiki regionu;
- nagromadzenie obiektów zabytkowych najsilniej widoczne jest w mieście Dąbie oraz sołectwach: Chełmno, Kupinin i Rzuchów;
- obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków są objęte ochroną konserwatorską, w związku z czym obowiązuje priorytet wymagań i ustaleń konserwatorskich w kierunkach ich zagospodarowania, działania podejmowane w odniesieniu do tych zabytków wymagają pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków;
- Na terenie sołectw: Augustynów, Baranowiec, Chełmno Parcele, Chruścin, Cichmiana, Gaj, Grabina Wielka, Krzewo, Krzykosy, Ladorudz, Rośle, Sobótka, Majdany,

Tarnówka, Tarnówka Wiesiołowska, Wiesiołów i Zalesie nie występuje żadna infrastruktura sportowo-rekreacyjna;

- niedostateczna liczba kursów autobusowych nieodpowiadająca na potrzeby mieszkańców;
- wyniki badania ankietowego wykazały, że w Dąbiu do głównych problemów w sferze przestrzenno-funkcjonalnej należą: niewystarczająca infrastruktura kanalizacyjna, zły stan nawierzchni dróg, zły stan infrastruktury okołodrogowej oraz niewystarczająca infrastruktura wodociągowa.

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej zdiagnozowano następujące potencjały:

- zużycie wody w ciągu roku przez jednego mieszkańca w latach 2015/2016 r. zmalało i kształtowało się na poziomie 35,6 m³;
- wszystkie miejscowości z terenu Gminy Dąbie są wyposażone w sieć wodociągową;
- zaopatrzenie w energię elektryczną mieszkańców Gminy Dąbie jest w pełni zapewnione;
- występowanie oznakowanych szlaków rowerowych i pieszych;
- rozbudowana sieć drogowa na terenie gminy;
- czas przejazdu z Gminy Dąbie do największych miast wojewódzkich czy pobliskich powiatowych mieści się w granicy do 2 godzin;
- występowanie na terenie gminy licznych zabytków o randze artystycznej i historycznej kształtującej obraz gminy i przyciągających turystów;
- teren gminy jest pokryty w całości zasięgiem sieci GSM głównych operatorów komórkowych w Polsce, na obszarze gminy nie występują miejsca, w których nie ma dostępu do sieci szerokopasmowych;
- na terenie Gminy Dąbie zapewniony jest dostęp do podstawowej opieki medycznej;
- na terenie niektórych wsi sołeckich występuje dostęp do infrastruktury sportowej w postaci boisk i placów zabaw.

Podsumowując problemy sfery przestrzenno-funkcjonalnej uwidacznia się potrzeba modernizacji oraz rozbudowy infrastruktury technicznej (sieci wodociągowej, kanalizacyjnej). Dodatkowo, podkreśla się fakt braku ścieżek rowerowych oraz małej liczby miejsc parkingowych. Stanowi to pewną uciążliwość dla społeczności Gminy Dąbie. Ponadto, na

niski poziom zadowolenia mieszkańców wpływa brak wystarczającej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, szczególnie dla najmłodszych mieszkańców. Formułowane projekty przedsięwzięć rewitalizacyjnych w zakresie rzeczowym powinny uwzględniać wymienione aspekty, przyczyniając się do tym samym do wzrostu komfortu użytkowania przestrzeni publicznych, wpływając tym samym na poziom jakości życia i satysfakcji mieszkańców.

5.4. PODSUMOWANIE SFERY TECHNICZNEJ

W sferze technicznej zdiagnozowano następujące problemy:

- znaczna część budynków komunalnych w gminie powstała przed 1989 rokiem, w związku z tym wymagają one modernizacji;
- najwięcej budynków komunalnych zlokalizowanych jest w mieście Dąbie, gdzie w budynkach komunalnych mieszkalnych znajduje się 78 lokali mieszkalnych;
- na obiektach będących w administrowaniu gminy lub jej jednostek nie ma zlokalizowanych instalacji wykorzystujących energię ze źródeł odnawialnych;
- potencjał gminy w obrębie odnawialnych źródeł energii jest w niewielki sposób wykorzystany;
- na terenie gminy nie występuje przetwarzanie biomasy do produkcji biogazu;
- niektóre budynki użyteczności publicznej należące do gminy wymagają modernizacji;
- głównym źródłem pozyskiwania energii cieplnej przez te budynki są: olej opałowy, węgiel i drewno;
- w Dąbiu największy problem w sferze technicznej stanowią: zły stan infrastruktury wokół budynków publicznych oraz zły stan estetyczny otoczenia.

*Rysunek 1. Budynek synagogi w Dąbiu
Źródło: Urząd Miejski w Dąbiu*

*Rysunek 2. Zabudowania na terenie byłej zlewni mleka w Dąbiu
Źródło: Urząd Miejski w Dąbiu*

W sferze technicznej zdiagnozowano następujące potencjały:

- gmina wykazuje duży potencjał do produkcji energii z wiatru, z racji lokalizacji na terenach o odpowiedniej prędkości wiatru, na terenie gminy funkcjonują 3 elektrownie wiatrowe;

- Gmina Dąbie znajduje się w części wysokiego promieniowania słonecznego. Potencjał energii słonecznej istniejący w Gminie Dąbie klasyfikuje się jako III stopień (w skali IV-stopniowej). Takie natężenie promieniowania słonecznego zapewnia ekonomiczne przetwarzanie promieni w energię użyteczną;
- gmina ta jest położona w obszarze o wysokiej temperaturze wód podziemnych, która sięga do 90°C, co rekomenduje montaż np. gruntowych pomp ciepła na terenie gminy.

Stan większości budynków użyteczności publicznej gminy wymaga podjęcia w niektórych przypadkach natychmiastowych działań naprawczych. Należy mieć jednak na uwadze, że przedsięwzięcia rewitalizacyjne o charakterze „społecznym”, które aktywizują społeczność i minimalizują wykluczenie społeczne muszą wykazywać priorytetowość w stosunku do pozostałych inwestycji, a tym do projektów dotyczących modernizacji obiektów. Przy projektach przebudowy, modernizacji obiektów warto w zakresie przedsięwzięcia uwzględnić wprowadzenie instalacji w oparciu o odnawialne źródła energii, których potencjał na terenie Gminy Dąbie nie jest odpowiednio wykorzystany.

5.5. PODSUMOWANIE SFERY ŚRODOWISKOWEJ

W sferze środowiskowej zdiagnozowano następujące problemy:

- dominującym nośnikiem ciepła jest węgiel kamienny;
- system ciepłowniczy oparty na lokalnych kotłowniach i indywidualnych paleniskach;
- występowanie wyrobów zawierających azbest na terenie gminy;
- gospodarstwa domowe głównym emitentem CO₂;
- zły stan jednolitych części wód powierzchniowych;
- niekorzystny klimat akustyczny w otoczeniu autostrady A2;
- według przeprowadzonego badania ankietowego w Dąbiu najczęściej wskazywano na problem związany z występowaniem azbestu oraz złym stanem wód.

W sferze środowiskowej zdiagnozowano następujące potencjały:

- występowanie obszarowych form ochrony przyrody;

- zadawalająca jakość wód podziemnych;
- gminny system gospodarki odpadami komunalnymi opiera się na zorganizowanej zbiórce odpadów;
- osiągnięcie wymaganych poziomów recyklingu takich frakcji, jak: papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło, ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania oraz poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych;
- eliminacja niskiej emisji poprzez sukcesywną realizację zadań określonych w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej;
- na terenie Gminy Dąbie według Programu ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej nie odnotowano przekroczenia poziomów dopuszczalnych stężeń pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu.

Mając na uwadze powyższe problemy i potencjały, przy formułowaniu działań rewitalizacyjnych dla poszczególnych podobszarów rewitalizacji ważne jest uwzględnianie w projektach, szczególnie tych dotyczących remontu/modernizacji obiektów, stosowania innowacyjnych rozwiązań energooszczędnych, a w przypadku wymiany instalacji grzewczej mieć na uwadze wprowadzanie nowych rozwiązań o charakterze proekologicznym. W trakcie realizacji inwestycji należy również pamiętać o zachowaniu zasad, dzięki którym prace przy inwestycji nie będą miały negatywnego wpływu na środowisko.

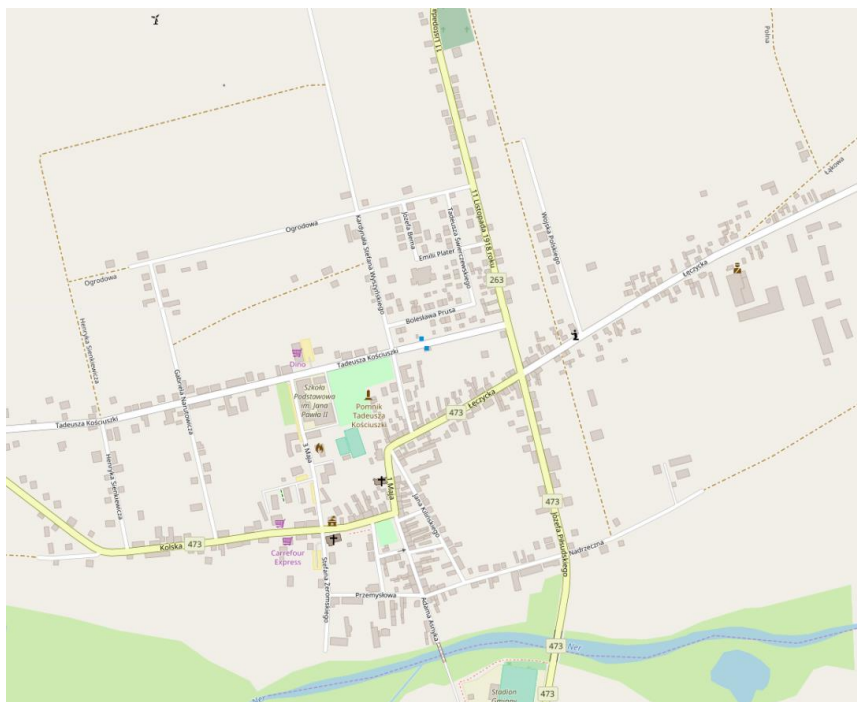
Zdiagnozowane problemy w poszczególnych fragmentach Gminy Dąbie umożliwiły wyznaczenie obszaru zdegradowanego, a w konsekwencji określenie podobszarów rewitalizacji w kolejnej części niniejszego dokumentu.

6. DELIMITACJA

W celu ustalenia na jakim obszarze gminy i miasta Dąbie następuje koncentracja negatywnych zjawisk społecznych, a wraz z nimi współwystępują negatywne zjawiska gospodarcze lub środowiskowe lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne, poszczególnym zjawiskom problemowym przypisano odpowiadające im wskaźniki statystyczne.

W celu uzyskania porównywalności wyników diagnozy starano się wybrać możliwie podobne jednostki terytorialne. Przyjęto więc podstawowe jednostki funkcjonalno-przestrzenne gminy, ustalone na podstawie Ustawy o samorządzie gminnym, Statutu Gminy Dąbie (uchwała nr VII/40/2003 z dnia 12 czerwca 2003 r.) oraz Statutów poszczególnych sołectw (uchwała nr VII/41/2003 z dnia 12 czerwca 2003 r.). Układ jednostek osadniczych w gminie Dąbie stanowi funkcjonalną całość i składa się z 24 miejscowości posiadających status sołectw, do których należą: Augustynów, Baranowiec, Chełmno Parcele, Chełmno, Chruścin, Cichmiana, Domanin, Gaj, Grabina Wielka, Karszew, Krzewo, Krzykosy, Kupinin, Ladorudz, Lisice, Lutomirów, Majdany, Rośle, Rzuchów, Sobótka, Tarnówka, Tarnówka Wiesiołowska, Wiesiołów, Zalesie. Najważniejszą jednostkę gminy stanowi miasto Dąbie. Miasto Dąbie poza funkcją administracyjną, pełni również ważną funkcję komunikacyjną i usługowo-handlową. Jest najważniejszym ośrodkiem gminnym, w którym zlokalizowana jest największa liczba podmiotów gospodarczych i placówek administracyjnych. Punktem odniesienia terytorialnego był wyżej wymieniony podział gminy na sołectwa, a następnie podział centralnej miejscowości gminy – miasta Dąbie na ulice (każda ulica to odrębna jednostka analityczna).

Uznanie danego zjawiska za problemowe, biorąc pod uwagę twarde dane statystyczne, następowało w przypadku stwierdzenia wartości powyżej lub poniżej średniej (w zależności od charakteru zjawiska – stymulanta i destymulanat) dla gminy/sołectwa Dąbie. Średnia dla gminy wyliczana była następująco: zsumowane wszystkie dane liczbowe w danych sołectwach podzielone przez liczbę sołectw. Dla miasta Dąbie, które w wielu wskaźnikach wypadało najgorzej i ze względu na swoją powierzchnię zostało podzielone na ulice, dokonano wyliczeń wartości średniej dla miasta, aby określić stopień problemów na danych ulicach. Podział na ulice został zastosowany również ze względu na dostępność tak

Rysunek 4. Podział miasta Dąbie na ulice
Źródło: opracowanie własne

Poniższa tabela prezentuje wszystkie jednostki gminy, które poddane zostały diagnozie i delimitacji.

Tabela 4. Jednostki gminy do delimitacji

Sołectwo	Liczba ludności	% udział ludności w stosunku do gminy	Powierzchnia w ha	% udział powierzchni w stosunku do gminy
Augustynów	141	2,2	416,0	3,2
Baranowiec	95	1,5	193,4	1,5
Chełmno Parcele	141	2,2	232,5	1,8
Chełmno	337	5,3	511,4	3,9
Chruścín	154	2,4	410,4	3,1
Cichmiana	267	4,2	1 082,0	8,3
Domanin	176	2,8	389,4	3,0
Gaj	121	1,9	290,4	2,2
Grabina Wielka	143	2,2	515,2	4,0
Karszew	258	4,1	696,6	5,3
Krzewo	212	3,3	616,4	4,7
Krzykosy	140	2,2	445,5	3,4
Kupinin	164	2,6	395,3	3,0
Ladorudz	140	2,2	673,5	5,2
Lisíce	233	3,7	420,6	3,2
Lutomirów	77	1,2	450,1	3,5
Majdany	150	2,4	392,9	3,0

Rośle	175	2,7	494,3	3,8
Rzuchów	442	6,9	1 471,4	11,3
Sobótka	169	2,7	512,2	3,9
Tarnówka	115	1,8	513,9	3,9
Tarnówka Wiesiołowska	173	2,7	315,1	2,4
Wiesiołów	162	2,5	361,1	2,8
Zalesie	209	3,3	357,1	2,7
MIASTO DĄBIE	1 971	31,0	878,3	6,7
SUMA	6 365		13 035,0	

Źródło: opracowanie własne

Wskaźniki wybrane do delimitacji zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 5. Wskaźniki użyte na potrzeby wyznaczenia granic obszarów kryzysowych w gminie

Zjawisko	Wskaźniki wraz ze sposobem interpretacji
Sfera społeczna	
Depopulacja	Dynamika zmian ludności – zgony w poszczególnych sołectwach w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy (-1 – powyżej średniej gminnej (gorzej), 0 – zbliżone do średniej gminnej, 1 – poniżej średniej gminnej (lepiej))
Starzenie się społeczeństwa	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby mieszkańców w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy (-1 – powyżej średniej gminnej (gorzej), 0 – zbliżone do średniej gminnej, 1 – poniżej średniej gminnej (lepiej))
Bezrobocie	Liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy (-1 – powyżej średniej gminnej (gorzej), 0 – zbliżone do średniej gminnej, 1 – poniżej średniej gminnej (lepiej))
Ubóstwo	Liczba osób, którym udzielono zasiłki w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy (-1 – powyżej średniej gminnej (gorzej), 0 – zbliżone do średniej gminnej, 1 – poniżej średniej gminnej (lepiej))
Przestępczość	Liczba przestępstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy (-1 – powyżej średniej gminnej (gorzej), 0 – zbliżone do średniej gminnej, 1 – poniżej średniej gminnej (lepiej))
Sfera gospodarcza	
Niski stopień przedsiębiorczości	Liczba firm w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy (-1 – poniżej średniej gminnej (gorzej), 0 – zbliżone do średniej gminnej, 1 – powyżej średniej gminnej (lepiej)), liczba zawieszonych firm w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy (-1 – powyżej średniej gminnej (gorzej), 0 – zbliżone do średniej gminnej, 1 – poniżej średniej gminnej (lepiej)) i liczba wykreślonych firm w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy (-1 – poniżej średniej gminnej (gorzej), 0 – zbliżone do średniej gminnej, 1 – powyżej średniej gminnej (lepiej))
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	
Nagromadzenie obiektów zabytkowych	Liczba zabytków w poszczególnych sołectwach (-1 – powyżej średniej gminnej (gorzej), 0 – zbliżone do średniej gminnej, 1 – poniżej średniej gminnej (lepiej)) <i>Zabytki są w stanie wymagającym renowacji, a co za tym idzie mają znaczenie jako wskaźnik. Mimo iż obecność obiektów zabytkowych na danym terenie świadczy o jego</i>

	<i>potencjale historycznym/kulturowym to powoduje ona również konieczność zwiększenia nakładów finansowych na utrzymanie stanu technicznego tych obiektów, ale także ogranicza realizację pewnych inwestycji.</i>
Infrastruktura kanalizacyjna	Wyposażenie w infrastrukturę kanalizacyjną (-1 – niewyposażone w infrastrukturę kanalizacyjną, 1 – wyposażone w infrastrukturę kanalizacyjną)
Sfera techniczna	
Degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych	Liczba budynków komunalnych wybudowanych przed 1989 r. (-1 – powyżej średniej gminnej (gorzej), 0 – zbliżone do średniej gminnej, 1 – poniżej średniej gminnej (lepiej))
Sfera środowiskowa	
Hałas	Poziom przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu. Negatywne oddziaływanie akustyczne na odcinkach drogi krajowej nr 2 (-1 – przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu, 1 – brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu)
Nagromadzenie wyrobów zawierających azbest	Powierzchnia wyrobów zawierających azbest na danym terenie (-1 – powyżej średniej gminnej, 0 – zbliżone do średniej gminnej, 1 – poniżej średniej gminnej)

Źródło: opracowanie własne

Szczegółowy opis każdego ze wskaźników w odniesieniu do sytuacji w gminie został przedstawiony w dalszej części rozdziału.

DEPOPULACJA

W ramach wskaźnika depopulacji wzięto pod uwagę liczbę zgonów na danym obszarze w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy. Najsilniej problem depopulacji w odniesieniu do największej liczby zgonów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców doświadczają obszary miasta Dąbie (szczególnie przy ulicy 11 Listopada 1918 roku, 3 Maja, Adama Asnyka, Kolskiej, Łęczyckiej, Nadrzecznej, Palcu Mickiewicza oraz Stefana Żeromskiego), a następnie sołectwa Chełmno i Rzuchów.

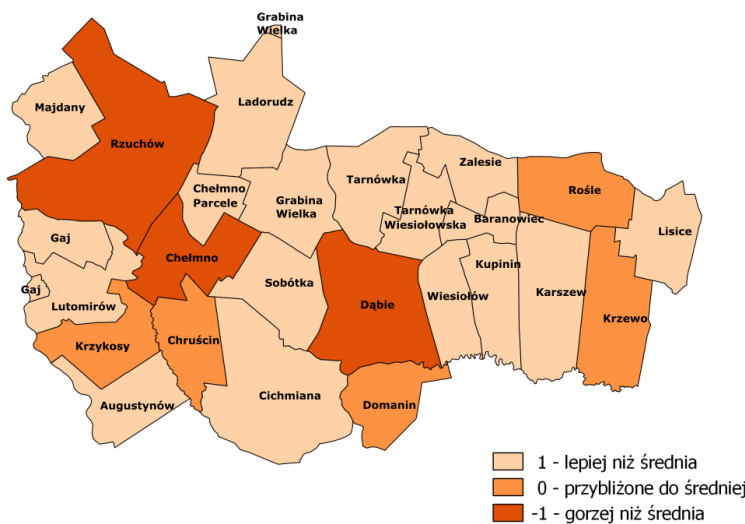
Tabela 6. Liczba zgonów w Gminie Dąbie w 2016 roku

Nazwa sołectwa/ miasta	Ulica	Zgony	Zgony na 1000 mieszkańców	Podział względem średniej równej 0,49
Augustynów		2	0,31	1
Baranowiec		0	0,00	1
Chełmno Parcele		1	0,16	1
Chełmno		5	0,79	-1

Chruścin		3	0,47	0
Cichmiana		2	0,31	1
Domanin		3	0,47	0
Gaj		2	0,31	1
Grabina Wielka		0	0,00	1
Karszew		2	0,31	1
Krzewo		3	0,47	0
Krzykosy		3	0,47	0
Kupinin		2	0,31	1
Ladorudz		1	0,16	1
Lisice		2	0,31	1
Lutomirów		1	0,16	1
Majdany		2	0,31	1
Rośle		3	0,47	0
Rzuchów		7	1,10	-1
Sobótka		2	0,31	1
Tarnówka		1	0,16	1
Tarnówka Wiesiołowska		1	0,16	1
Wiesiołów		1	0,16	1
Zalesie		1	0,16	1
MIASTO DĄBIE		28	4,40	-1
				Podział względem średniej dla miasta Dąbie równiej 0,60
	11 Listopada 1918 roku	4	2,23	-1
	1 Maja	1	0,56	0
	3 Maja	2	1,12	-1
	Adama Asnyka	2	1,12	-1
	Bolesława Prusa	0	0,00	1
	Emilii Plater	0	0,00	1
	Gabriela Narutowicza	1	0,56	0
	Henryka Sienkiewicza	0	0,00	1
	Jana Kilińskiego	0	0,00	1
	Józefa Bema	0	0,00	1
	Józefa Piłsudskiego	1	0,56	0
	Kard. S. Wyszyńskiego	0	0,00	1
	Tadeusza Świerczewskiego	1	0,56	0
	Kolska	3	1,68	-1
	Leśna	0	0,00	1
	Łąkowa	0	0,00	1
	Łęczycka	6	3,35	-1
	Marii Konopnickiej	0	0,00	1
	Nadrzeczna	2	1,12	-1
	Ogrodowa	0	0,00	1
	Plac Mickiewicza	2	1,12	-1
	Polna	0	0,00	1
	Przemysłowa	1	0,56	0

	Tadeusza Kościuszki	0	0,00	1
	Stefana Żeromskiego	2	1,12	-1
	Wojska Polskiego	0	0,00	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Dąbju

Rysunek 5. Rozkład przestrzenny problemu największej liczby zgonów w Gminie Dąbje

Źródło: opracowanie własne

STARZENIE SIĘ SPOŁECZEŃSTWA

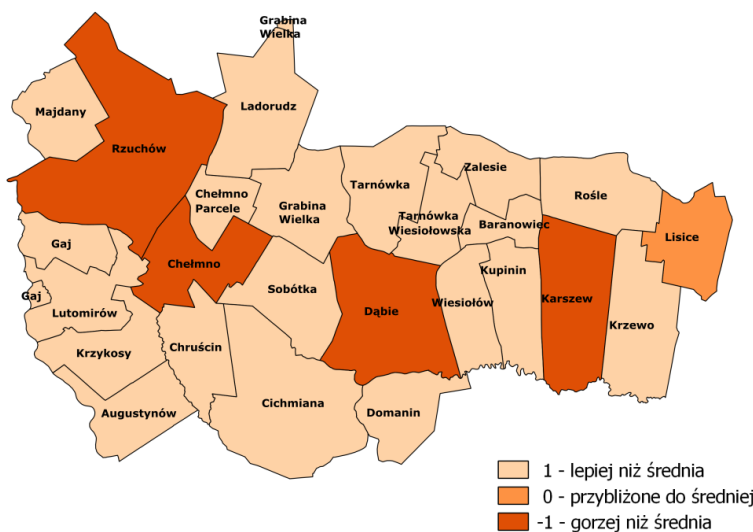
Wskaźnik starzenia się społeczeństwa został wyrażony liczbą osób w wieku poprodukcyjnym (kobiety po 60. roku życia i mężczyźni po 65. roku życia) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy. Wskaźnik starzenia się pozwala ocenić sytuację demograficzną danego terenu i wskazać możliwości rozwojowe danego społeczeństwa. Najsilniej obciążonymi demograficznie obszarami w Gminie Dąbje jest miasto Dąbje oraz sołectwa Chełmno, Karszew i Rzuchów. W Dąbju najwięcej osób w wieku poprodukcyjnym zamieszkuje ulice: 11 Listopada 1918 roku, Adama Asnyka, 3 Maja, Kard. S. Wyszyńskiego, Kolską, Łęczycką, Plac Mickiewicza oraz ul. Tadeusz Kościuszki.

Tabela 7. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym w Gminie Dąbie w 2016 r.

Sołectwo/miasto	Ulica	Liczba ludności	Wiek przedprodukcyjny	Wiek przedprodukcyjny na 1000 mieszkańców	Podział względem średniej równej 7,38	Wiek poprodukcyjny	Wiek poprodukcyjny na 1000 mieszkańców	Podział względem średniej równej 9,75
Augustynów		141	29	4,56	-1	31	4,87	1
Baranowiec		95	28	4,40	-1	15	2,36	1
Chełmno Parcele		141	24	3,77	-1	30	4,71	1
Chełmno		337	60	9,43	1	78	12,25	-1
Chruścin		154	25	3,93	-1	39	6,13	1
Cichmiana		267	44	6,91	-1	58	9,11	1
Domanin		176	43	6,76	-1	36	5,66	1
Gaj		121	27	4,24	-1	38	5,97	1
Grabina Wielka		143	22	3,46	-1	36	5,66	1
Karszew		258	49	7,70	1	68	10,68	-1
Krzewo		212	50	7,86	1	50	7,86	1
Krzykosy		140	21	3,30	-1	44	6,91	1
Kupinin		164	27	4,24	-1	43	6,76	1
Ladorudz		140	29	4,56	-1	30	4,71	1
Lisice		233	51	8,01	1	62	9,74	0
Lutomirów		77	12	1,89	-1	22	3,46	1
Majdany		150	36	5,66	-1	34	5,34	1
Rośle		175	27	4,24	-1	47	7,38	1
Rzuchów		442	80	12,57	1	110	17,28	-1
Sobótka		169	25	3,93	-1	30	4,71	1
Tarnówka		115	27	4,24	-1	22	3,46	1
Tarnówka Wiesiołowska		173	33	5,18	-1	40	6,28	1
Wiesiołów		162	34	5,34	-1	50	7,86	1
Zalesie		209	36	5,66	-1	52	8,17	1
MIASTO DĄBIE		1 971	335	52,63	1	486	76,36	-1
					Podział względem średniej dla miasta Dąbie równej 6,54			Podział względem średniej dla miasta Dąbie równe 9,48

11 Listopada 1918 roku	185	36	18,26	1	41	20,80	-1
1 Maja	30	2	1,01	-1	7	3,55	1
3 Maja	102	18	9,13	1	31	15,73	-1
Adama Asnyka	116	18	9,13	1	35	17,76	-1
Bolesława Prusa	53	8	4,06	-1	17	8,63	1
Emilii Plater	4	0	0,00	-1	0	0,00	1
Gabriela Narutowicza	47	9	4,57	-1	16	8,12	1
Henryka Sienkiewicza	20	2	1,01	-1	9	4,57	1
Jana Kilińskiego	58	9	4,57	-1	12	6,09	1
Józefa Bema	49	4	2,03	-1	12	6,09	1
Józefa Piłsudskiego	67	12	6,09	1	12	6,09	1
Kard. S. Wyszyńskiego	121	31	15,73	1	23	11,67	-1
Tadeusza Świerczewskiego	36	6	3,04	-1	11	5,58	1
Kolska	255	41	20,80	1	65	32,98	-1
Leśna	60	16	8,12	1	10	5,07	1
Łąkowa	8	3	1,52	-1	0	0,00	1
Łęczycka	302	54	27,40	1	65	32,98	-1
Marii Konopnickiej	12	0	0,00	-1	6	3,04	1
Nadrzeczna	87	10	5,07	-1	30	15,22	-1
Ogrodowa	37	8	4,06	-1	6	3,04	1
Plac Mickiewicza	108	12	6,09	-1	32	16,24	-1
Polna	0	0	0,00	-1	0	0,00	1
Przemysłowa	29	7	3,55	-1	7	3,55	1
Tadeusza Kościuszki	158	24	12,18	1	37	18,77	-1
Stefana Żeromskiego	9	1	0,51	-1	1	0,51	1
Wojska Polskiego	18	4	2,03	-1	1	0,51	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Dąbiu

Rysunek 6. Rozkład przestrzenny największej liczby osób w wieku poprodukcyjnym w Gminie Dąbie
Źródło: opracowanie własne

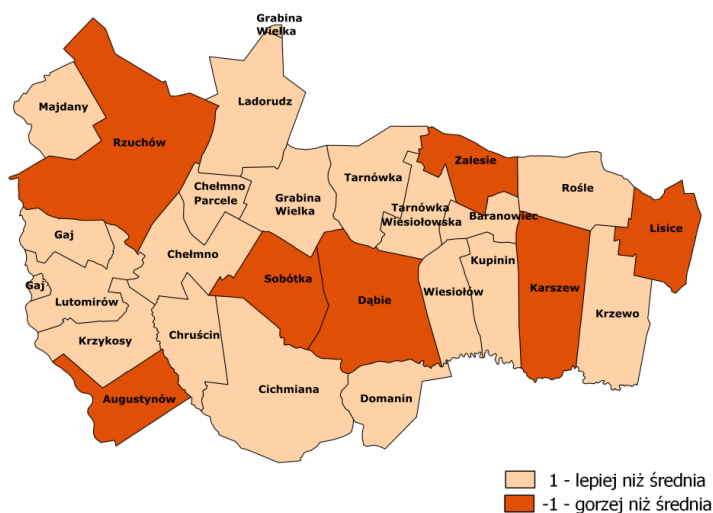
BEZROBOCIE

Wskaźnik poziomu bezrobocia wyraża liczbę bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kole w 2016 roku na 1000 mieszkańców gminy. Zjawisko wysokiego bezrobocia stanowi kluczową barierę i zagrożenie dla rozwoju społeczno-gospodarczego lokalnych społeczności, będące źródłem napięć i konfliktów społecznych. W Gminie Dąbie najsilniejsze bezrobocie występuje w mieście Dąbie, a także w sołectwach Augustynów, Karszew, Lisice, Rzuchów i Zalesie. W mieście Dąbie największe skupisko tego problemu zaobserwowano przy ulicach: 11 Listopada 1918 roku, Adama Asnyka, Jana Kilińskiego, Józefa Piłsudskiego, Kolskiej, Łęczyckiej, Nadrzecznej, Placu Mickiewicza i Tadeusz Kościuszki. Liczba osób długotrwale bezrobotnych jest największa w mieście Dąbie.

Tabela 8. Rozkład bezrobotnych w Gminie Dąbie według miejsc zamieszkania (dane za 2016 rok)

Sołectwo/miasto	Ulica	Liczba bezrobotnych	Liczba bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Podział względem średniej 1,80
Augustynów		15	2,36	-1
Baranowiec		2	0,31	1
Chełmno Parcele		2	0,31	1
Chełmno		11	1,73	0
Chruścin		6	0,94	1
Cichmiana		6	0,94	1
Domanin		7	1,10	1
Gaj		1	0,16	1
Grabina Wielka		8	1,26	1

Karszew		15	2,36	-1
Krzewo		1	0,16	1
Krzykosy		5	0,79	1
Kupinin		5	0,79	1
Ladorudz		3	0,47	1
Lisice		14	2,20	-1
Lutomirów		1	0,16	1
Majdany		7	1,10	1
Rośle		8	1,26	1
Rzuchów		22	3,46	-1
Sobótka		16	2,51	-1
Tarnówka		5	0,79	1
Tarnówka Wiesiołowska		7	1,10	1
Wiesiołów		4	0,63	1
Zalesie		15	2,36	-1
MIASTO DĄBIE		100	15,71	-1
				Podział względem średniej dla miasta Dąbie równej 1,95
	11 Listopada 1918 roku	8	4,06	-1
	1 Maja	2	1,01	1
	3 Maja	2	1,01	1
	Adama Asnyka	10	5,07	-1
	Bolesława Prusa	1	0,51	1
	Emilii Plater	0	0,00	1
	Gabriela Narutowicza	0	0,00	1
	Henryka Sienkiewicza	0	0,00	1
	Jana Kilińskiego	6	3,04	-1
	Józefa Bema	1	0,51	1
	Józefa Piłsudskiego	6	3,04	-1
	Kard. S. Wyszyńskiego	2	1,01	1
	Tadeusza Świerczewskiego	0	0,00	1
	Kolska	14	7,10	-1
	Leśna	4	2,03	0
	Łąkowa	0	0,00	1
	Łęczycka	11	5,58	-1
	Marii Konopnickiej	1	0,51	1
	Nadrzeczna	5	2,54	-1
	Ogrodowa	3	1,52	1
	Plac Mickiewicza	14	7,10	-1
	Polna	0	0,00	1
	Przemysłowa	1	0,51	1
	Tadeusza Kościuszki	8	4,06	-1
	Stefana Żeromskiego	1	0,51	1
	Wojska	0	0,00	1

Rysunek 7. Rozkład przestrzenny największej liczby bezrobotnych w Gminie Dąbie
Źródło: opracowanie własne

UBÓSTWO

Wskaźnik ubóstwa obejmuje liczbę osób pobierających zasiłki z pomocy społecznej w 2016 roku w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy. Pozwala on na dokonanie przybliżonej oceny stopnia zubożenia ludności oraz skali występowania problemów społecznych na danym obszarze. W Gminie Dąbie najwyższym wskaźnikiem ubóstwa charakteryzują się obszary sołectw: Cichmiana, Karszew, Wiesiołów i Zalesie.

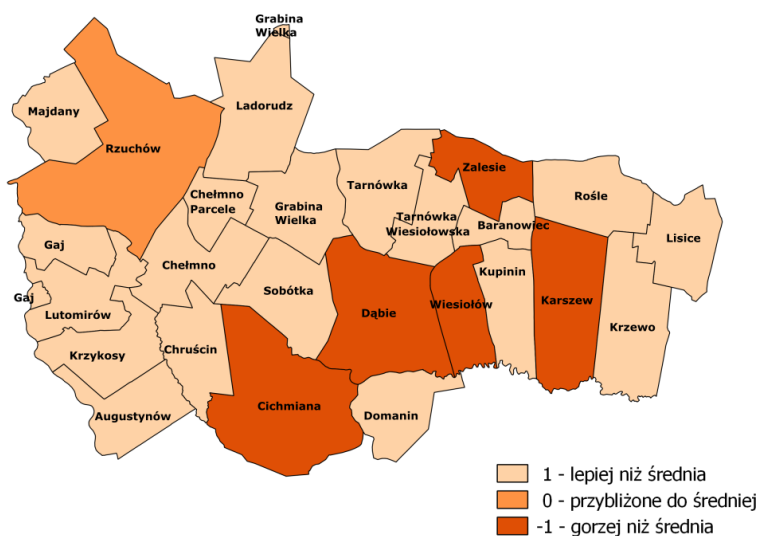
Jednak w mieście Dąbie liczba osób pobierających pomoc w formie zasiłków w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy jest najwyższa. Największa liczba osób korzystająca z zasiłków zamieszkuje przy ul. 11 Listopada 1918 roku, 1 Maja, Adama Asnyka, Józefa Piłsudskiego, Kard. S. Wyszyńskiego, Kolskiej, Łęczyckiej, Placu Mickiewicza i Tadeusza Kościuszki.

Tabela 9. Liczba osób pobierających zasiłki w gminie Dąbie w 2016 roku

Sołectwo	Ulica	Liczba osób	Liczba osób na 1000 mieszkańców	Podział względem średniej równej 3,17
Augustynów		15	2,36	1
Baranowiec		6	0,94	1
Chełmno Parcele		0	0,00	1
Chełmno		10	1,57	1
Chruścín		4	0,63	1
Cichmiana		39	6,13	-1
Domanin		15	2,36	1
Gaj		2	0,31	1
Grabina Wielka		8	1,26	1
Karszew		31	4,87	-1
Krzewo		11	1,73	1
Krzykosy		8	1,26	1
Kupinin		10	1,57	1
Ladorudz		0	0,00	1
Lisíce		11	1,73	1
Lutomirów		4	0,63	1
Majdany		11	1,73	1
Rośle		15	2,36	1
Rzuchów		22	3,46	0
Sobótka		8	1,26	1
Tarnówka		11	1,73	1
Tarnówka Wiesiołowska		0	0,00	1
Wiesiołów		30	4,71	-1
Zalesie		33	5,18	-1
MIASTO DĄBIE		201	31,58	-1
				Podział względem średniej dla miasta Dąbie równej 3,92
	11 Listopada 1918 roku	15	7,61	-1
	1 Maja	10	5,07	-1
	3 Maja	4	2,03	1
	Adama Asnyka	15	7,61	-1
	Bolesława Prusa	3	1,52	1
	Emilii Plater	0	0,00	1
	Gabriela Narutowicza	0	0,00	1
	Henryka Sienkiewicza	0	0,00	1
	Jana Kilińskiego	4	2,03	1
	Józefa Bema		0,00	1
	Józefa Piłsudskiego	9	4,57	-1
	Kard. S. Wyszyńskiego	14	7,10	-1
	Tadeusza Świerczewskiego	0	0,00	1
	Kolska	32	16,24	-1
	Leśna	7	3,55	0
	Łąkowa		0,00	1
	Łęczycka	27	13,70	-1
	Marii Konopnickiej		0,00	1
	Nadrzeczna	2	1,01	1
	Ogrodowa	3	1,52	1

	Plac Mickiewicza	25	12,68	-1
	Polna	0	0,00	1
	Przemysłowa	5	2,54	1
	Tadeusza Kościuszki	26	13,19	-1
	Stefana Żeromskiego	0	0,00	1
	Wojska Polskiego	0	0,00	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbiu

Rysunek 8. Rozkład przestrzenny problemu ubóstwa w Gminie Dąbie

Źródło: opracowanie własne

PRZESTĘPCZOŚĆ

Wskaźnik przestępczości został wyrażony jako liczba stwierdzonych przestępstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy. Przy pomocy tego wskaźnika określa się najbardziej niebezpieczne części gminy i miasta, które zwykle są skorelowane z występowaniem patologii społecznych. Obszarami o najwyższym poziomie przestępczości w Gminie Dąbie są sołectwa Chełmno, Cichmiana, Domanin oraz miasto Dąbie. W samym mieście Dąbie najwięcej przestępstw odnotowano na ul. 11 Listopada 1918 roku, 3 Maja, Leśnej, Łęczycykiej, Placu Mickiewicza i Tadeusza Kościuszki.

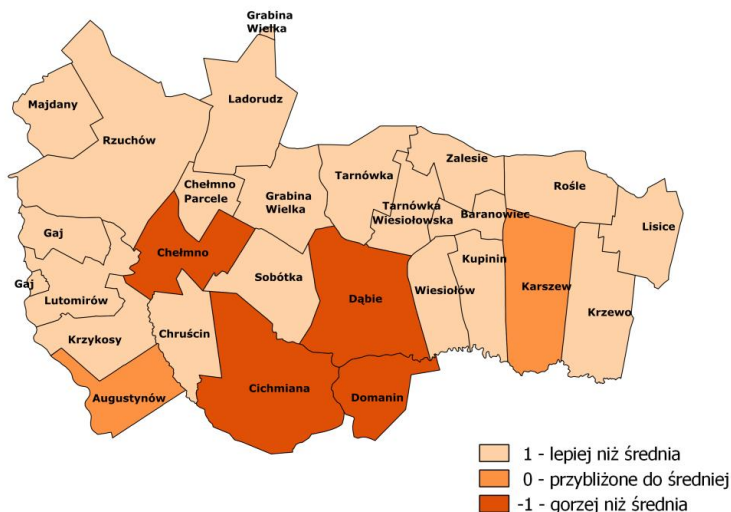
Tabela 10. Przestępstwa w Gminie Dąbie według sołectw (dane z 2016 roku)

Sołectwo/miasto	Ulica	Liczba łącznie	łącznie na 1000 mieszkańców	Podział względem średniej równej 0,42
Augustynów		3	0,47	0
Baranowiec		0	0,00	1
Chełmno Parcele		0	0,00	1
Chełmno		7	1,10	-1
Chruścin		0	0,00	1

Cichmiana		8	1,26	-1
Domanin		7	1,10	-1
Gaj		0	0,00	1
Grabina Wielka		1	0,16	1
Karszew		3	0,47	0
Krzewo		1	0,16	1
Krzykosy		1	0,16	1
Kupinin		0	0,00	1
Ladorudz		0	0,00	1
Lisice		0	0,00	1
Lutomirów		0	0,00	1
Majdany		1	0,16	1
Rośle		1	0,16	1
Rzuchów		2	0,31	1
Sobótka		2	0,31	1
Tarnówka		1	0,16	1
Tarnówka Wiesiołowska		0	0,00	1
Wiesiołów		0	0,00	1
Zalesie		1	0,16	1
MIASTO DĄBIE		28	4,40	-1
				Podział względem średniej dla miasta Dąbie równej 0,55
	11 Listopada 1918 roku	2	1,01	-1
	1 Maja	0	0,00	1
	3 Maja	6	3,04	-1
	Adama Asnyka	1	0,51	0
	Bolesława Prusa	0	0,00	1
	Emilii Plater	0	0,00	1
	Gabriela Narutowicza	0	0,00	1
	Henryka Sienkiewicza	0	0,00	1
	Jana Kilińskiego	0	0,00	1
	Józefa Bema	1	0,51	0
	Józefa Piłsudskiego	1	0,51	0
	Kard. S. Wyszyńskiego	0	0,00	1
	Tadeusza Świerczewskiego	0	0,00	1
	Kolska	0	0,00	1
	Leśna	8	4,06	-1
	Łąkowa	0	0,00	1
	Łęczycka	3	1,52	-1
	Marii Konopnickiej	0	0,00	1
	Nadrzeczna	0	0,00	1
	Ogrodowa	0	0,00	1
	Plac Mickiewicza	3	1,52	-1
	Polna	0	0,00	1
	Przemysłowa	0	0,00	1
	Tadeusza Kościuszki	3	1,52	-1

	Stefana Żeromskiego	0	0,00	1
	Wojska Polskiego	0	0,00	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Posterunku Policji w Dąbiu

Rysunek 9. Rozkład przestrzenny problemu przestępstw w Gminie Dąbie
Źródło: opracowanie własne

NISKI STOPIEŃ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Niski poziom przedsiębiorczości został scharakteryzowany poprzez trzy wskaźniki. Pierwszy z nich wyrażony jest liczbą firm przypadających na 1000 mieszkańców. Kolejny wskaźnik to liczba zawieszonych firm na 1000 mieszkańców. Ostatni wskaźnik wyrażony został w postaci wykreślonych firm przypadających na 1000 mieszkańców. Wybrane wskaźniki świadczą o aktywności gospodarczej mieszkańców. Jej brak charakteryzuje zwykle obszary zdegradowane. Najniższym poziomem przedsiębiorczości pod względem liczby zarejestrowanych firm, charakteryzują się obszary sołectw: Baranowiec, Chelmno Parcele, Chruścin, Krzykosy i Lutomirów. Największą liczbę zawieszonych firm odnotowano w mieście Dąbie. Najniższym poziomem przedsiębiorczości biorąc pod uwagę liczbę wykreślonych firm wykazuje również miasto Dąbie – aż 100 wykreślonych podmiotów gospodarczych (najwięcej przy ul. Łęczyckiej i Placu Mickiewicza). Duża liczba wykreślonych podmiotów

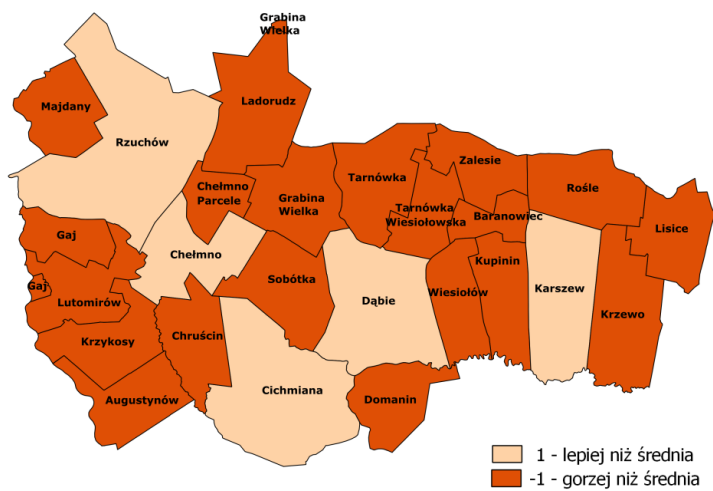
gospodarczych została odnotowana również w sołectwach: Chełmno Parcele i Chełmno oraz Rzuchów.

Tabela 11. Liczba zarejestrowanych, zawieszonych i wykreślonych podmiotów gospodarczych w Gminie Dąbie (dane z 2016 roku)

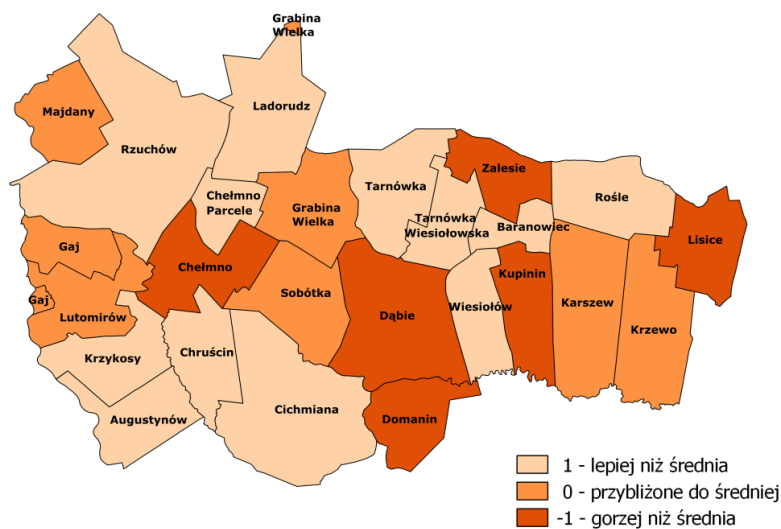
Sołectwo/miasto	Ulica	Liczba podmiotów gospodarczych	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	Podział względem średniej równej 1,34	Liczba zawieszonych podmiotów gospodarczych	Liczba zawieszonych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	Podział względem średniej równej 0,18	Liczba wykreślonych podmiotów gospodarczych	Liczba wykreślonych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	Podział względem średniej równej 1,33
Augustynów		3	0,47	-1	0	0,00	1	5	0,79	1
Baranowiec		0	0,00	-1	0	0,00	1	3	0,47	1
Chełmno Parcele		1	0,16	-1	0	0,00	1	10	1,57	-1
Chełmno		13	2,04	1	2	0,31	-1	17	2,67	-1
Chruścín		0	0,00	-1	0	0,00	1	3	0,47	1
Cichmiana		12	1,89	1	0	0,00	1	6	0,94	1
Domanin		6	0,94	-1	3	0,47	-1	7	1,10	1
Gaj		4	0,63	-1	1	0,16	0	3	0,47	1
Grabina Wielka		5	0,79	-1	1	0,16	0	1	0,16	1
Karszew		10	1,57	1	1	0,16	0	6	0,94	1
Krzewo		3	0,47	-1	1	0,16	0	3	0,47	1
Krzykosy		0	0,00	-1	0	0,00	1	1	0,16	1
Kupinin		5	0,79	-1	3	0,47	-1	4	0,63	1
Ladorudz		6	0,94	-1	0	0,00	1	4	0,63	1
Lisice		4	0,63	-1	2	0,31	-1	2	0,31	1
Lutomirów		1	0,16	-1	1	0,16	0	6	0,94	1
Majdany		2	0,31	-1	1	0,16	0	2	0,31	1
Rośle		3	0,47	-1	0	0,00	1	3	0,47	1
Rzuchów		16	2,51	1	0	0,00	1	12	1,89	-1
Sobótka		3	0,47	-1	1	0,16	0	2	0,31	1
Tarnówka		6	0,94	-1	0	0,00	1	1	0,16	1
Tarnówka Wiesiołowska		6	0,94	-1	0	0,00	1	2	0,31	1
Wiesiołów		4	0,63	-1	0	0,00	1	1	0,16	1
Zalesie		5	0,79	-1	2	0,31	-1	7	1,10	1
MIASTO DĄBIE		95	14,92	1	9	1,41	-1	100	15,71	-1
				Podział względem średniej dla miasta Dąbie równej 1,85			Podział względem średniej dla miasta Dąbie równej 0,18			Podział względem średniej dla miasta Dąbie równej 1,95
	11 Listopada	5	2,54	1	0	0,00	1	9	4,57	-1

	1918 roku									
	1 Maja	5	2,54	1	0	0,00	1	1	0,51	1
	3 Maja	7	3,55	1	0	0,00	1	8	4,06	-1
	Adama Asnyka	3	1,52	-1	1	0,51	-1	3	1,52	1
	Bolesława Prusa	3	1,52	-1	0	0,00	1	2	1,01	1
	Emilii Plater	0	0,00	-1	0	0,00	1	2	1,01	1
	Gabriela Narutowicza	3	1,52	-1	0	0,00	1	0	0,00	1
	Henryka Sienkiewicza	0	0,00	-1	0	0,00	1	0	0,00	1
	Jana Kilińskiego	0	0,00	-1	2	1,01	-1	3	1,52	1
	Józefa Bema	1	0,51	-1	0	0,00	1	4	2,03	0
	Józefa Piłsudskiego	3	1,52	-1	1	0,51	-1	1	0,51	1
	Kard. S. Wyszyńskiego	3	1,52	-1	0	0,00	1	5	2,54	-1
	Tadeusza Świerczewskiego	4	2,03	1	0	0,00	1	5	2,54	-1
	Kolska	12	6,09	1	3	1,52	-1	11	5,58	-1
	Leśna	2	1,01	-1	0	0,00	1	0	0,00	1
	Łąkowa	0	0,00	-1	0	0,00	1	0	0,00	1
	Łęczycka	19	9,64	1	0	0,00	1	17	8,63	-1
	Marii Konopnickiej	0	0,00	-1	0	0,00	1	0	0,00	1
	Nadrzeczna	1	0,51	-1	1	0,51	-1	3	1,52	1
	Ogrodowa	3	1,52	-1	0	0,00	1	1	0,51	1
	Plac Mickiewicza	12	6,09	1	0	0,00	1	22	11,16	-1
	Połna	0	0,00	-1	0	0,00	1	0	0,00	1
	Przemysłowa	1	0,51	-1	1	0,51	-1	0	0,00	1
	Tadeusza Kościuszki	6	3,04	1	0	0,00	1	2	1,01	1
	Stefana Żeromskiego	2	1,01	-1	0	0,00	1	1	0,51	1
	Wojska Polskiego	0	0,00	-1	0	0,00	1	0	0,00	1

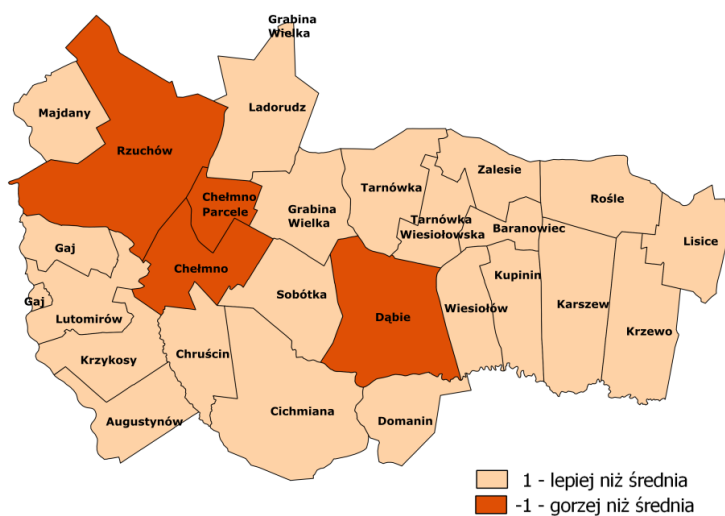
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Dąbiu

Rysunek 10. Rozkład przestrzenny problemu niskiej aktywności gospodarczej w Gminie Dąbie – liczba aktywnych firm
 Źródło: opracowanie własne

Rysunek 11. Rozkład przestrzenny problemu niskiej aktywności gospodarczej w Gminie Dąbie – zawieszane firmy
 Źródło: opracowanie własne

Rysunek 12. Rozkład przestrzenny problemu niskiej aktywności gospodarczej w Gminie Dąbie – wykreślone firmy
 Źródło: opracowanie własne

NAGROMADZENIE OBIEKTÓW ZABYTKOWYCH

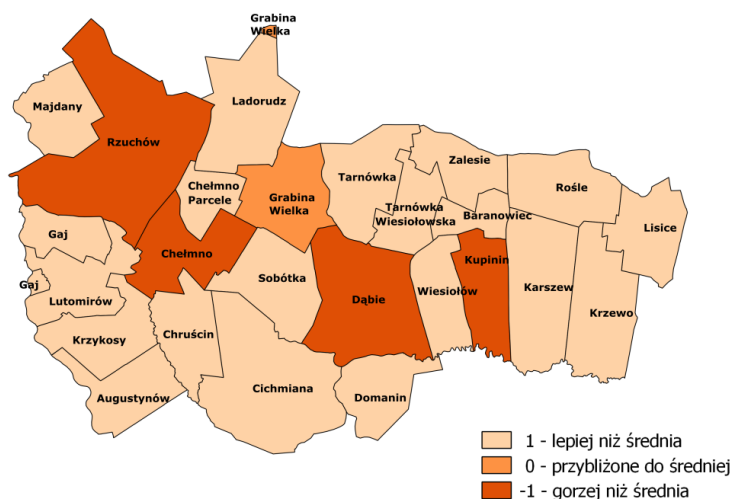
Wskaźnik nagromadzenia obiektów zabytkowych został wyrażony liczbą zabytków w poszczególnych sołectwach Gminy Dąbie. Analiza liczby zabytków stanowi zwykle uzupełnienie dla wskaźników społeczno-gospodarczych i świadczy o konieczności objęcia danego obszaru rewitalizacją w celu ochrony zabytków. Niektóre z zabytków są w stanie wymagającym renowacji, a co za tym idzie mają znaczenie jako wskaźnik. Mimo iż obecność obiektów zabytkowych na danym terenie świadczy o jego potencjale historycznym/kulturowym to powoduje ona również konieczność zwiększenia nakładów finansowych na utrzymanie należytego stanu technicznego tych obiektów, ale także ogranicza realizację pewnych inwestycji. Nagromadzenie obiektów zabytkowych najsilniej widoczne jest w sołectwach: Chełmno, Kupinin, Ruchów i w mieście Dąbie.

Tabela 12. Liczba zabytków w Gminie Dąbie

Sołectwo/miasto	Liczba zabytków	Podział względem średniej równej 7,48
Augustynów	6	1
Baranowiec	2	1
Chełmno Parcele	0	1
Chełmno	8	-1
Chruścin	0	1
Cichmiana	6	1
Domanin	3	1
Gaj	1	1

Grabina Wielka	7	0
Karszew	2	1
Krzewo	0	1
Krzykosy	2	1
Kupinin	10	-1
Ladorudz	6	1
Lisice	4	1
Lutomirów	5	1
Majdany	6	1
Rośle	2	1
Rzuchów	11	-1
Sobótka	5	1
Tarnówka	6	1
Tarnówka Wiesiołowska	3	1
Wiesiołów	5	1
Zalesie	5	1
MIASTO DĄBIE	82	-1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Dąbju

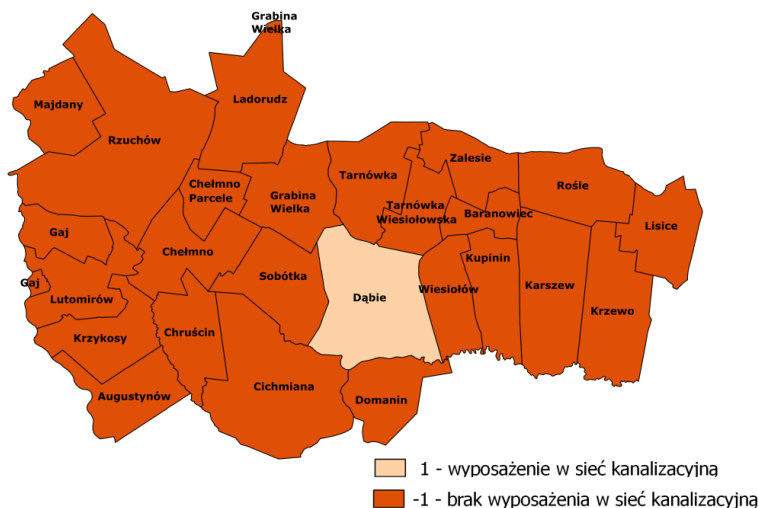
Rysunek 13. Rozkład przestrzenny liczby zabytków w Gminie Dąbie

Źródło: opracowanie własne

INFRASTRUKTURA KANALIZACYJNA

Wskaźnik wyposażenia w infrastrukturę kanalizacyjną został wyrażony podziałem na miejsca wyposażone i niewyposażone w infrastrukturę kanalizacyjną w 2016 roku (dane Urzędu Miejskiego w Dąbju). Analiza warunków mieszkaniowych stanowi zwykle uzupełnienie dla wskaźników społeczno-gospodarczych i świadczy o poziomie degradacji przestrzennej. W Gminie Dąbie skanalizowane jest jedynie miasto Dąbie. Niektóre ulice

skanalizowane są częściowo (ul. Łęczycka, Ogrodowa, 11 Listopada 1918 r., Kolska), kanalizacji nie posiada ul. Leśna, Łąkowa, Polna, oraz Wojska Polskiego.

Rysunek 14. Rozkład przestrzenny wyposażenia w sieć kanalizacyjną na terenie Gminy Dąbie
Źródło: opracowanie własne

DEGRADACJA STANU TECHNICZNEGO OBIEKTÓW BUDOWLANYCH

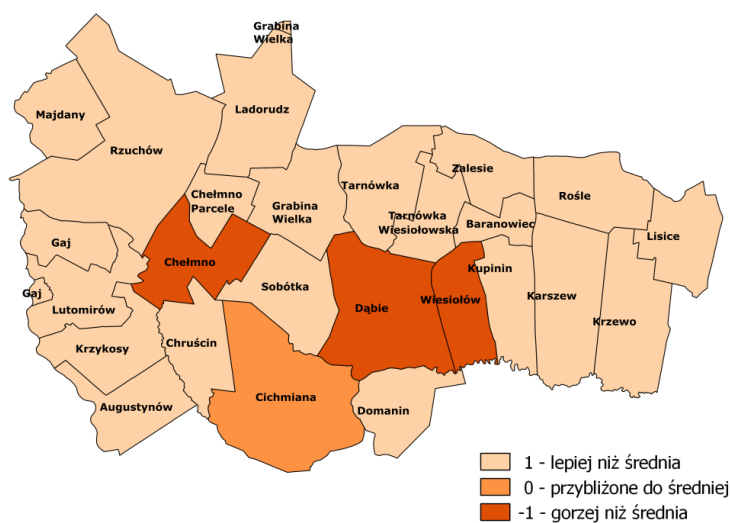
Degradacja stanu technicznego budynku zaprezentowana została poprzez wskaźnik liczby budynków komunalnych wybudowanych przed 1989 rokiem. Analiza warunków mieszkaniowych stanowi zwykle uzupełnienie dla wskaźników społeczno-gospodarczych i świadczy o poziomie degradacji przestrzennej. Najstarszymi budynkami w gminie charakteryzuje się Dąbie, najwięcej budynków zlokalizowanych jest przy ul. Placu Mickiewicza, Kolskiej, Łęczyckiej, Przemysłowej.

Tabela 13. Liczba budynków komunalnych wybudowanych przed 1989 rokiem w Gminie Dąbie

Sołectwo/miasto	Ulica	Liczba budynków komunalnych wybudowanych przed 1989 rokiem	Podział względem średniej równej 1,76
Augustynów		1	1
Baranowiec		0	1
Chełmno Parcele		0	1
Chełmno		3	-1
Chruścín		0	1
Cichmiana		2	0
Domanin		1	1
Gaj		0	1
Grabina Wielka		0	1
Karszew		0	1
Krzewo		1	1

Krzykosy		0	1
Kupinin		1	1
Ladorudz		1	1
Lisice		0	1
Lutomirów		1	1
Majdany		1	1
Rośle		0	1
Rzuchów		1	1
Sobótka		1	1
Tarnówka		0	1
Tarnówka Wiesiołowska		1	1
Wiesiołów		3	-1
Zalesie		0	1
MIASTO DĄBIE		26	-1
			Podział względem średniej dla miasta Dąbie równej 1,00
	11 Listopada 1918 roku	2	-1
	1 Maja	1	0
	3 Maja	2	-1
	Adama Asnyka	3	-1
	Bolesława Prusa	0	1
	Emilii Plater	0	1
	Gabriela Narutowicza	0	1
	Henryka Sienkiewicza	0	1
	Jana Kilińskiego	0	1
	Józefa Bema	0	1
	Józefa Piłsudskiego	0	1
	Kard. S. Wyszyńskiego	0	1
	Tadeusza Świerczewskiego	0	1
	Kolska	4	-1
	Leśna	0	1
	Łąkowa	0	1
	Łęczycka	4	-1
	Marii Konopnickiej	0	1
	Nadrzeczna	2	-1
	Ogrodowa	0	1
	Plac Mickiewicza	5	-1
	Polna	0	1
	Przemysłowa	3	-1
	Tadeusza Kościuszki	0	1
	Stefana Żeromskiego	0	1
	Wojska Polskiego	0	1

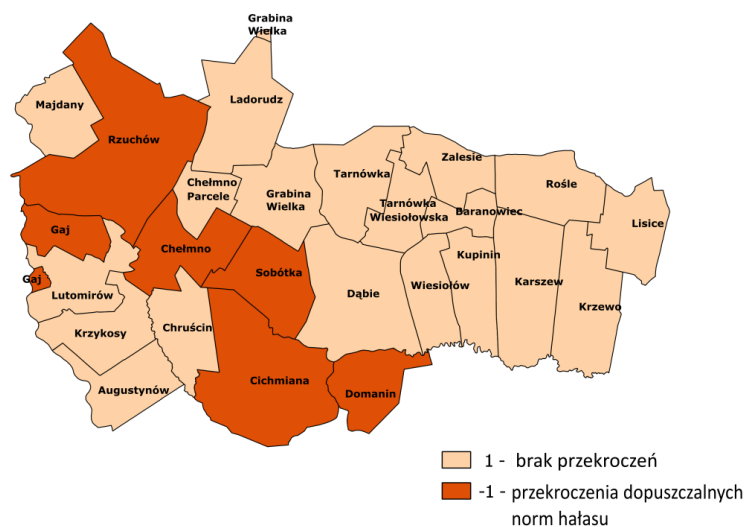
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Dąbju

Rysunek 15. Rozkład przestrzenny wskaźnika degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych w Gminie Dąbie
Źródło: opracowanie własne

HAŁAS

Jednym z równie ważnych aspektów diagnozy obszarów zdegradowanych jest sfera środowiskowa. Współcześnie nacisk kładzie się na optymalizowanie sytuacji środowiskowej, gdyż ma ona wpływ na jakość życia mieszkańców gminy oraz stanowi o atrakcyjności i potencjale danego obszaru. Zatem identyfikacja kondycji środowiska w gminie staje się niezwykle potrzebna w celu wyznaczenia obszarów kryzysowych wymagających działań interwencyjnych w ramach procesu rewitalizacji. Jako wskaźnik w sferze środowiskowej został wybrany hałas spowodowany oddziaływaniem natężenia ruchu na odcinkach drogi krajowej nr 2 (Autostrada A2), które w ostatnich latach się zwiększyło. W związku z tym w gminie Dąbie najbardziej narażone na negatywne skutki oddziaływania akustycznego są sołectwa: Gaj, Rzuchów, Chelmno, Sobótka, Cichmiana oraz Domanin.

Rysunek 16. Rozkład przestrzenny negatywnego oddziaływania akustycznego w Gminie Dąbie
Źródło: opracowanie własne

NAGROMADZENIE WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST

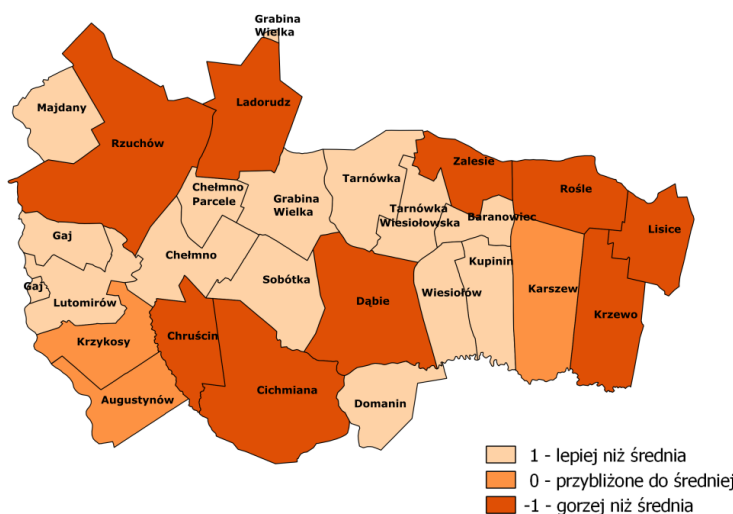
Kolejnym wskaźnikiem dotyczącym sfery środowiskowej jest powierzchnia wyrobów zawierających azbest na danym terenie. W Gminie Dąbie najwięcej wyrobów zawierających azbest zlokalizowanych jest w sołectwie Chruścin, Lisice, Cichmiana, Krzewo, Rzuchów i Zalesie. Jednakże, najwięcej wyrobów występuje w mieście Dąbie.

Tabela 14. Powierzchnia zinwentaryzowanych pokryć azbestowych w Gminie Dąbie

Sołectwo/miasto	Ulica	Powierzchnia zinwentaryzowanych pokryć azbestowych [m ²]	Podział względem średniej równej 13 329
Augustynów		13 067	0
Baranowiec		3 514	1
Chelmno Parcele		10 760	1
Chelmno		11 417	1
Chruścin		19 716,64	-1
Cichmiana		35 093	-1
Domanin		8 436,1	1
Gaj		10 210	1
Grabina Wielka		10 466	1
Karszew		14 035	0
Krzewo		16 778	-1
Krzykosy		13 717,01	0
Kupinin		8 520	1
Ladorudz		14 545	-1
Lisice		17 295	-1
Lutomirów		9 388	1
Majdany		6 470	1
Rośle		15 886	-1

Rzuchów		24 298,46	-1
Sobótka		8 549	1
Tarnówka		8 164	1
Tarnówka Wiesiołowska		10 112	1
Wiesiołów		8 714,82	1
Zalesie		16 456	-1
MIASTO DĄBIE		25 859	-1
			Podział względem średniej dla miasta Dąbie równej 995
	11 Listopada 1918 roku	2 811	-1
	1 Maja	130	1
	3 Maja	220	1
	Adama Asnyka	220	1
	Bolesława Prusa	316	1
	Emilii Plater	60	1
	Gabriela Narutowicza	241	1
	Henryka Sienkiewicza	140	1
	Jana Kilińskiego	259	1
	Józefa Bema	625	1
	Józefa Piłsudskiego	1 999	-1
	Kard. S. Wyszyńskiego	704	1
	Tadeusza Świerczewskiego	132	1
	Kolska	4 892	-1
	Leśna	2 987	-1
	Łąkowa	0,00	1
	Łęczycka	4 385	-1
	Marii Konopnickiej	45	1
	Nadrzeczna	1 008	0
	Ogrodowa	530	1
	Plac Mickiewicza	180	1
	Polna	0,00	1
	Przemysłowa	1 464	-1
	Tadeusza Kościuszki	2 485	-1
	Stefana Żeromskiego	26	1
	Wojska Polskiego	0	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Dąbiu

Rysunek 17. Rozkład przestrzenny występowania wyrobów zawierających azbest w Gminie Dąbie
Źródło: opracowanie własne

Podsumowanie delimitacji

Podsumowanie części delimitacyjnej Programu Rewitalizacji dokonano zsumowując wartości poszczególne wskaźników (-1, 0, 1) charakteryzujących daną sferę: społeczną, gospodarczą, techniczną, przestrzenno-funkcjonalną i środowiskową. Zestawienie problemów w postaci podsumowania wyników wskaźników charakteryzujących poszczególne sfery zostało przedstawione w formie tabelarycznej. Dokonano zsumowania wartości delimitacyjnych (-1, 0, 1) przypisanych dla wartości wskaźnika w porównaniu do średniej dla każdego sołectwa i ulic w Dąbiu (w przypadku, gdy dane nie były dostępne dla tak szczegółowych jednostek analitycznych, jak ulice, przypisywano wszystkim ulicom wartość odpowiadającą wartości dla miasta Dąbie). W sferze społecznej sumowano więc wartości delimitacyjne dla wskaźników: zgony, starzenie się społeczeństwa, bezrobocie, przestępczość i ubóstwo. Dla sfery gospodarczej były to wartości dla wskaźników dotyczących liczby podmiotów gospodarczych w poszczególnych sołectwach, a także liczby zawieszonych i wykreślonych firm. W sferze przestrzenno-funkcjonalnej były to: nagromadzenie obiektów zabytkowych oraz infrastruktura kanalizacyjna. Dla sfery technicznej brano pod uwagę wskaźnik degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, natomiast w sferze środowiskowej – nagromadzenie wyrobów zawierających azbest i hałas. W przypadku wskaźników sfery społecznej zestawienie w postaci sumy

poszczególnych wartości wskaźników może wynosić 0, -1, co nie oznacza, że problemy społeczne tam nie występują, ale są jedynie sumą wyników poszczególnych wskaźników.

Zestawienie problemów w postaci podsumowania wyników wskaźników charakteryzujących poszczególne sfery zostało przedstawione w formie tabelarycznej.

Tabela 15. Zestawienie problemów w Gminie Dąbie

Sołectwo/mia- sto	Ulice	Sfera społecz- -na	Sfera gospo- -darcza	Sfera przestrzenno- funkcjonalna	Sfera techni- czna	Sfera środowisk- owa	Suma
Augustynów		2	1	0	1	1	5
Baranowiec		5	1	0	1	2	9
Chełmno Parcele		5	-1	0	1	2	7
Chełmno		-2	-1	-2	-1	0	-6
Chruścin		4	1	0	1	0	6
Cichmiana		1	3	0	0	-2	2
Domanin		2	-1	0	1	0	2
Gaj		5	0	0	1	0	6
Grabina Wielka		5	0	-1	1	2	7
Karszew		-2	2	0	1	1	2
Krzewo		4	0	0	1	0	5
Krzykosy		4	1	0	1	1	7
Kupinin		5	-1	-2	1	2	5
Ladorudz		5	1	0	1	0	7
Lisice		2	-1	0	1	0	2
Lutomirów		5	0	0	1	2	8
Majdany		5	0	0	1	2	8
Rośle		4	1	0	1	0	6
Rzuchów		-2	1	-2	1	-2	-4
Sobótka		3	0	0	1	0	4
Tarnówka		5	1	0	1	2	9
Tarnówka Wiesiołowska		5	1	0	1	2	9
Wiesiołów		3	1	0	-1	2	5
Zalesie		1	-1	0	1	0	1
MIASTO DĄBIE		-5	-1	0	-1	0	-7
	11 Listopada 1918 roku	-5	1	-1	-1	0	-6
	1 Maja	2	3	0	0	2	7
	3 Maja	-1	1	0	-1	2	1
	Adama Asnyka	-4	-1	0	-1	2	-4
	Bolesława Prusa	5	1	0	1	2	9
	Emilii Plater	5	1	0	1	2	9
	Gabriela Narutowicza	4	1	0	1	2	8
	Henryka Sienkiewicza	5	1	0	1	2	9
	Jana Kilińskiego	3	-1	0	1	2	5
	Józefa Bema	4	0	0	1	2	7
	Józefa Piłsudskiego	-1	-1	0	1	0	-1

	Kard. S. Wyszyńskiego	1	-1	0	1	2	3
	Tadeusza Świerczewskiego	4	1	0	1	2	8
	Kolska	-3	-1	-1	-1	0	-6
	Leśna	1	1	-2	1	0	1
	Łąkowa	5	1	0	1	2	9
	Łęczycka	-5	1	-1	-1	0	-6
	Marii Konopnickiej	5	1	0	1	2	9
	Nadrzeczna	-1	-1	0	-1	1	-2
	Ogrodowa	5	1	-1	1	2	8
	Plac Mickiewicza	-5	1	0	-1	2	-3
	Polna	5	1	0	1	2	9
	Przemysłowa	4	-1	0	-1	0	2
	Tadeusza Kościuszki	-3	3	0	1	0	1
	Stefana Żeromskiego	3	1	0	1	2	7
	Wojska Polskiego	5	1	-2	1	2	7

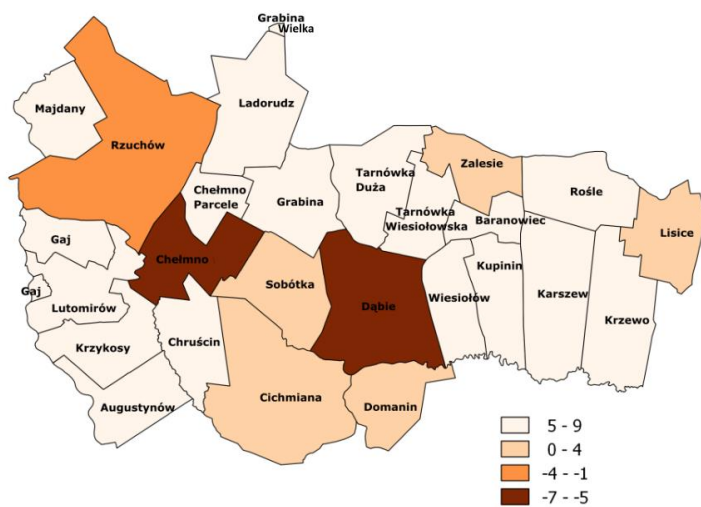
Źródło: opracowanie własne

7. OBSZAR ZDEGRADOWANY

Obszary zdegradowane wyznaczone zostały na podstawie przeprowadzonej analizy wskaźnikowej w pięciu sferach. Są to obszary, na których uwidacznia się koncentracja negatywnych zjawisk społecznych, tj. bezrobocie, przestępczość, znaczna liczba osób pobierających zasiłki oraz problem starzenia się społeczeństwa. Ponadto, obszar ten powinien cechować się co najmniej jednym negatywnym zjawiskiem ze sfery gospodarczej, środowiskowej, technicznej czy przestrzenno-funkcjonalnej.

Przestrzenie koncentracji problemów na tle całej gminy zostały wyznaczone w oparciu o wyniki delimitacji (tabela 15) i dokładną analizę wskaźnikową. Skupiono się na wybraniu obszarów, dla których zdiagnozowano co najmniej dwa problemy sfery społecznej i dodatkowo w co najmniej jednym z czterech pozostałych sfer (gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej) wartości wskaźników były ujemne. Na tle wszystkich sołectw gminy kryteria te spełniały sołectwa: Chełmno i Rzuchów oraz miasto Dąbie.

W samym Dąbiu nasilenie negatywnych zjawisk uwidacznia się przy ulicach: 11 Listopada 1918 roku, 3 Maja, Adama Asnyka, Józefa Piłsudskiego, Kard. S. Wyszyńskiego, Kolskiej, Kościuszki, Łęczyckiej, Nadrzecznej i Placu Mickiewicza, dla których odnotowano co najmniej dwa zjawiska o negatywnym charakterze w sferze społecznej oraz o najmniej jeden z pozostałych czterech sfer. Dodatkowo, za obszar zdegradowany została ujęta przestrzeń ulic: Emilii Plater, Konopnickiej i Przemysłowej. Są to przestrzenie zamieszkiwane przez niewielką liczbę osób, w związku z powyższym diagnoza oparta na danych statystycznych nie wykazała w sposób bezpośredni natężenia problemów. Ulice te zostały wymienione jednakże zarówno w badaniu ankietowym, jak i w trakcie spotkań mieszkańców, przedsiębiorców i Stowarzyszeń funkcjonujących w Gminie Dąbie. Przestrzenie tych ulic są ważne dla społeczności miasta oraz mieszkańców całej gminy, ze względu na lokalizację ważnych obiektów, tj. Synagogi przy ul. Konopnickiej, Środowiskowego Domu Samopomocy przy ul. E. Plater oraz kompleksu budynków byłej zlewni mleka przy ul. Przemysłowej. Są one elementami centralnej części miasta Dąbie. Obiekty te charakteryzują się niskim stanem estetyki oraz złym stanem technicznym, co negatywnie wpływa na postrzeganie tej części miasta, winnej pełnić funkcje reprezentacyjne.

Rysunek 18. Rozkład przestrzenny natężenia zjawisk kryzysowych w poszczególnych sołectwach Gminy Dąbie
 Źródło: opracowanie własne

8. OBSZAR REWITALIZACJI

Rozpoznanie problemów w oparciu o diagnozę oraz przeprowadzone badania ankietowe wśród mieszkańców Gminy Dąbie umożliwiły wskazanie terenu, który na tle całej gminy wyróżnia się pod względem nasilenia zjawisk kryzysowych i wymaga podjęcia kroków w celu wsparcia rozwiązań najważniejszych problemów tam występujących. Analiza wskaźnikowa, która posłużyła do zdelimitowania obszaru kryzysowego opierała się na danych pozyskanych z Urzędu Miejskiego w Dąbiu oraz instytucji podlegających, m.in. Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, a także Komisariatu Policji czy Powiatowego Urzędu Pracy w Kole. Oprócz danych statystycznych w wyborze obszaru wzięto pod uwagę uwagi wnoszone podczas spotkań konsultacyjnych z mieszkańcami, NGO oraz innych osób zaangażowanych w powstanie niniejszego opracowania. [Przy wyborze ulic wchodzących w skład podobszaru rewitalizacji w mieście Dąbie brano również pod uwagę rolę](#), jaką odgrywają na tle całego miasta. W przypadku, gdy przy danej ulicy zlokalizowany jest obiekt wymagający działań naprawczych oraz mający potencjał ze względu na lokalizację czy spełnianie do tej pory funkcje, a dodatkowo obiekt ten był przedmiotem licznych rozmów przy okazji przeprowadzanych konsultacji, warsztatów i spotkań z mieszkańcami, przestrzeń takiej ulicy również dołączano do podobszaru rewitalizacji.

Zgodnie z Ustawą z dn. 9 października 2015 r. o rewitalizacji i *Zasadami programowania i wsparcia rewitalizacji w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020* za obszar rewitalizacji uznaje się całość terenu zdegradowanego bądź jego część, który cechuje się negatywnymi zjawiskami. Ponadto, dopuszcza się podzielenie obszaru rewitalizacji na podobszary, które nie posiadają wspólnych granic. Obszar ten nie może być zamieszkiwany przez więcej niż 30% ludności gminy oraz nie może przekraczać 20% powierzchni całkowitej gminy.

Obszar rewitalizacji w Gminie Dąbie został podzielony na trzy podobszary. Są to: fragment miasta Dąbie, sołectw Chełmno oraz Rzuchów. Delimitacja pozwoliła wyodrębnić podobszary rewitalizacji w postaci sołectw i miasta, zaś dalsza analiza tych obszarów poparta identyfikacją potrzeb rewitalizacyjnych, wynikami badań ankietowych oraz przeprowadzonymi konsultacjami społecznymi na tych podobszarach pozwoliła wyodrębnić z większego obszaru (miasta Dąbie, sołectw Chełmno i Rzuchów) podobszary rewitalizacji –

w mieście Dąbie przy ul. 11 Listopada 1918 roku, 3 Maja, Adama Asnyka, Emilii Plater, Józefa Piłsudskiego, Kolskiej, Kościuszki, Nadrzecznej, Przemysłowej, Konopnickiej i Placu Mickiewicza. Wybór tych ulic był determinowany koncentracją niekorzystnych zjawisk oraz innymi przesłankami, o których napisano poniżej. Dodatkowo, m.in. przy ul. 3 Maja znajdują się ważne obiekty użyteczności publicznej tj. Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka Publiczna w Dąbiu, Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Dąbiu i Ośrodek Zdrowia. Obiekty te służą nie tylko mieszkańcom tej ulicy, ale i całego miasta, ale również mieszkańcom całej gminy. Ich doposażenie, modernizacja będzie miała pozytywny wpływ na sferę społeczną całej gminy. [Ponadto, w przypadku ul. Konopnickiej, gdzie część diagnostyczna nie wykazała szczególnego nagromadzenia niekorzystnych zjawisk również zdecydowano o włączeniu jej do podobszaru rewitalizacji.](#) Czynnikiem decydującym było położenie przy niniejszej ulicy budynku Synagogi – obiektu niezwykle ważnego dla mieszkańców miasta Dąbia, mieszkańców pozostałej części gminy, ale przede wszystkim osób związanych z kulturą żydowską. Synagoga to jeden z ważniejszych obiektów na podobszarze rewitalizacji. Jego znaczenie ma charakter ponadregionalny. Jest miejscem odwiedzanym przez turystów, stając się najważniejszym punktem generującym ruch turystyczny w całym mieście. Jego stan wymaga jednakże podjęcia kroków naprawczych, co będzie miało pozytywny wpływ na ochronę dziedzictwa kulturowego, gdyż obiekt Synagogi zaliczany jest do obiektów zabytkowych ważnych z punktu rozwoju kulturowego regionu. Budynek ze względu na lokalizację i charakter wykazuje duży potencjał, który nie jest do końca wykorzystany. Część obiektu możliwa jest do zaadaptowania na cele m.in. stałych wystaw, ekspozycji, podkreślając tym samym ważność obiektu dla społeczności lokalnej i zwiększenie dostępności do dóbr kultury. Do podobszaru rewitalizacji włączono także ul. Przemysłową, położoną w sąsiedztwie ul. Konopnickiej. Ulica ta wskazywana była przez mieszkańców oraz członków Stowarzyszeń funkcjonujących w Gminie Dąbie. Przestrzeń ta wykazuje potencjał ze względu na położenie w centralnej części miasta, ale przede wszystkim na obecność kompleksu obiektów wchodzących w skład byłej zlewni mleka. Są to obiekty opustoszałe, wymagające zaadaptowania na nowe funkcje. Stan techniczny budynków określa się jako zły, przez co nie wpływają na estetykę centrum miasta, które powinno być wizytówką całej Gminy Dąbie. Obiekty te są ważne dla mieszkańców całej gminy, stanowiąc korzystne miejsce dla podjęcia m.in. działalności gospodarczej lub miejsca funkcjonowania podmiotu ekonomii społecznej, co z punktu widzenia występujących problemów społecznych

i gospodarczych gminy jest niezwykle istotne. W przypadku ulicy E. Plater, którą również włączono w podobszar rewitalizacji, tak aby stanowił on zwarty teren, argumentacją za taką decyzją była obecność przy niniejszej ulicy Środowiskowego Domu Samopomocy – jedynego w Gminie Dąbie. Jest to jeden z nielicznych obiektów, który oferuje pomoc w rozwiązywaniu problemów społecznych, które również pojawiają się w części diagnostycznej niniejszego opracowania. Teren wokół obiektu ŚDM odznacza się niefunkcjonalnością, brakuje również uporządkowania. Przyjazne otoczenie tego typu obiektów jest niezwykle ważne, co podkreślali mieszkańcy podczas konsultacji społecznych.

Sołectwo Chełmno oraz Rzuchów posiadają wspólną granicę. Jako dwa odrębne podobszary rewitalizacji postanowiono objąć procesami rewitalizacyjnymi całe powierzchniowo wymienione sołectwa.

Podobszar rewitalizacji w mieście Dąbie został ograniczony ze względu na Wytoczne Ministerstwa Rozwoju. Podobszary rewitalizacji zostały ustalone i skonsultowane w ramach spotkań z mieszkańcami gminy oraz na spotkaniach konsultacyjnych z przedstawicielami – m.in. sołtysami. Przy delimitacji podobszaru uwzględniono również jego znaczenie dla rozwoju lokalnego.

Rysunek 19. Podobszary rewitalizacji na tle gminy Dąbie
Źródło: opracowanie własne

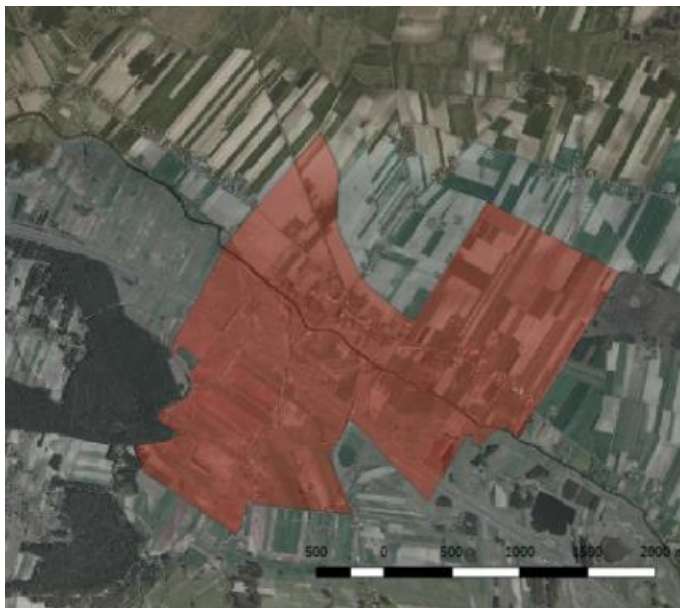
W związku z powyższym fragment miasta Dąbie oraz sołectwa Chełmno i Rzuchów zostały wybrane podobszarami przeznaczonymi do rewitalizacji. Projekty realizowane na tych obszarach służyć będą bezpośrednio mieszkańcom tych terenów, a pośrednio także pozostałym mieszkańcom gminy oraz turystom odwiedzającym gminę. Powierzchnia wyznaczonych podobszarów to **2 042,3 ha**, czyli **15,67%** powierzchni całej gminy, a więc podobszary rewitalizacji nie przekraczają 20% powierzchni Gminy Dąbie. Liczba mieszkańców wyznaczonych podobszarów w mieście Dąbie i sołectwach Chełmno i Rzuchów to **1902 osób**, czyli **29,8%** mieszkańców całej gminy. Wg wytycznych Ministerstwa Rozwoju, obszar rewitalizacyjny nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy, a więc podobszary rewitalizacji w Gminie Dąbie wpisują się w wyżej wymienione Wytyczne.

Tereny położone w Dąbiu, w sołectwie Chełmno i Rzuchów wynikające z delimitacji jako podobszary rewitalizacji zostały ponadto wymienione w rozmowach z przedstawicielami NGO (Fundacja „Dąbie Naszych Marzeń” oraz Towarzystwo Przyjaciół Miasta Dąbie), a także osobami związanymi z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Dąbiu, Przedsiębiorstwem Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Dąbiu, przedstawicielami Miejskiego Domu Kultury i Biblioteki Publicznej w Dąbiu. Rozmowy z wyżej wymienionymi osobami odbyły się we wrześniu i październiku 2017 r. W trakcie spotkań pojawiały się spostrzeżenia dotyczące najbardziej zdegradowanych miejsc w gminie, gdzie najsilniej uwidacznia się potrzeba podjęcia działań rewitalizacyjnych. Wskazywano szczególnie na niewykorzystanie potencjału turystycznego miasta oraz obecności ważnego dla kultury żydowskiej obiektu – synagogi w centrum Dąbia, który z biegiem upływających lat niszczeje. Zwracano również uwagę na konieczność organizowania warsztatów, zajęć i spotkań skierowanych m.in. do grupy seniorów oraz osób biernych zawodowo. Wspomniano również o potrzebie wymiany części sieci wodociągowej na terenie miasta ze względu na nieustanne awarie, a co za tym idzie utrudnienia w ruchu kołowym.

Podobszary wskazane do rewitalizacji przedstawiają mapy poniżej.

Rysunek 20. Podobszar rewitalizacji w Dąbju
Źródło: opracowanie własne

Rysunek 21. Podobszar rewitalizacji w Chełmnie
Źródło: opracowanie własne

Rysunek 22. Podobszar rewitalizacji w Rzuchowie
Źródło: opracowanie własne

Poniższa tabela przedstawia powierzchnię oraz liczbę mieszkańców poszczególnych podobszarów rewitalizacji w Gminie Dąbie.

Tabela 16. Podobszary objęte rewitalizacją – ludność i powierzchnia

Obszar rewitalizacji	Ulice	Ludność objęta procesami rewitalizacyjnymi	% udział w ludności ogółem	Powierzchnia terenu rewitalizowanego w ha	% udział w powierzchni gminy
MIASTO DĄBIE		1 123	17,6	59,5	0,46
	11 Listopada 1918 roku	185	2,9	-	-
	3 Maja	102	1,6	-	-
	Adama Asnyka	116	1,8	-	-
	Józefa Piłsudskiego	67	1,1	-	-
	Kolska	255	4,0	-	-
	Marii Konopnickiej	12	0,2	-	-
	Kościuszki	158	2,5	-	-
	Nadrzeczna	87	1,4	-	-
	Plac Mickiewicza	108	1,7	-	-
	Emilii Plater	4	0,1	-	-
	Przemysłowa	29	0,5	-	-
Chełmno		337	5,3	511,4	3,92
Rzuchów		442	6,9	1 471,4	11,29
SUMA		1 902	29,8	2 042,3	15,67

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Dąbiu

9. POGŁĘBIONA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI

Podobszar rewitalizacji I – fragment miasta Dąbie

W Gminie Dąbie, obszarem cechującym się nagromadzeniem negatywnych zjawisk społecznych jest miasto Dąbie. Charakteryzuje się najwyższymi poziomami negatywnych wskaźników w sferze społecznej. W porównaniu do ogółu mieszkańców najwięcej osób w wieku poprodukcyjnym zamieszkuje w Dąbiu. Koncentracja osób w podeszłym wieku ma miejsce głównie przy ul. Kolskiej, Łęczyckiej, 11 listopada 1918 roku. Przy tych samych ulicach w Dąbiu odnotowano również najwięcej zgonów (proces starzejącego się społeczeństwa). Społeczeństwo charakteryzuje się pewną niezaradnością życiową. Wskazują na to dane pozyskane z MOPS oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Kole. Istotnym problemem jest bezrobocie. Najwięcej bezrobotnych (aż 100 osób) zamieszkuje przy ulicach: Adama Asnyka, Kolskiej, Łęczyckiej oraz Placu Mickiewicza. W Dąbiu problem ubóstwa (wyrażony liczbą osób pobierających zasiłki) jest najbardziej widoczny przy ulicach: 11 listopada 1918 roku, Kolska, Łęczycka oraz Plac Mickiewicza. W mieście miało miejsce również najwięcej przestępstw stwierdzonych (28). Dąbie zamieszkiwane jest przez największą liczbę rodzin na tle całej gminy, które posiadają Niebieskie Karty – funkcjonują one przy ul. Ogrodowej, Przemysłowej, Henryka Sienkiewicza, Tadeusza Kościuszki, 11 Listopada 1918 roku i ul. Łęczyckiej. W Dąbiu uwidacznia się także nasilenie problemu alkoholizmu (ul. 11 Listopada 1918 roku, Łęczycka, Plac Mickiewicza oraz Tadeusza Kościuszki). Jednym ze wskaźników mówiących o problemach sfery gospodarczej jest liczba zawieszonych podmiotów gospodarczych – w Dąbiu problem ten pojawia się najsilniej. Podobnie wygląda sytuacja jeśli chodzi o zamknięte firmy – najwięcej zamkniętych firm miało swoją lokalizację przy Placu Mickiewicza. W Dąbiu zlokalizowana jest największa liczba zabytków na tle całej gminy (sfera funkcjonalno-przestrzenna). Większość z nich wymaga podjęcia prac konserwatorskich. Jednym z ważniejszych obiektów jest synagoga – ważny obiekt kulturotwórczy nie tylko dla miasta Dąbie, ale i całego regionu. Zarówno budynek synagogi, jak i budynki gospodarcze z przestrzenią wokół nich charakteryzują się niskim poziomem estetyki. Kompleks położony jest w centrum miasta Dąbie, dlatego ważne jest, aby miejsce to było swojego rodzaju wizytówką nie tylko miasta, ale i całej gminy. Stan techniczny budynków jest zły. Obecnie obiekt częściowo pełni funkcje mieszkalne. Jest to

miejsce odwiedzin i modlitwy społeczności żydowskiej. W mieście występują także znaczne problemy w sferze technicznej (degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych – budynki mieszkalne wybudowane przed 1989 rokiem) oraz środowiskowej (nagromadzenie wyrobów zawierających azbest).

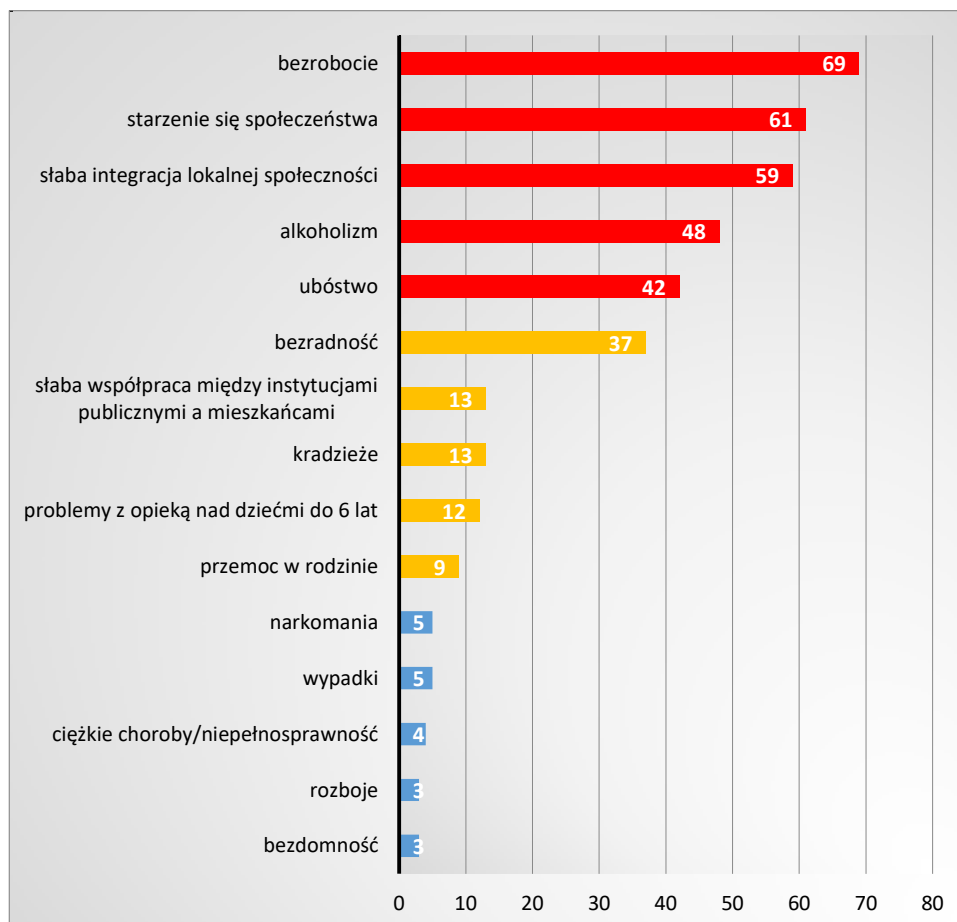
W związku z powyższym, największe natężenie problemów obserwuje się przy ulicach: 11 Listopada 1918 roku, 3 Maja, Adama Asnyka, Józefa Piłsudskiego, Konopnickiej, Przemysłowej, Emilii Plater, Kolskiej, Kościuszki, Łęczyckiej, Nadrzecznej i Placu Mickiewicza.

Wyznaczony obszar rewitalizacji jest ważny z punktu rozwoju lokalnego i budowania tożsamości. Na terenie wskazanym do rewitalizacji znajduje się: Urząd Miejski w Dąbiu, apteki, Urząd Pocztowy oraz ważne punkty handlowo-usługowe. W podobszarze rewitalizacji zlokalizowana jest również siedziba OSP w Dąbiu oraz synagoga – ważny obiekt kulturotwórczy nie tylko dla miasta Dąbie, ale i całego regionu. Na podobszarze zlokalizowany jest również teren byłej zlewni mleka – obecnie obszar zdegradowany, wymagający natychmiastowych działań naprawczych. Jest to teren o wysokim potencjalne z racji lokalizacji w centrum miasta oraz powierzchni, który zajmuje. Na terenie tym znajduje się kilka budynków. Podobszar obejmuje także teren zieleni w centrum miasta – miejsce integracji i spotkań mieszkańców, które wymaga uporządkowania i zagospodarowania w celu odzyskania ładu przestrzennego oraz zwiększenia walorów estetyczno-funkcjonalnych. Wyznaczony podobszar rewitalizacji zamieszkuje 1 123 osoby (17,6% ludności gminy ogółem) i stanowi 0,46% powierzchni całej Gminy Dąbie.

Na obszar miasta Dąbie i poszczególnych ulic wskazywali również ankietowani mieszkańcy. Badanie zostało przeprowadzone w październiku 2017 roku wśród mieszkańców Gminy Dąbie i dotyczyło potrzeb rewitalizacyjnych. Szczególną uwagę kładziono na wypowiedzi osób młodych oraz seniorów. Badanie miało na celu wskazanie przestrzeni problemowych, na których – zdaniem mieszkańców – powinny zostać podjęte kroki rewitalizacyjne. Zadaniem ankiety było również pozyskanie opinii mieszkańców na temat problemów występujących na obszarze, który zamieszkują. Wyniki badania wykazały, że największą uwagę zwraca się na zdegradowane miasto Dąbie (64%). Pozostałe sołectwa wskazywane były pojedynczo.

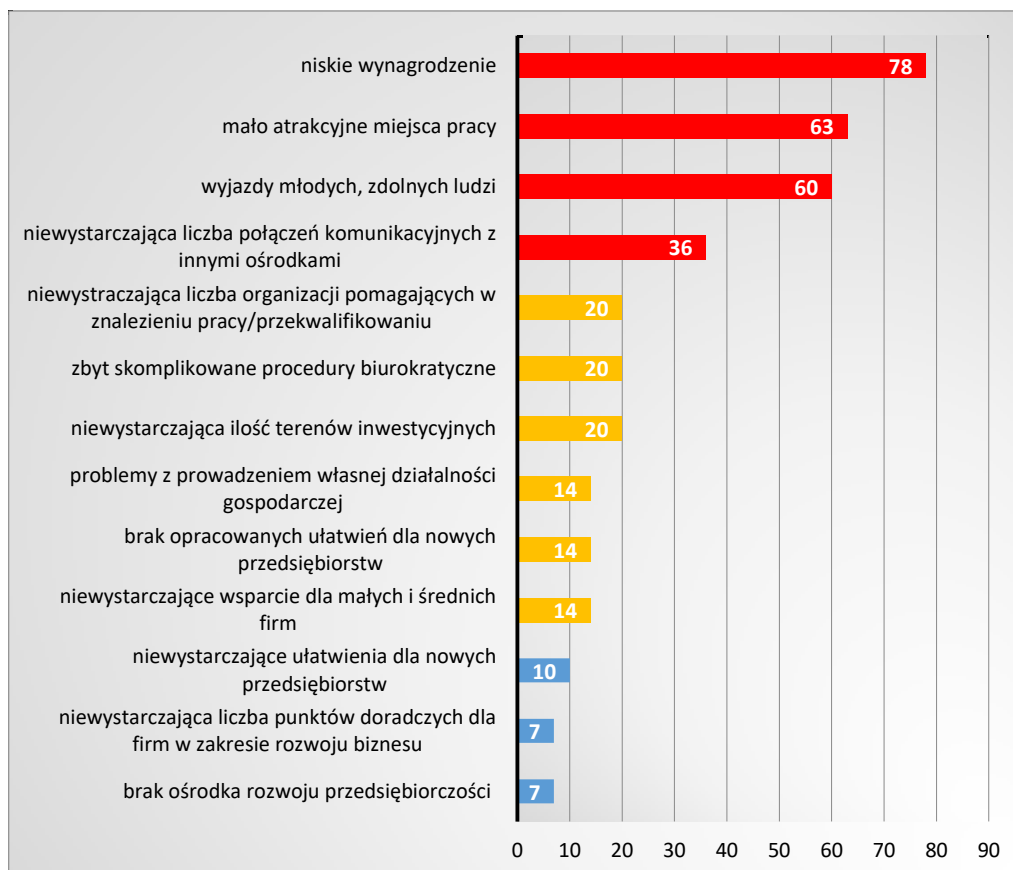
Zdaniem ankietowanych w Dąbiu występują następujące problemy społeczne: bezrobocie, starzenie się społeczeństwa, słaba integracja lokalnej społeczności, alkoholizm oraz ubóstwo. Rzadziej wymieniane były: bezradność, słaba współpraca między instytucjami

publicznymi a mieszkańcami, kradzieże, problemy z opieką nad dziećmi do 6 lat oraz przemoc w rodzinie. Pojedyncze odpowiedzi dotyczyły też narkomanii, wypadków, ciężkich chorób/niepełnosprawności, rozbojów i bezdomności. Całość obrazuje wykres poniżej.

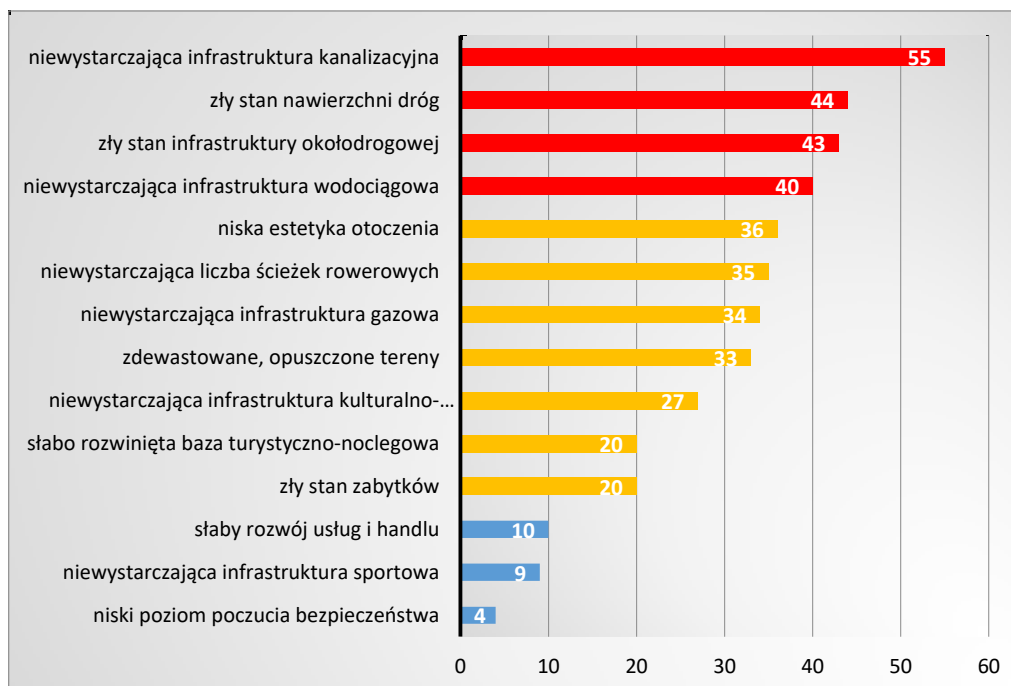
Wykres 1. Problemy społeczne w Dąbiu
Źródło: Opracowanie własne

Wyniki badania wykazały, że w Dąbiu występują następujące problemy gospodarcze: niskie wynagrodzenia, mało atrakcyjne miejsca pracy, wyjazdy młodych, zdolnych mieszkańców oraz niewystarczająca liczba połączeń komunikacyjnych z innymi ośrodkami. Następnie wymieniane były: niewystarczająca liczba organizacji pomagających w znalezieniu pracy/przekwalifikowaniu, zbyt skomplikowane procedury biurowe, niewystarczająca ilość terenów inwestycyjnych, problemy z prowadzeniem własnej działalności gospodarczej, brak opracowanych ułatwień dla nowych przedsiębiorstw oraz niewystarczające wsparcie dla małych i średnich firm.

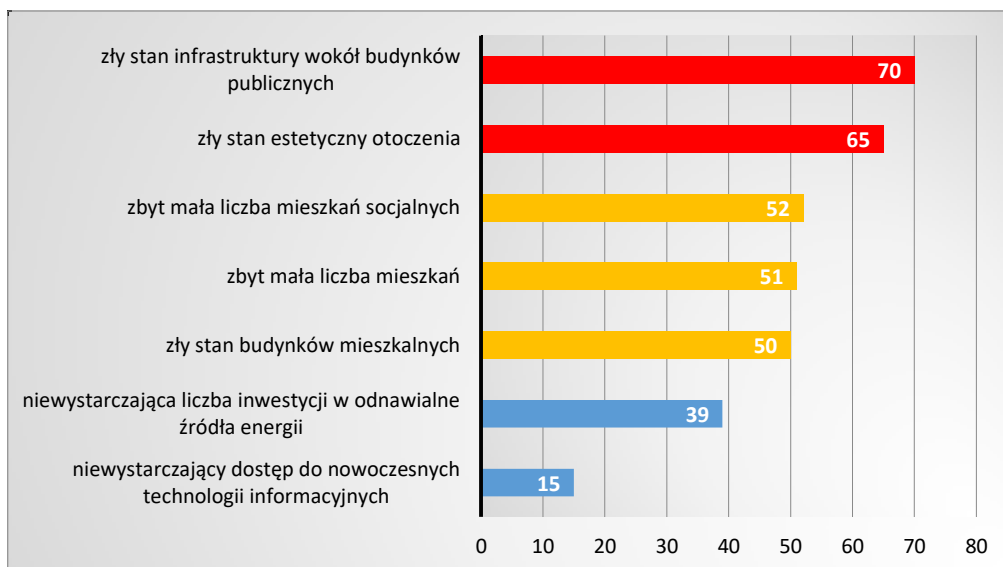
Wykres 2. Problemy gospodarcze w Dąbie
Źródło: Opracowanie własne

Wyniki badania wykazały, że w mieście Dąbie występują następujące problemy przestrzenno-funkcjonalne: niewystarczająca infrastruktura kanalizacyjna, zły stan nawierzchni dróg, zły stan infrastruktury okołodrogowej oraz niewystarczająca infrastruktura wodociągowa. Mieszkańcy wskazywali również na niską estetykę otoczenia, niewystarczającą liczbę ścieżek rowerowych, brak infrastruktury gazowej, zdewastowane i opuszczone tereny, niewystarczającą infrastrukturę kulturalno-rekreacyjną, słabo rozwiniętą bazę turystyczno-noclegową oraz zły stan zabytków.

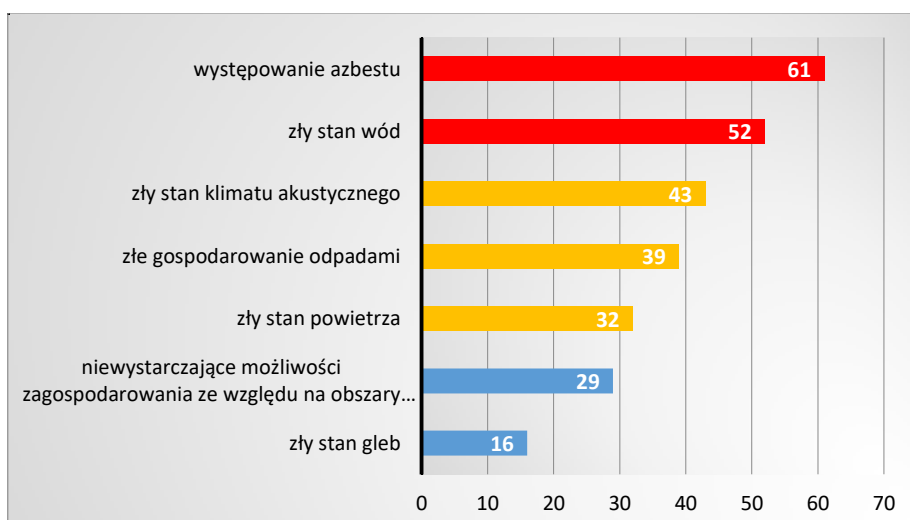
Wykres 3. Problemy przestrzenno-funkcjonalne w Dąbju
 Źródło: opracowanie własne

Wyniki badania wykazały, że w Dąbju największe problemy w sferze technicznej stanowią: zły stan infrastruktury wokół budynków publicznych oraz zły stan estetyczny otoczenia. Równie ważne okazały się problemy związane ze zbyt małą liczbą mieszkań socjalnych, zbyt małą liczbą mieszkań oraz złym stanem budynków mieszkalnych. Mieszkańcy również wskazywali na: niewystarczającą liczbę inwestycji w odnawialne źródła energii oraz niewystarczający dostęp do nowoczesnych technologii informacyjnych. Problemy techniczne przedstawia wykres poniżej.

Wykres 4. Problemy techniczne w Dąbiu
Źródło: opracowanie własne

Wyniki badania wykazały, że w Dąbiu największy problem w sferze środowiskowej stanowią: występowanie azbestu oraz zły stan wód. Źle oceniane były również: zły stan klimatu akustycznego, złe gospodarowanie odpadami, zły stan powietrza. W mniejszym stopniu mieszkańcy zwracali uwagę na: niewystarczające możliwości zagospodarowania ze względu na obszary chronione oraz zły stan gleb. Problemy środowiskowe przedstawia wykres poniżej.

Wykres 5. Problemy środowiskowe w Dąbiu
Źródło: opracowanie własne

Podobszar rewitalizacji II – Chełmno

Podobszarem rewitalizacji jest także sołectwo Chełmno. Na obszarze tym mieszka 337 osób (5,3% mieszkańców całej gminy), teren stanowi 3,9% obszaru całej gminy. Na jego terenie zauważalne są problemy sfery społecznej. Jednym z ważniejszych jest postępujący proces starzenia się społeczeństwa. Spowodowane jest to wyjazdem młodych osób, szczególnie do większych ośrodków miejskich – Kalisza, Konina, Koła. Osoby wyjeżdżające w celu zdobycia wykształcenia w większości decydują się na pozostanie w mieście. Również osoby dojrzałe często opuszczają miejsce zamieszkania w poszukiwaniu pracy. Udział osób bezrobotnych jest znaczny pod względem liczby na tle całej gminy. Znaczna liczba zgonów odnotowanych w gminie w 2016 roku również miała miejsce w sołectwie Chełmno, co pośrednio wskazuje na znaczny udział osób w wieku poprodukcyjnym. W podobszarze rewitalizacji ujawnia się niekorzystne zjawisko przestępczości, na co wskazują dane z Komisariatu Policji. Problemami sfery gospodarczej jest znaczna liczba wykreślonych i zawieszonych firm. Na terenie sołectwa występują budynki komunalne, których stan techniczny określa się jako zły. Budynki i ich najbliższe otoczenie stanowią miejsce koncentracji negatywnych zjawisk. W sołectwie uwidacznia się brak szerszej oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży. Problem ten był zgłaszany w badaniu ankietowym oraz na konsultacjach społecznych. Brakuje również infrastruktury rowerowej, która służyłaby dzieciom i młodzieży tak, aby mogli bezpiecznie poruszać się po miejscowości, jak również mieszkańcom i osobom starszym. Przez Chełmno przebiega droga wojewódzka nr 473, na której występuje duże natężenie ruchu. Społeczność lokalna charakteryzuje się dość niskim poziomem integracji społecznej. W Chełmnie zlokalizowany jest budynek Szkoły Podstawowej, który wymaga podjęcia prac związanych z termomodernizacją obiektu. W sołectwie Chełmno nie ma również poprowadzonej sieci kanalizacyjnej. Na terenie tego sołectwa zgromadzona jest wyróżniająca się na tle całej gminy liczba zabytków (kościół parafialny, muzeum byłego niemieckiego Obozu Zagłady) – niektóre z nich wymagają podjęcia prac konserwatorskich. Problemem sfery środowiskowej jest hałas, spowodowany lokalizacją autostrady A2, przebiegającą przez tę miejscowość. Ponadto w Chełmnie znajduje się Ochotnicza Straż Pożarna, Ośrodek Zdrowia w Chełmnie i oddział biblioteki w budynku komunalnym, plac zabaw dla dzieci, który wymaga doposażenia.

Podobszar rewitalizacji III – Rzuchów

Obszarem zdegradowanym w gminie, który został poddany rewitalizacji jest także sołectwo Rzuchów. Problemami sfery gospodarczej jest duża liczba wykreślonych podmiotów gospodarczych. Ponadto, na terenie sołectwa występuje znaczna na tle gminy liczba osób korzystająca z pomocy społecznej. W Rzuchowie duży udział w strukturze wieku mieszkańców ma grupa osób w wieku poprodukcyjnym. Pod tym względem sołectwo to znajduje się na drugim miejscu (za Dąbiem). Aż 7% wszystkich osób w wieku poprodukcyjnym ogółem dla całej gminy zamieszkuje właśnie w Rzuchowie. Istnieje potrzeba zwrócenia uwagi na ten problem. Podobnie jak w Chełmnie, w sołectwie Rzuchów również uwidacznia się brak jakichkolwiek form zajęć/spotkań/warsztatów dla mieszkańców. Brak również infrastruktury sportowej oraz rekreacyjno-wypoczynkowej. Na terenie Rzuchowa występuje również znaczna liczba zabytków wymagających prac konserwatorskich. Ponadto zlokalizowane w sołectwie lasy rzuchowskie są miejscem pochówku ofiar hitlerowskiego obozu zagłady KULMHOF. Zarówno Chełmno jak i Rzuchów jest miejscem odwiedzanym przez zagranicznych gości z Izraela i innych stron świata. Na terenie sołectwa występuje także znaczna na tle gminy liczba zgonów i osób bezrobotnych. Podobnie jak Chełmno, sołectwo to nie jest wyposażone w sieć kanalizacyjną. W sferze środowiskowej problemem jest hałas spowodowany lokalizacją autostrady A2. Przez miejscowość Rzuchów, podobnie jak przez Chełmno, przebiega droga wojewódzka Nr 473. Inną niekorzystną sytuacją jest zlokalizowanie dużej ilości wyrobów zawierających azbest na tle całej gminy, gdzie występuje 24 298,46 m² wyrobów (dane na rok 2008).

Potencjały podobszarów rewitalizacji

Pomimo znaczących zjawisk kryzysowych na wybranych podobszarach rewitalizacji, teren ten charakteryzuje się również cechami, które mogą świadczyć o jego potencjalnej atrakcyjności. Cechy te zostały określone na podstawie diagnozy opracowanej na podstawie zebranych danych oraz wywiadów z lokalnymi przedsiębiorcami, działaczami społecznymi itd.

Atrakcyjność podobszaru w Dąbiu jest związana z jego centralnym położeniem w gminie. Jest to zaleta z punktu widzenia rozwoju lokalnego. Na podobszarze tym mieszczą się ważne obiekty/instytucje gminne oraz gospodarcze. Na obszarze tym zlokalizowane są punkty usługowe i handlowe, świadczące o pewnej aktywności społecznej i chęci rozwoju.

Z racji położenia podobszaru I w mieście Dąbie, jest on odwiedzany również przez mieszkańców pozostałych części gminy, a także turystów, co powoduje, że potencjalne podjęte przedsięwzięcia rewitalizacyjne wpłyną nie tylko na społeczność lokalną zamieszkującą podobszar I, ale i na mieszkańców całej Gminy Dąbie.

Podobszary rewitalizacji II i III obejmują całe powierzchnie sołectw Chełmno i Rzuchów. Jest to korzystne z punktu widzenia objęcia potencjalnymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi wszystkich mieszkańców tychże sołectw. W Chełmnie zlokalizowane jest boisko wielofunkcyjne oraz plac zabaw dla najmłodszych. Jest to także miejscowość ważna turystycznie, z racji położenia byłego niemieckiego Obozu Zagłady. W Chełmnie swoją filię ma Biblioteka Publiczna. Zlokalizowana są również Szkoła Podstawowa im. A. Mickiewicza oraz ośrodek zdrowia.

Sołectwo Rzuchów nie posiada żadnej infrastruktury rekreacyjno-sportowej. Funkcjonuje tam jednakże Ochotnicza Straż Pożarna.

10. ZAŁOŻENIA PROGRAMU REWITALIZACJI

10.1. WIZJA I MISJA PROGRAMU REWITALIZACJI

Wizja to zobrazowanie stanu docelowego, opis przyszłego kompleksowego wizerunku społecznego, gospodarczego i przestrzennego obszaru rewitalizowanego stanowiący uzasadnienie doboru zasadności przyjętych zintegrowanych celów strategicznych, które chce się osiągnąć realizując program rewitalizacji.

Przeprowadzona diagnoza uzupełniona konsultacjami społecznymi wskazuje, że Gmina Dąbie posiada potencjał, dzięki któremu można będzie poniższą wizję rewitalizacji i wynikające z niej cele zrealizować.

W wyniku przeprowadzonej diagnozy obszaru rewitalizacji określono następującą wizję:

„Tereny zrewitalizowane w mieście Dąbie oraz sołectwach Chełmno i Rzuchów obszarami zapewniającymi możliwości rozwoju społeczno-gospodarczego, sprzyjającymi aktywizacji i integracji społeczeństwa, w pełni wykorzystującymi walory zabytkowe, historyczne i kulturowe, stwarzające mieszkańcom dogodne warunki życia. Obszary zrewitalizowane cechują się wysoką estetyką przestrzeni publicznych, zwiększoną dostępnością do form aktywnego spędzania czasu, oferują możliwości rozwoju najmłodszym mieszkańcom, dbając również o osoby wykluczone społecznie oraz grupę seniorów”.

Misja Programu Rewitalizacji to realistyczne sformułowanie filozofii, celów i zasad rozwoju. Uwzględniając zmieniającą się sytuację w otoczeniu, możliwości rozwojowe i oczekiwania mieszkańców, misję Programu Rewitalizacji dla Gminy Dąbie na lata 2017-2023 sformułowano następująco:

Misją programu rewitalizacji jest kompleksowa odnowa przestrzenna, techniczna, gospodarcza i społeczna wyznaczonego do rewitalizacji obszaru Gminy Dąbie. Wprowadzenie nowych funkcji, wzmocnienie spójności przestrzennej, ożywienie relacji międzyludzkich, poprawa ładu przestrzennego istotnie wpłynie na jakość życia mieszkańców.

7.2. CELE PROGRAMU REWITALIZACJI

Cele rewitalizacji są odpowiedzią na potrzeby zidentyfikowane w diagnozie obszaru rewitalizacji. Aby wyznaczona wizja została zrealizowana w jak najdokładniejszym zakresie wyznaczone zostały cele rewitalizacji i kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk. Istotą Programu Rewitalizacji jest zaplanowanie i wdrożenie działań, których realizacja ma na celu usuwanie przyczyn degradacji obszaru gminy oraz tworzenie warunków do jej zrównoważonego rozwoju. Poniżej przedstawiono cel główny oraz cele szczegółowe i kierunki działań, wyznaczone w ramach Programu Rewitalizacji dla Gminy Dąbie na lata 2017-2023, które wpłyną na rozwiązanie problemów wskazanych na obszarze rewitalizacji.

CEL GŁÓWNY: Ożywienie obszaru rewitalizacji w mieście Dąbie oraz w sołectwach Chełmno i Ruchów poprzez działania prowadzone w sposób zintegrowany w sferze społecznej, przestrzennej, gospodarczej i środowiskowej, zmierzające do zrównoważonego rozwoju Gminy Dąbie.

7.2.1. CELE SZCZEGÓŁOWE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Komentarz [KB1]: ??

Cel 1. Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez działania w zakresie integracji i aktywizacji społecznej (MIESZKAŃCY)

- 1.4. Integracja mieszkańców i włączenie społeczne
- 1.5. Aktywizacja młodzieży
- 1.6. Aktywizacja osób starszych

Cel 2. Kształtowanie przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom poprzez podniesienie atrakcyjności, estetyki i funkcjonalności (PRZESTRZEŃ)

- 2.1. Rewitalizacja przestrzeni publicznych
- 2.2. Rewaloryzacja terenów zabytkowych
- 2.3. Rewitalizacja terenów zielonych

Cel 3. Zmiana lub nadanie nowych funkcji budynkom i obiektom lub ich modernizacja (BUDYNKI)

3.1. Modernizacja budynków i obiektów użyteczności publicznej

3.2. Renowacja budynków zabytkowych

11. PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE

Założenia Programu Rewitalizacji dla Gminy Dąbie na lata 2017-2023 określone w poprzednim rozdziale zmierzają do poprawy warunków życia mieszkańców gminy, nadania nowych funkcji społecznych i gospodarczych istniejącym obiektom, poprawy funkcjonalności przestrzeni publicznej i ulepszonego wizerunku gminy. Będą one realizowane poprzez system wzajemnie wzmacniających się przedsięwzięć.

FISZKA PROJEKTOWA I

Nazwa przedsięwzięcia	ZAGOSPODAROWANIE TERENU WOKÓŁ BUDYNKU POBYTU SENIORÓW
Podmiot zgłaszający i realizujący projekt	Środowiskowy Dom Samopomocy
Lokalizacja	ul. E. Plater 1, 62-660 Dąbie
Zakres realizowanych zadań	<ul style="list-style-type: none"> – wyrównanie terenu; – prace porządkowe i przygotowawcze oraz stworzenie układu roślinnego poprzez nowe nasadzenia; – wykonanie spójnego systemu elementów małej architektury (ławki, kosze na śmieci, altana, stoły); – budowa stylizowanego oświetlenia.
Opis stanu istniejącego	Istniejący teren zieleni jest nieuporządkowany, o niskich walorach estetycznych. Jest to trawnik bez większych nasadzeń zielonych, które w okresie letnim dawałyby zacienienie. Uwidacznia się potrzeba wyposażenia miejsca w elementy tj. kosze, ławki.
Szacowana wartość	50 000,00 zł
Źródła finansowania	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny Działanie 9.2. Rewitalizacja miast i ich dzielnic, terenów wiejskich, przemysłowych i powojkowych Środki własne Gminy Dąbie
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – odbudowa ładu przestrzennego, estetyki i pozytywnego wizerunku; – odnowiona przestrzeń publiczna miejscem rekreacji i integracji mieszkańców; – stworzenie miejsca umożliwiającego aktywne spędzanie czasu wolnego.

<p>Sposób ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacyjnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> – powierzchnia zrewitalizowanego terenu – m²; – protokół z wykonania projektu; – dokumentacja fotograficzna; – liczba elementów małej architektury – sztuka; – liczba elementów oświetlenia – sztuka.
<p>Zakres czasowy</p>	<p>2017-2023</p>
<p>Powiązanie z celami rewitalizacji</p>	<p>Cel 2. Kształtowanie przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom poprzez podniesienie atrakcyjności, estetyczności i funkcjonalności (PRZESTRZEŃ)</p>

FISZKA PROJEKTOWA II

Nazwa przedsięwzięcia	POSZERZENIE OFERTY ZAJĘĆ ROZWIJAJĄCYCH ZAINTERESOWANIA DLA DZIECI, MŁODZIEŻY ORAZ ZAJĘĆ DLA SENIORÓW
Podmiot zgłaszający i realizujący projekt	Gmina Dąbie Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka Publiczna w Dąbiu
Lokalizacja	Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka Publiczna w Dąbiu ul. 3 Maja 4, 62-660 Dąbie budynek Sali OSP, dz. nr 319, Rzuchów, 62-660 Dąbie
Zakres realizowanych zadań	<ul style="list-style-type: none"> – warsztaty hobbistyczne dla młodzieży; – zapewnienie możliwości rozwojowego wypoczynku (aktywne spędzenie czasu na zajęciach ruchowych wraz z animatorem); – organizacja zajęć tanecznych; – przeprowadzanie zajęć z akrobatyki; – organizacja zajęć wokalnno-teatralnych; – pobudzenie aktywności fizycznej wśród dzieci i młodzieży – zajęcia gry w siatkówkę, koszykówkę, tenis stołowy); – podjęcie działań integracyjnych dla seniorów, w tym organizacja cyklicznych zajęć o zróżnicowanej tematyce; – organizacja zajęć z zakresu aktywności ruchowej, spotkań z dietetykiem, lekarzem; – utworzenie nowych miejsc pracy (obsługa osób potrzebujących wsparcia, przy organizacji warsztatów itp.); – organizowanie wycieczek, wyjazdów poznawczych dla seniorów.
Opis stanu istniejącego	Na terenie Gminy Dąbie oraz w miejscowości Rzuchów uwidacznia się potrzeba zorganizowania zajęć dla dzieci i młodzieży. Obecne prowadzone zajęcia przez MGOKiBP są niewystarczające i nie odpowiadają całościowo na potrzeby zainteresowanych. W czwartki mają miejsca zajęcia sportowo-rekreacyjne dla dzieci, które cieszą się dużym zainteresowaniem. Uwidacznia się jednak potrzeba

	<p>poszerzenia tej oferty.</p> <p>Proponowana oferta zajęć ma objąć również seniorów. Istnieje potrzeba zwrócenia uwagi na osoby starsze ze względu na duży udział osób w wieku poprodukcyjnym w gminie. W ostatnich latach obserwuje się wzrastający trend udziału osób starszych. W 2016 r. wartość ta wynosiła 20,7%.</p>
Szacowana wartość	70 000,00 zł
Źródła finansowania	Europejski Fundusz Społeczny Środki własne Gminy Dąbie
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – wzrost poziomu zadowolenia społeczności lokalnej; – poprawa jakości życia; – kształtowanie pożądanych zjawisk społecznych tj. aktywizacji społecznej i kulturalnej społeczeństwa, integracja dzieci i młodzieży oraz osób starszych; – utworzenie oferty zajęć uatrakcyjnijającej spędzanie czasu wolnego dzieci i młodzieży; – pobudzenie do działania i rozwoju; – zapewnienie ciekawych form spędzania czasu wolnego dla seniorów – warsztaty, wyjazdy; – podkreślenie roli osób starszych w społeczeństwie.
Sposób ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> – protokół z realizacji projektu; – dokumentacja fotograficzna; – liczba zorganizowanych zajęć/warsztatów – sztuka; – liczba zorganizowanych wyjazdów – sztuka; – liczba osób biorących udział w zajęciach/warsztatach – liczba osób.
Zakres czasowy	2017-2023

Powiązanie z celami rewitalizacji	Cel 2. Kształtowanie przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom poprzez podniesienie atrakcyjności, estetyczności i funkcjonalności (PRZESTRZEŃ)
--	---

FISZKA PROJEKTOWA III

Nazwa przedsięwzięcia	REMONT BUDYNKU SZKOŁY PODSTAWOWEJ WRAZ Z ODNOWĄ BOISKA SZKOLNEGO
Podmiot zgłaszający i realizujący projekt	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Dąbiu
Lokalizacja	ul. 3 Maja 6, 62-660 Dąbie
Zakres realizowanych zadań	<ul style="list-style-type: none"> – prace przygotowawcze do modernizacji budynku – oczyszczenie ścian, gruntowanie a następnie uzupełnienie tynków zewnętrznych; – malowanie elewacji; – częściowa wymiana stolarki okiennej i drzwiowej o niskim współczynniku przenikania ciepła; – utwardzenie terenu wokół boiska kostką betonową; – wyznaczenie utwardzonego terenu z odpowiednim oznakowaniem do nauki jazdy na rowerze; – prace porządkowe i przygotowawcze oraz stworzenie układu roślinnego poprzez nowe nasadzenia; – zamontowanie elementów małej architektury – ławek, koszy na śmieci, stojaków na rowery; – utworzenie miejsc parkingowych o powierzchni 250 m². <p>Niniejsze przedsięwzięcie łączy się z fiszką nr IV. Odpowiednia modernizacja budynku, boiska i wyposażenie sali gimnastycznej są ściśle ze sobą powiązane.</p>
Opis stanu istniejącego	<p>Elewacja budynku Szkoły Podstawowej jest w złym stanie technicznym. Tynk miejscami odpada i jest częściowo pokryty mchem. Drewniane okna i drzwi zlokalizowane na strychu i w piwnicach są nieszczelne, charakteryzują się złym stanem.</p> <p>Wokół boiska od strony budynku szkoły znajduje się popękana nawierzchnia betonowa, wymagająca wymiany. Dla użytkowników pewną uciążliwość stanowi również teren piaszczysty od strony</p>

	parku i sali gimnastycznej. Uwidacznia się również brak małej architektury.
Szacowana wartość	224 786,57 zł
Źródła finansowania	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny 2014+ Działanie 9.2 Rewitalizacja miast i ich dzielnic, terenów wiejskich, przemysłowych i powojkowych Środki Ministerstwa Sportu i Turystyki Środki własne Gminy Dąbie
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – zwiększenie komfortu użytkownika obiektu wraz z otoczeniem; – zwiększenie atrakcyjności obiektu i terenu wokół niego; – pobudzenie aktywności fizycznej mieszkańców gminy; – zaspokojenie potrzeb społecznych; – poprawa stanu infrastruktury sportowej; – generowanie oszczędności z tytułu poprawy stanu technicznego obiektu.
Sposób ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> – powierzchnia zrewitalizowanego obiektu i terenu – m²; – protokół z wykonania projektu; – dokumentacja fotograficzna; – ankieta oceniająca; – liczba elementów małej architektury – sztuka.
Zakres czasowy	2017-2023
Powiązanie z celami rewitalizacji	<p>Cel 2. Kształtowanie przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom poprzez podniesienie atrakcyjności, estetyczności i funkcjonalności (PRZESTRZEŃ)</p> <p>Cel 3. Zmiana lub nadanie nowych funkcji budynkom i obiektom (BUDYNKI)</p>

FISZKA PROJEKTOWA IV

Nazwa przedsięwzięcia	ZAJĘCIA SPORTOWE DLA MIESZKAŃCÓW. DOPOSAŻENIE SALI GIMNASTYCZNEJ W SPRZĘT SPORTOWY
Podmiot zgłaszający i realizujący projekt	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Dąbiu
Lokalizacja	ul. 3 Maja 6, 62-660 Dąbie
Zakres realizowanych zadań	<ul style="list-style-type: none"> – zakup piłek, siatek, sprzętu sportowego; – prowadzenie zajęć, jogi, zumby, zajęć tanecznych z trenerem; – organizacja rozgrywek sportowych: turnieje piłki nożnej, siatkówki, tenisa stołowego itd. – zajęcia z trenerem dla dzieci w różnych grupach wiekowych; <p>Niniejsze przedsięwzięcie łączy się z fiskłą nr III. Odpowiednia modernizacja budynku, boiska i wyposażenie sali gimnastycznej są ściśle ze sobą powiązane. Celem wszystkich zamierzeń jest pobudzenie do aktywności fizycznej różnych grup wiekowych mieszkańców gminy – zarówno dzieci, jak i dorosłych, zapewniając im odpowiednie warunki do podjęcia aktywności.</p>
Opis stanu istniejącego	<p>Istniejące wyposażenie sali gimnastycznej jest zniszczone i niewystarczające. Brakuje: siatek do gry w piłkę siatkową, piłek do gry w piłkę nożną, ręczną, siatkową, koszykówkę, koszulek-znaczników do gier zespołowych, stołów do gry w tenisa stołowego</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2 szt. z akcesoriami do gry, materaców do ćwiczeń gimnastycznych - 6 szt., koszy na piłki. Należy wymienić: skrzynię do zajęć gimnastycznych, drabinki do ćwiczeń, ławeczki do siedzenia i ćwiczeń.
Szacowana wartość	50 000,00 zł
Źródła finansowania	<p>Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Europejski Fundusz Społeczny Środki własne Gminy Dąbie</p>

<p>Prognozowane rezultaty</p>	<ul style="list-style-type: none"> – zachęcanie mieszkańców do podjęcia aktywności fizycznej i promowanie zalet z niej wynikających; – organizacja aktywnego sposobu spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży; – stworzenie atrakcyjnej infrastruktury służącej utrzymywaniu dobrej kondycji, zdrowia i rozwoju fizycznego mieszkańców; – stworzenie miejsca integracji mieszkańców; – wzrost poziomu zadowolenia społeczności lokalnej.
<p>Sposób ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacyjnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> – protokół z wykonania projektu; – liczba organizowanych turniejów – sztuka; – liczba organizowanych cyklicznie zajęć – sztuka; – liczba osób biorących udział w zajęciach – liczba osób; – dokumentacja fotograficzna; – liczba zakupionych elementów wyposażenia sali – sztuka.
<p>Zakres czasowy</p>	<p>2017-2023</p>
<p>Powiązanie z celami rewitalizacji</p>	<p>Cel 1. Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez działania w zakresie integracji i aktywizacji społecznej (MIESZKAŃCY)</p>

FISZKA PROJEKTOWA V

Nazwa przedsięwzięcia	MODERNIZACJA I REMONT BUDYNKÓW PO BYŁEJ ZLEWNI MLEKA ORAZ UTWORZENIE PUNKTU SELEKTYWNEJ ZBIÓRKI ODPADÓW KOMUNALNYCH
Podmiot zgłaszający i realizujący projekt	Gmina Dąbie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o.
Lokalizacja	działka nr 1245/1, ul. Przemysłowa, 62-660 Dąbie
Zakres realizowanych zadań	<ul style="list-style-type: none"> – modernizacja dachów budynków (konstrukcji i pokrycia); – wymiana instalacji kanalizacyjnej, wodociągowej i elektrycznej wewnątrz budynków; – modernizacja elewacji – docieplenie, malowanie; – remont schodów, rampy załadunkowej; – wymiana stolarki okiennej i drzwiowej; – zakup wyposażenia budynków biurowych (meble, sprzęt biurowy itp.); – wymiana bramy wjazdowej z furtką oraz ogrodzenia; – utwardzenie nawierzchni kostką brukową wokół budynków; – prace porządkowe terenu wokół zabudowań; – „Klub Wsparcia Społecznego” oferujący cykliczne spotkania z trenerami, doradcami zawodowymi, poszerzanie kompetencji zawodowych, zajęcia dotyczące przystosowania mieszkańców, w tym osób długotrwale bezrobotnych, do podjęcia stałej pracy zawodowej; – prowadzenie kursu umiejętności społecznych i aktywnego poszukiwania pracy; – prowadzenie zajęć psychoedukacyjnych; – działalność samopomocowych grup wsparcia; – usługi związane z pośrednictwem pracy; – spotkania indywidualne z psychologiem, doradcą zawodowym,

	<p>prawnikiem;</p> <p>Zakres realizowanych zadań w związku z utworzeniem (budową) Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, zwanego dalej PSZOK:</p> <ul style="list-style-type: none"> – utwardzenie terenu; – budowa wagi; – budowa budynku biurowo-sanitarnego (zakup kontenera biurowo-sanitarnego); – budowa wiat; – zakup kontenerów; – adaptacja budynku znajdującego się w południowej części działki na cele PSZOK. <p>Ponadto, w nowopowstałym PSZOK nie planuje się odbioru metali.</p>
Opis stanu istniejącego	<p>Kompleks budynków stanowią zabudowania po byłej zlewni mleka w Dąbiu. Obecnie budynki są opuszczone, nie prowadzona jest w nich żadna działalność gospodarcza. Stan techniczny obiektów jest zły, wymagają one nakładów finansowych w celu przywrócenia do użyteczności i przygotowania w części z nich lokalów do wynajęcia pod działalność gospodarczą.</p>
Szacowana wartość	<p>2 500 000,00 zł</p>
Źródła finansowania	<p>Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny 2014+ Działanie 9.2 Rewitalizacja miast i ich dzielnic, terenów wiejskich, przemysłowych i powojkowych</p> <p>Europejski Fundusz Społeczny</p> <p>Środki własne Gminy Dąbie</p>
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – walka z lokalnym bezrobociem – utworzenie warunków do podjęcia działalności gospodarczej; – poprawa stanu technicznego i estetyki ważnego kompleksu zabudowań w mieście Dąbie; – wykorzystanie części budynków na działalność spółdzielni

	<p>socjalnej;</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykorzystanie części budynków na działalność Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych; – utworzenie możliwości wynajęcia lokali dla osób chcących podjąć działalność gospodarczą; – profesjonalne rozwiązywanie problemów rozwojowych; – aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych; – utworzenia ośrodka oferującego wsparcie osobom bezrobotnym; – poprawa wizerunku gminy na tle regionu; – przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym.
<p>Sposób ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacyjnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> – liczba osób zaangażowanych – liczba osób; – liczba korzystających ze wsparcia psychologiczno-doradczego i doradztwa zawodowego w ramach usług Klubu Wsparcia Społecznego – liczba osób; – ankiety oceniające; – liczba zorganizowanych przedsięwzięć – sztuka; – liczba wynajętych lokali – sztuka.
<p>Zakres czasowy</p>	<p>2017-2023</p>
<p>Powiązanie z celami rewitalizacji</p>	<p>Cel 1. Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez działania w zakresie integracji i aktywizacji społecznej (MIESZKAŃCY)</p> <p>Cel 3. Zmiana lub nadanie nowych funkcji budynkom i obiektom (BUDYNKI)</p>

FISZKA PROJEKTOWA VI

Nazwa przedsięwzięcia	ZWIĘKSZENIE I WZBOGACENIE OFERTY CZYTELNICZEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ W DĄBIU
Podmiot zgłaszający i realizujący projekt	Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka Publiczna w Dąbiu
Lokalizacja	ul. 3 Maja 4, 62-660 Dąbie
Zakres realizowanych zadań	<ul style="list-style-type: none"> – doposażenie biblioteki poprzez zakup nowych pozycji czytelniczych; – organizacja wieczorków poetyckich; – organizacja zajęć zachęcających dzieci i młodzieży do sięgania po pozycje książkowe; – spotkania z autorami, regionalnymi pisarzami; – przeprowadzanie zajęć tematycznych dla najmłodszych mieszkańców gminy.
Opis stanu istniejącego	Biblioteka Publiczna posiada obecnie ok. 20 000 woluminów. Zapisanych czytelników jest niewiele – ok. 400 osób. W MGOKiBP odbywają się comiesięczne spotkania Dyskusyjnego Klubu Książki dla dorosłych.
Szacowana wartość	20 000,00 zł
Źródła finansowania	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny 2014+ Działanie 9.2 Rewitalizacja miast i ich dzielnic, terenów wiejskich, przemysłowych i powojkowych Europejski Fundusz Społeczny Środki krajowe będące w dyspozycji Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Środki własne Gminy Dąbie
Prognozowane rezultaty	– zachęcanie do sięgania po pozycje książkowe zarówno dzieci, jak i dorosłych;

	<ul style="list-style-type: none"> – zwiększenie liczby czytelników; – „ożywienie” ważnego miejsca dla mieszkańców gminy, jakim jest biblioteka; – poszerzenie księgozbioru o nowe egzemplarze.
Sposób ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> – protokół z realizacji projektu; – liczba zakupionych pozycji książkowych – sztuka; – liczba osób uczestniczących w różnych formach zajęć/spotkań – liczba osób; – liczba zorganizowanych spotkań – sztuka.
Zakres czasowy	2017-2023
Powiązanie z celami rewitalizacji	Cel 1. Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez działania w zakresie integracji i aktywizacji społecznej (MIESZKAŃCY)

FISZKA PROJEKTOWA VII

Nazwa przedsięwzięcia	WYMIANA I MODERNIZACJA SIECI WODOCIĄGOWEJ W MIEŚCIE DĄBIE
Podmiot zgłaszający i realizujący projekt	Gmina Dąbie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o.
Lokalizacja	część ul. Kościuszki, Kolskiej, 11 Listopada 1918 r., ul. 3 Maja, Plac Mickiewicza, Piłsudskiego, Konopnickiej, Adama Asnyka, Nadrzeczna, Przemysłowa
Zakres realizowanych zadań	– wymiana sieci wodociągowej (rozdzielczej) – w tym azbestowej o długości 7 000 mb.
Opis stanu istniejącego	Istniejąca sieć wodociągowa jest w złym stanie technicznym, wymaga wymiany bądź modernizacji. Sieć ulega bardzo częstym awariom, co wiąże się z przerwami w dostawie wody oraz utrudnieniami w ruchu drogowym.
Szacowana wartość	5 000 000,00 zł
Źródła finansowania	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny 2014+ Działanie 9.2 Rewitalizacja miast i ich dzielnic, terenów wiejskich, poprzemysłowych i powojkowych Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny Działanie 4.3.1. Gospodarka wodno-ściekowa Środki własne Gminy Dąbie
Prognozowane rezultaty	– eliminacja zagrożeń związanych z użytkowaniem azbestowej sieci wodociągowej; – poprawa komfortu użytkowania sieci; – zmniejszenie liczby koniecznych interwencji w związku z awariami

	<p>sieci;</p> <ul style="list-style-type: none"> – wzrost poziomu zadowolenia mieszkańców; – możliwość remontów nawierzchni ulic (częste interwencje związane z awariami sieci doprowadziły do zniszczenia nawierzchni dróg).
<p>Sposób ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacyjnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> – protokół z realizacji projektu; – długość zmodernizowanej sieci wodociągowej – mb.
<p>Powiązanie z celami rewitalizacji</p>	<p>Cel 2. Kształtowanie przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom poprzez podniesienie atrakcyjności, estetyczności i funkcjonalności (PRZESTRZENÍ)</p>
<p>Zakres czasowy</p>	<p>2017-2023</p>

FISZKA PROJEKTOWA VIII

Nazwa przedsięwzięcia	REMONT I ADAPTACJA BUDYNKU SYNAGOGI NA CELE KULTURALNO-MIESZKANIOWE
Podmiot zgłaszający i realizujący projekt	Gmina Dąbie
Lokalizacja	działka nr 1240/2, 1240/3, ul. Konopnickiej 4, 62-660 Dąbie
Zakres realizowanych zadań	<ul style="list-style-type: none"> – remont dachu – wymiana konstrukcji dachowej oraz pokrycia; – wymiana instalacji kanalizacyjnej, wodociągowej i elektrycznej wewnątrz budynku; – modernizacja elewacji – docieplenie, malowanie; – remont schodów; – wymiana stolarki okiennej i drzwiowej o niskim współczynniku przenikania ciepła; – remont wnętrza budynku, w tym prace konserwatorskie mające na celu odnowienie fresku, ważnego dla społeczności żydowskiej; – umeblowanie wnętrza budynku, wyposażenie w urządzenia biurowe; – prace dotyczące modernizacji bramy, ogrodzenia; – utwardzenie nawierzchni kostką brukową przed synagogą; – prace porządkowe i przygotowawcze oraz stworzenie układu roślinnego poprzez nowe nasadzenia; – wykonanie spójnego systemu elementów małej architektury (ławki, kosze na śmieci, stojaki na rowery); – remont budynków gospodarczych znajdujących się w bezpośrednim otoczeniu synagogi; – organizacja wydarzeń kulturalnych związanych z przybliżeniem kultury żydowskiej i historii miejsca; – utworzenie miejsca spotkań i integracji społeczności żydowskiej; – utworzenie stałej wystawy/ekspozycji.

<p>Opis stanu istniejącego</p>	<p>Zarówno budynek synagogi, jak i budynki gospodarcze z przestrzenią wokół nich charakteryzują się niskim poziomem estetyki. Kompleks położony jest w centrum miasta Dąbie, dlatego ważne jest, aby miejsce to było swojego rodzaju wizytówką nie tylko miasta, ale i całej gminy. Stan techniczny budynków jest zły.</p> <p>Obecnie obiekt częściowo pełni funkcje mieszkalne. Jest to miejsce odwiedzin i modlitwy społeczności żydowskiej.</p>
<p>Szacowana wartość</p>	<p>2 000 000,00 zł</p>
<p>Źródła finansowania</p>	<p>Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny 2014+ Działanie 9.2 Rewitalizacja miast i ich dzielnic, terenów wiejskich, przemysłowych i powojkowych Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny, Działanie 4.4. Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego</p> <p>Środki własne Gminy Dąbie</p>
<p>Prognozowane rezultaty</p>	<ul style="list-style-type: none"> – utworzenie wizytówki miasta o wysokich walorach estetycznych i cennej wartości kulturowej; – poprawa warunków mieszkaniowych, stanu technicznego i wyglądu obiektów; – zwiększenie potencjału turystycznego miasta; – szerzenie wiedzy na temat kultury żydowskiej poprzez organizację wystaw, spotkań itp.; – wzrost poziomu zadowolenia mieszkańców.
<p>Sposób ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacyjnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> – protokół z realizacji projektu; – dokumentacja fotograficzna; – liczba zorganizowanych wydarzeń – sztuka; – liczba uczestników biorących udział w wydarzeniach, spotkaniach <ul style="list-style-type: none"> – liczba osób; – liczba zainstalowanych elementów małej architektury – sztuka.

Zakres czasowy	2017-2023
Powiązanie z celami rewitalizacji	<p>Cel 1. Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez działania w zakresie integracji i aktywizacji społecznej (MIESZKAŃCY)</p> <p>Cel 2. Kształtowanie przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom poprzez podniesienie atrakcyjności, estetyczności i funkcjonalności (PRZESTRZEŃ)</p> <p>Cel 3. Zmiana lub nadanie nowych funkcji budynkom i obiektom (BUDYNKI)</p>

*Rysunek 23. Fresk umieszczony na strychu budynku synagogi
Źródło: Urząd Miejski w Dąbiu*

FISZKA PROJEKTOWA IX

Nazwa przedsięwzięcia	UTWORZENIE I OZNAKOWANIE SZLAKU ROWEROWEGO ŁĄCZĄCEGO CHEŁMNO I RZUCHÓW ORAZ ORGANIZACJA ZAJĘĆ HISTORYCZNYCH
Podmiot zgłaszający i realizujący projekt	Gmina Dąbie
Lokalizacja	Muzeum byłego Obozu Zagłady w Chełmnie nad Nerem, Chełmno 59 A, 62-660 Dąbie ciąg drogi gminnej Chełmno – Rzuchów – Majdany — Muzeum Rzuchów
Zakres realizowanych zadań	<ul style="list-style-type: none"> – utworzenie i odpowiednie oznakowanie szlaku rowerowego upamiętniającego historię Obozu Zagłady o długości 6 km; – organizacja cyklicznych wycieczek rowerowych dla dzieci i młodzieży szkolnej z terenu Gminy Dąbie; – organizacja przejazdów do Muzeum w Chełmnie i w lesie Rzuchowskim – zajęcia związane z historią miejsca; – organizacja biegu wzdłuż wyznaczonego szlaku rowerowego upamiętniającego historię obozu.
Opis stanu istniejącego	Obecnie uwidacznia się brak oznakowanej infrastruktury łączącej Chełmno i Rzuchów. Proponuje się prowadzenie cyklicznych zajęć dla dzieci i młodzieży w ramach poznawania historii miejsca, ich najbliższego otoczenia. Zajęcia te będą powiązane z rajdem rowerowym, na którym również dzięki odpowiedniemu oznakowaniu oraz za pomocą tablic informacyjnych młodzież będzie mogła poszerzać swoją wiedzę. Budowa ścieżki rowerowej oraz organizacja biegu wpłynie również na pobudzenie do aktywności fizycznej mieszkańców gminy, szczególnie sołectw Chełmno i Rzuchów.
Szacowana	50 000,00 zł

wartość	
Źródła finansowania	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny 2014+ Działanie 9.2 Rewitalizacja miast i ich dzielnic, terenów wiejskich, przemysłowych i powojkowych Program Rozwoju Obszarów Wiejskich M07 – Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich, Poddziałanie: Inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury i powiązanej infrastruktury (kształtowanie przestrzeni publicznej) Europejski Fundusz Społeczny Środki własne Gminy Dąbie
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – poszerzenie wiedzy w atrakcyjny sposób o historii otoczenia; – zwiększenie potencjału turystycznego; – pobudzenie do aktywności fizycznej mieszkańców; – wzbogacenie oferty zajęć dla dzieci i młodzieży.
Sposób ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> – protokół z realizacji projektu; – dokumentacja fotograficzna; – liczba zorganizowanych zajęć/warsztatów – sztuka; – liczba osób biorących udział w wydarzeniach – liczba osób; – liczba osób biorących udział w rajdach rowerowych, biegach – liczba osób.
Zakres czasowy	2017-2023
Powiązanie z celami rewitalizacji	<p>Cel 1. Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez działania w zakresie integracji i aktywizacji społecznej (MIESZKAŃCY)</p> <p>Cel 2. Kształtowanie przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom poprzez podniesienie atrakcyjności, estetyczności i funkcjonalności (PRZESTRZEŃ)</p>

FISZKA PROJEKTOWA X

Nazwa przedsięwzięcia	REMONT CIĄGU PIESZO-ROWEROWEGO I CIĄGU PIESZO-JEZDNEGO PRZY STADIONIE MIEJSKIM W DĄBIU
Podmiot zgłaszający i realizujący projekt	Gmina Dąbie
Lokalizacja	działka nr 1244/2 w mieście Dąbie, działka nr 256, 229 w sołectwie Domanin
Zakres realizowanych zadań	<ul style="list-style-type: none"> – remont ciągu pieszo-rowerowego o długości 100 mb oraz remont ciągu pieszo-jezdnego o długości 350 mb (w tym budowa nawierzchni z kostki brukowej), od istniejącej kładki na rzece Ner do skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 473; – wykonanie spójnego systemu elementów małej architektury (ławki, kosze na śmieci, stojaki na rowery); – prace porządkowe i przygotowawcze oraz stworzenie układu roślinnego poprzez nowe nasadzenia i zagospodarowanie zielenią; – budowa stylizowanego oświetlenia; – odnowienie kładki na rzece Ner – malowanie, naprawa barierek i nawierzchni kładki – proponowana budowa nawierzchni z kostki brukowej.
Opis stanu istniejącego	<p>Obecnie na działce nr 299 zlokalizowana jest droga o nawierzchni szutrowej, bez chodników, nie występują również elementy oświetlenia, przez co komfort użytkowania jest zdecydowanie niższy. Zły stan techniczny nawierzchni uniemożliwia spacer, szczególnie rodzin z dziećmi w wózkach ze względu na nierówności tam występujące. Uwidacznia się również potrzeba regulacji zadrzewień i zakrzewień. Kładka położona w mieście Dąbie łącznie z ciągiem pieszo-jezdnym w obrębie Domanin stanowi dla mieszkańców miasta i gminy Dąbie bezpieczne połączenie komunikacyjne (drugie</p>

	<p>połączenie pieszo-rowerowe miasta ze Stadionem Miejskim to pobocze drogi wojewódzkiej, pozbawione chodników, nieoświetlone o dużym natężeniu ruchu, niebezpieczne). Ponadto ciąg pieszo-jezdny stanowi dojazd do Stadionu Miejskiego, a w przyszłości do przystani kajakowej, która będzie zlokalizowana przy kładce. Miejsce służy uprawianiu sportu, spacerów i odpoczynku ze względu na swoją lokalizację. Ciąg pieszo-rowerowy przez kładkę to najkrótsza droga dotarcia do Stadionu na którym organizowane są mecze piłkarskie i inne imprezy np. Dni Dąbia, Dzień Dziecka, Majówki, Zawody Strażackie i wiele innych imprez. Przy kładce znajduje się punkt pomiaru stanu wody w rzece Ner. Kładka jest miejscem widokowym na przyrodę otaczającą miasto Dąbie, miejscem chętnie odwiedzanym przez mieszkańców i gości.</p> <p>Kładka jest niezwykle ważnym łącznikiem zarówno dla społeczeństwa zamieszkującego miasto Dąbie, jak i mieszkańców sołectwa Domanin. W związku z tym inwestycja ta położona jest zarówno w granicach administracyjnych miasta Dąbie, jak i na niewielkim północnym obszarze sołectwa Domanin.</p>
<p>Szacowana wartość</p>	<p>700 000,00 zł</p>
<p>Źródła finansowania</p>	<p>Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny 2014+ Działanie 9.2 Rewitalizacja miast i ich dzielnic, terenów wiejskich, przemysłowych i powojkowych Środki własne Gminy Dąbie</p>
<p>Prognozowane rezultaty</p>	<ul style="list-style-type: none"> – poprawa komfortu użytkowania ciągu pieszo-jezdnego; – poprawa komfortu ruchu kołowego; – utworzenie przyjaznej przestrzeni publicznej sprzyjającej rekreacji i integracji; – pobudzenie do aktywności fizycznej mieszkańców; – odbudowa ładu przestrzennego i poprawa estetyki miejsca wpływającego na pozytywny wizerunek;

	<ul style="list-style-type: none"> – utworzenie miejsca aktywnego spędzania czasu o dobrej lokalizacji, gdzie planowana jest budowa przystani kajakowej przy rzece Ner.
Sposób ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> – protokół z realizacji projektu; – dokumentacja fotograficzna; – długość odnowionej nawierzchni ciągu – mb; – liczba zainstalowanych elementów oświetlenia – sztuka; – liczba zainstalowanych elementów małej architektury – sztuka.
Zakres czasowy	2017-2023
Powiązanie z celami rewitalizacji	<p>Cel 2. Kształtowanie przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom poprzez podniesienie atrakcyjności, estetyczności i funkcjonalności (PRZESTRZEŃ)</p>

FISZKA PROJEKTOWA XI

Nazwa przedsięwzięcia	BUDOWA PLACU ZABAW W DĄBIU
Podmiot zgłaszający i realizujący projekt	Gmina Dąbie
Lokalizacja	działka nr 1155/6, 1155/4, ul. 3 Maja, 62-660 Dąbie
Zakres realizowanych zadań	<ul style="list-style-type: none"> – wykonanie specjalnej nawierzchni bezpiecznej dla korzystających osób; – zakup elementów wyposażenia placu zabaw; – prace porządkowe; – zagospodarowanie terenu poprzez nowe nasadzenia zieleni.
Opis stanu istniejącego	Obecnie na terenie miasta uwidacznia się niewystarczającą liczbę urządzeń do zabaw dla dzieci. Te istniejące charakteryzują się niskim poziomem estetyki oraz złym stanem technicznym. Potrzeba wykonania placu zabaw o wysokim standardzie przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa oraz możliwości aktywnego spędzania czasu najmłodszych mieszkańców.
Szacowana wartość	300 000,00 zł
Źródła finansowania	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny 2014+ Działanie 9.2 Rewitalizacja miast i ich dzielnic, terenów wiejskich, przemysłowych i powojkowych Środki własne Gminy Dąbie
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – stworzenie atrakcyjnej przestrzeni zabaw dla dzieci; – wzrost poziomu zadowolenia mieszkańców; – poczucie dbałości o potrzeby społeczności; – poprawa estetyki miejsca.

<p>Sposób ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacyjnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> – protokół z realizacji projektu; – sondaż; – dokumentacja fotograficzna; – liczba zainstalowanych elementów rekreacyjnych dla dzieci – sztuka. – liczba zainstalowanych elementów małej architektury – sztuka.
<p>Zakres czasowy</p>	<p>2017-2023</p>
<p>Powiązanie z celami rewitalizacji</p>	<p>Cel 2. Kształtowanie przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom poprzez podniesienie atrakcyjności, estetyczności i funkcjonalności (PRZESTRZEŃ)</p>

FISZKA PROJEKTOWA XII

Nazwa przedsięwzięcia	TERMOMODERNIZACJA SZKOŁY PODSTAWOWEJ W DĄBIU
Podmiot zgłaszający i realizujący projekt	Gmina Dąbie
Lokalizacja	działka nr 1163/1, ul. 3 Maja 6, 62-660 Dąbie
Zakres realizowanych zadań	<ul style="list-style-type: none"> – prace przygotowawcze; – mocowanie styropianu oraz siatki; – wykonanie podkładu pod warstwę elewacyjną; – wykonanie warstwy elewacyjnej; – wykonanie obróbek blacharskich; – roboty malarskie; – wymiana stolarki okiennej i drzwiowej o niskim współczynniku przenikania ciepła na poddaszu i w piwnicach.
Opis stanu istniejącego	Elewacja budynku Szkoły Podstawowej jest w złym stanie. Występuje tam brudny, miejscami odpadający tynk porośnięty mchem. Drewniane okna na strychu i w piwnicach są nieszczelne i w złym stanie technicznym.
Szacowana wartość	300 000,00 zł
Źródła finansowania	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu Środki własne Gminy Dąbie
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – ograniczenie strat ciepła przenikającego przez ściany, dach, okna, drzwi i system wentylacyjny; – podniesienie komfortu użytkownika obiektu; – generowanie oszczędności związanych z kosztami ogrzewania poprzez poprawę stanu technicznego obiektu.

<p>Sposób ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacyjnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> – protokół z realizacji projektu; – dokumentacja fotograficzna; – powierzchnia zrewitalizowanego obiektu – m².
<p>Zakres czasowy</p>	<p>2017-2023</p>
<p>Powiązanie z celami rewitalizacji</p>	<p>Cel 3. Zmiana lub nadanie nowych funkcji budynkom i obiektom (BUDYNKI)</p>

FISZKA PROJEKTOWA XIII

Nazwa przedsięwzięcia	TERMOMODERNIZACJA OŚRODKA ZDROWIA W DĄBIU ORAZ ZAGOSPODAROWANIE TERENU WOKÓŁ OBIEKTU
Podmiot zgłaszający i realizujący projekt	Gmina Dąbie
Lokalizacja	Ośrodek Zdrowia – ul. 3 Maja 2, 62-660 Dąbie, dz. nr: 1157/2 i 1158/2 oraz działki nr 1160/2, 1161/4, 1155/4, 1156/2.
Zakres realizowanych zadań	<ul style="list-style-type: none"> – przygotowanie podłoża – mocowanie styropianu oraz siatki, wykonanie podkładu pod warstwę elewacyjną, wykonanie warstwy elewacyjnej, wykonanie obróbek blacharskich, roboty malarskie; – wymiana pokrycia dachowego; – wymiana stolarki okiennej i drzwiowej o niskim współczynniku przenikania ciepła; – wymiana oświetlenia na energooszczędne; – przebudowa systemów grzewczych lub podłączenie bardziej efektywnego energetycznie i ekologicznie źródła ciepła; – wymiana bramy wjazdowej z furtką oraz ogrodzenia; – wymiana nawierzchni chodników (kostka brukowa); – prace porządkowe wokół budynku; – stworzenie układu roślinnego poprzez nowe nasadzenia; – remont lokali, klatek schodowych, schodów, malowanie wewnątrz budynku; – montaż paneli fotowoltaicznych o mocy około 20 kW.
Opis stanu istniejącego	Elewacja budynku Ośrodka Zdrowia jest w złym stanie. Występuje brudny, miejscami odpadający tynk, nieszczelny dach, stolarka o niskim współczynniku przenikania ciepła. Lokale użytkowe wymagają remontu. Przestrzeń wokół obiektu cechuje się niskim poziomem estetyki – występują zniszczone i нефункционалне

	chodniki oraz ogrodzenie w złym stanie technicznym. Obiekt pełni funkcję użytkową (publiczną), jest miejscem codziennych wizyt mieszkańców miasta i gminy. Położony jest w centrum miasta i powinien być jego wizytówką.
Szacowana wartość	2 000 000,00 zł
Źródła finansowania	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny 2014+ Środki własne Gminy Dąbie
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – ograniczenie strat ciepła przenikającego przez ściany, dach, okna, drzwi i system wentylacyjny; – podniesienie komfortu użytkowania obiektu; – generowanie oszczędności związanych z kosztami ogrzewania poprzez poprawę stanu technicznego obiektu. – odbudowa estetyki i pozytywnego wizerunku miejsca; – odnowiona przestrzeń publiczna; – zaspokojenie potrzeb społecznych i wzrost poziomu zadowolenia społeczności lokalnej; – zwiększenie komfortu użytkowania obiektu wraz z otoczeniem; – przywrócenie do użyteczności i przygotowania do wynajęcia lokali pod działalność medyczną, wzbogacenie oferty obsługi medycznej; – poczucie dbałości o potrzeby społeczności.
Sposób ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> – protokół z wykonania projektu; – dokumentacja fotograficzna; – zmniejszenie ilości zużywanej energii; – ankieta oceniająca.

Powiązanie z celami rewitalizacji	Cel 3. Zmiana lub nadanie nowych funkcji budynkom i obiektom (BUDYNKI)
--	--

Listę Projektów Uzupełniających tworzą działania, którym przypisano mniejszą skalę oddziaływania bądź brak jest szczegółów ich realizacji, a są oczekiwane ze względu na realizację celów programu rewitalizacji.

PROJEKT UZUPEŁNIAJĄCY – FISZKA PROJEKTOWA XIV

Nazwa przedsięwzięcia	TERMOMODERNIZACJA SZKOŁY PODSTAWOWEJ W CHEŁMNIE Z CZĘŚCIĄ MIESZKALNĄ I BUDYNKU DOMU NAUCZYCIELA
Podmiot zgłaszający i realizujący projekt	Gmina Dąbie
Lokalizacja	Chełmno 89, 89A, 89B, 62-660 Dąbie działki nr: 391/5, 391/6, 391/7
Zakres realizowanych zadań	<ul style="list-style-type: none"> – prace przygotowawcze; – położenie styropianu oraz siatki, w tym zaciągnięcie klejem; – wykonanie warstwy elewacyjnej; – wykonanie obróbek blacharskich, wymiana rynien, rur spustowych, parapetów.
Opis stanu istniejącego	Elewacja budynku szkoły z częścią mieszkalną i budynku domu nauczyciela jest nieocieplona, co powoduje duże straty ciepła. Tynk jest brudny, miejscami odpadający. Rynny i rury spustowe wymagają wymiany.
Szacowana wartość	250 000,00 zł
Źródła finansowania	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu Środki własne Gminy Dąbie
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – generowanie oszczędności związanych z kosztami ogrzewania poprzez poprawę stanu technicznego obiektu; – podniesienie komfortu użytkowania obiektu; – ograniczenie strat ciepła.

Sposób ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> – protokół z realizacji projektu; – dokumentacja fotograficzna; – powierzchnia zrewitalizowanego obiektu – m².
Zakres czasowy	2017-2023
Powiązanie z celami rewitalizacji	Cel 3. Zmiana lub nadanie nowych funkcji budynkom i obiektom (BUDYNKI)

PROJEKT UZUPEŁNIAJĄCY – FISZKA PROJEKTOWA XV

Nazwa przedsięwzięcia	WYMIANA I ROZBUDOWA CHODNIKÓW W MIEŚCIE DĄBIE
Podmiot zgłaszający i realizujący projekt	Gmina Dąbie
Lokalizacja	ulice: Kościuszki, Kolska, Nadrzeczna, 11 Listopada 1918 r., Adama Asnyka
Zakres realizowanych zadań	<ul style="list-style-type: none"> – prace przygotowawcze – usunięcie starych płytek chodnikowych; – usunięcie krawężników podlegających wymianie; – przygotowanie podbudowy pod nową kostkę brukową; – położenie kostki brukowej z krawężnikami – powierzchnia łączna chodników: 17 500 m².
Opis stanu istniejącego	Przy większości ulic w Dąbiu chodniki wybudowane są ze starych betonowych płytek chodnikowych. Powierzchnie chodników są nierówne, utrudniają poruszanie się. Korzystanie z nich jest dużą niedogodnością dla osób starszych czy rodziców z wózkami dla dzieci. Ponadto płytki chodnikowe są popękane lub uszkodzone w inny sposób.
Szacowana wartość	3 000 000,00 zł
Źródła finansowania	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny 2014+ Działanie 9.2 Rewitalizacja miast i ich dzielnic, terenów wiejskich, przemysłowych i powojkowych Środki własne Gminy Dąbie
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – poprawa wyglądu i estetyki chodników; – wzrost zadowolenia wśród mieszkańców; – podniesienie komfortu użytkowania chodników; – zapewnienie bezpiecznego poruszania się po mieście Dąbie.

Sposób ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> – protokół z realizacji projektu; – dokumentacja fotograficzna; – powierzchnia zmodernizowanych chodników – m².
Zakres czasowy	2017-2023
Powiązanie z celami rewitalizacji	Cel 2. Kształtowanie przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom poprzez podniesienie atrakcyjności, estetyczności i funkcjonalności (PRZESTRZEŃ)

Program Rewitalizacji dla Gminy Dąbie na lata 2017-2023 zawiera projekty zintegrowane, czyli takie, które powiązane są ze sobą tematycznie w ramach wspólnego celu, jaki ma zostać osiągnięty dzięki ich realizacji, których wybór do dofinansowania lub realizacja jest koordynowana przez właściwe instytucje. Są to projekty uzupełniające się pod względem finansowania oraz typu (projekt miękki powinien być realizowany w infrastrukturze powstałej w drugim projekcie).

Wśród przedsięwzięć proponowanych dla obszarów zdegradowanych Gminy Dąbie wyłaniają się dwa projekty: Remont budynku Szkoły Podstawowej wraz z odnową boiska szkolnego oraz Zajęcia sportowe dla mieszkańców. Doposażenie sali gimnastycznej w sprzęt sportowy, które są ze sobą ściśle powiązane. Odpowiednia modernizacja budynku, boiska i wyposażenie sali gimnastycznej pozwoli na przeprowadzanie w komfortowych warunkach proponowanej oferty zajęć sportowych. Celem zamierzeń jest pobudzenie do aktywności fizycznej różnych grup wiekowych mieszkańców gminy – zarówno dzieci, jak i dorosłych, zapewniając im odpowiednie warunki do podjęcia aktywności.

Kolejnym projektem zintegrowanym jest projekt pt. Remont i adaptacja budynku synagogi na cele kulturalno-mieszkaniowe. Przedsięwzięcie to zawiera zarówno elementy związane z remontem, doposażeniem i przygotowaniem obiektu na funkcje mieszkaniowe oraz związane z rozwojem kultury, jak elementy planowanych działań „miękkich” – wystawy, ekspozycje, wydarzenia kulturalne. Przedsięwzięcia te miałyby odbywać się w zmodernizowanym obiekcie synagogi.

Zakłada się, że potencjalne finansowanie dla projektów: Remont i adaptacja budynku synagogi na cele kulturalno-mieszkaniowe, Remont budynku Szkoły Podstawowej wraz z odnową boiska szkolnego oraz Zajęcia sportowe dla mieszkańców i Dopuszczenie sali gimnastycznej w sprzęt sportowy finansowane będą z Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Zauważa się bowiem w tych projektach również wspólne cele, które mają wymiar zarówno społeczny (finansowany z EFS), jak i poprawę warunków technicznych, doposażenie obiektów (dofinansowanie z EFRR).

Ponadto inne projekty, które zostały zaplanowane do realizacji w ramach Programu Rewitalizacji dla Gminy Dąbie na lata 2017-2023 z założenia będą finansowane w następujący sposób:

- ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego – Zagospodarowanie terenu wokół budynku pobytu seniorów, Modernizacja i remont budynków po byłej zlewni mleka oraz utworzenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, Zwiększenie i wzbogacenie oferty czytelniczej Biblioteki Publicznej w Dąbiu, Wymiana i modernizacja sieci wodociągowej w mieście Dąbie, Remont i adaptacja budynku synagogi na cele kulturalno-mieszkaniowe, Remont ciągu pieszo-rowerowego i ciągu pieszo-jezdnego przy stadionie miejskim w Dąbiu, Budowa placu zabaw w Dąbiu, Wymiana i rozbudowa chodników w mieście Dąbie, Termomodernizacja Ośrodka Zdrowia w Dąbiu oraz zagospodarowanie terenu wokół obiektu;
- ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego – Poszerzenie oferty zajęć rozwijających zainteresowania dla dzieci, młodzieży oraz zajęć dla seniorów, Modernizacja i remont budynków po byłej zlewni mleka oraz utworzenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, Zwiększenie i wzbogacenie oferty czytelniczej Biblioteki Publicznej w Dąbiu, Utworzenie i oznakowanie szlaku rowerowego łączącego Chełmno i Rzuchów oraz organizacja zajęć historycznych;
- ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich – Utworzenie i oznakowanie szlaku rowerowego łączącego Chełmno i Rzuchów oraz organizacja zajęć historycznych;
- ze środków własnych Gminy Dąbie – Zagospodarowanie terenu wokół budynku pobytu seniorów, Poszerzenie oferty zajęć rozwijających zainteresowania dla dzieci, młodzieży oraz zajęć dla seniorów, Remont budynku Szkoły Podstawowej wraz z odnową boiska szkolnego, Modernizacja i remont budynków po byłej zlewni mleka

oraz utworzenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, Zwiększenie i wzbogacenie oferty czytelnicy Biblioteki Publicznej w Dąbiu, Wymiana i modernizacja sieci wodociągowej w mieście Dąbie, Remont i adaptacja budynku synagogi na cele kulturalno-mieszkaniowe, Utworzenie i oznakowanie szlaku rowerowego łączącego Chełmno i Rzuchów oraz organizacja zajęć historycznych, Remont ciągu pieszo-rowerowego i ciągu pieszo-jezdnego przy stadionie miejskim w Dąbiu, Budowa placu zabaw w Dąbiu, Termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Dąbiu, Termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Chełmnie z częścią mieszkalną i budynku domu nauczyciela, Wymiana i rozbudowa chodników w mieście Dąbie, Termomodernizacja Ośrodka Zdrowia w Dąbiu oraz zagospodarowanie terenu wokół obiektu;

- ze środków krajowych – Remont budynku Szkoły Podstawowej wraz z odnową boiska szkolnego, Zwiększenie i wzbogacenie oferty czytelnicy biblioteki publicznej w Dąbiu, Termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Dąbiu, Termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Chełmnie z częścią mieszkalną i budynku domu nauczyciela, Termomodernizacja Ośrodka Zdrowia w Dąbiu oraz zagospodarowanie terenu wokół obiektu.

Ponadto realizacja wymienionych przedsięwzięć pozwoli znacznie podnieść jakość i poziom życia mieszkańców, ograniczając mechanizm reprodukcji biedy i związany z nią bierny styl życia. Wszystkie projekty i przedsięwzięcia zaplanowane do realizacji są odpowiedzią na główne problemy rewitalizowanych obszarów. Część z nich dotyczy działań podejmowanych dla przestrzeni lub obiektów użyteczności publicznej, co znacznie poszerza grupę odbiorców działań. Będą to w pierwszej kolejności mieszkańcy obszaru, ale również mieszkańcy całej gminy, regionu. Realizacja zaplanowanych działań zapobiegnie przenoszeniu się istniejących problemów na inne obszary gminy.

Wszystkie projekty i przedsięwzięcia zaplanowane do realizacji w Programie Rewitalizacji dla Gminy Dąbie na lata 2017-2023 są ze sobą wzajemnie powiązane i wzajemnie się dopełniają tematycznie. Głównym problemem na obszarze rewitalizowanym jest niska jakość życia mieszkańców w dużej mierze będąca wynikiem niskiego kapitału społecznego i ludzkiego, stąd postępująca przez lata degradacja infrastruktury technicznej. Dlatego zaplanowane zadania infrastrukturalne dotyczą przede wszystkim renowacji, przebudowy i adaptacji budynków ze zmianą lub rozszerzeniem funkcji i rewitalizacji

przestrzeni użyteczności publicznej, przestrzeni zielonych, które mają służyć przede wszystkim mieszkańcom danego obszaru. Zaplanowane działania w tych obiektach i przestrzeniach mają charakter społeczny (w tym integracyjny, aktywizujący mieszkańców, edukacyjny i kulturalny). Adaptacja pomieszczeń na cele społeczne – organizacja warsztatów, działań aktywizujących, spotkań tematycznych etc. przyczyni się do pobudzenia mieszkańców, podnosząc jednocześnie ich poziom zadowolenia i poczucia zainteresowania ich potrzebami. Projekty zostały zaplanowane w taki sposób, by równocześnie przeciwdziałały problemom w różnych sferach. Remont, modernizacja infrastruktury technicznej (termomodernizacja, adaptacja pomieszczeń etc.) posłużą zarówno podniesieniu jakości życia mieszkańców, zwiększeniu ładunku przestrzennego i estetyki przestrzeni i przyczynią się również do poprawy jakości środowiska naturalnego.

12. INDYKATYWNE RAMY FINANSOWE

Zabezpieczenia finansowe działań związanych z realizacją Programu Rewitalizacji stanowią przede wszystkim środki budżetowe gminy. Jednakże środki własne gminy wspomagane będą środkami zewnętrznymi pochodzącymi m.in. ze środków Unii Europejskiej. Podstawowe źródła pozabudżetowe wykorzystywane do realizacji Programu Rewitalizacji obejmują:

- środki Unii Europejskiej – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich;
- środki budżetu państwa – przewidziane na współfinansowanie projektów, jak i jako niezależne źródło finansowania.

Tabela 17. Indykatywne ramy finansowe

Nazwa przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres czasowy	Szacunkowy koszt	Planowane źródło finansowania
Zagospodarowanie terenu wokół budynku pobytu seniorów	Środowiskowy Dom Samopomocy Społecznej	2017-2023	50 000,00 zł	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny Działanie 9.2. Rewitalizacja miast i ich dzielnic, terenów wiejskich, przemysłowych i powojennych; Środki własne Gminy Dąbie
Poszerzenie oferty zajęć rozwijających zainteresowania dla dzieci, młodzieży oraz zajęć dla seniorów	Gmina Dąbie, Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka Publiczna w Dąbiu	2017-2023	70 000,00 zł	Europejski Fundusz Społeczny; Środki własne Gminy Dąbie
Remont budynku Szkoły Podstawowej wraz z odnową boiska szkolnego	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Dąbiu	2017-2023	224 786,57 zł	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny 2014+ Działanie 9.2 Rewitalizacja miast i ich dzielnic, terenów wiejskich, przemysłowych i powojennych;

				Środki Ministerstwa Sportu i Turystyki; Środki własne Gminy Dąbie
Zajęcia sportowe dla mieszkańców. Doposażenie sali gimnastycznej w sprzęt sportowy	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Dąbiu	2017-2023	50 000,00 zł	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny Działanie 9.2. Rewitalizacja miast i ich dzielnic, terenów wiejskich, przemysłowych i powojennych; Europejski Fundusz Społeczny; Środki własne Gminy Dąbie
Modernizacja i remont budynków po byłej zlewni mleka oraz utworzenie Punktu Selektywnej Zbiórki Opadów Komunalnych	Gmina Dąbie, Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o.	2017-2023	2 500 000,00 zł	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny 2014+ Działanie 9.2 Rewitalizacja miast i ich dzielnic, terenów wiejskich, przemysłowych i powojennych; Europejski Fundusz Społeczny; Środki własne Gminy Dąbie
Zwiększenie i wzbogacenie oferty czytelniczej Biblioteki Publicznej w Dąbiu	Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka Publiczna w	2017-2023	20 000,00 zł	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny 2014+ Działanie 9.2 Rewitalizacja miast i ich dzielnic, terenów wiejskich, przemysłowych i

	Dąbiu			powojkowych; Europejski Fundusz Społeczny; Środki krajowe będące w dyspozycji Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego; Środki własne Gminy Dąbie
Wymiana i modernizacja sieci wodociągowej w mieście Dąbie	Gmina Dąbie, Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o.	2017-2023	5 000 000,00 zł	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny 2014+ Działanie 9.2 Rewitalizacja miast i ich dzielnic, terenów wiejskich, przemysłowych i powojkowych; Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny Działanie 4.3.1. Gospodarka wodno-ściekowa; Środki własne Gminy Dąbie
Remont i adaptacja budynku synagogi na cele kulturalno-mieszkaniowe	Gmina Dąbie	2017-2023	2 000 000,00 zł	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny 2014+ Działanie 9.2 Rewitalizacja miast i ich dzielnic, terenów wiejskich, przemysłowych i powojkowych; Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny,

				Działanie 4.4. Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego; Środki własne Gminy Dąbie
Utworzenie i oznakowanie szlaku rowerowego łączącego Chełmno i Rzuchów oraz organizacja zajęć historycznych	Gmina Dąbie	2017-2023	50 000,00 zł	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny 2014+ Działanie 9.2 Rewitalizacja miast i ich dzielnic, terenów wiejskich, przemysłowych i powojkowych; Program Rozwoju Obszarów Wiejskich M07 – Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich, Poddziałanie: Inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury i powiązanej infrastruktury (kształtowanie przestrzeni publicznej); Europejski Fundusz Społeczny; Środki własne Gminy Dąbie
Remont ciągu pieszo-rowerowego i ciągu pieszo-jezdnego przy	Gmina Dąbie	2017-2023	700 000,00 zł	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny 2014+ Działanie 9.2 Rewitalizacja miast i ich

stadionie miejskim w Dąbiu				dzielnic, terenów wiejskich, przemysłowych i powojennych; Środki własne Gminy Dąbie
Budowa placu zabaw w Dąbiu	Gmina Dąbie	2017-2023	300 000,00 zł	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny 2014+ Działanie 9.2 Rewitalizacja miast i ich dzielnic, terenów wiejskich, przemysłowych i powojennych; Środki własne Gminy Dąbie
Termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Dąbiu	Gmina Dąbie	2017-2023	300 000,00 zł	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu; Środki własne Gminy Dąbie
Termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Chełmnie z częścią mieszkalną i budynku domu nauczyciela	Gmina Dąbie	2017-2023	250 000,00 zł	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu; Środki własne Gminy Dąbie
Termomodernizacja Ośrodka Zdrowia w	Gmina Dąbie	2017-2023	2 000 000,00 zł	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu;

Dąbiu oraz zagospodarowanie terenu wokół obiektu				Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny 2014+; Środki własne Gminy Dąbie
Wymiana i rozbudowa chodników w mieście Dąbie	Gmina Dąbie	2017-2023	3 000 000,00 zł	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny 2014+ Działanie 9.2 Rewitalizacja miast i ich dzielnic, terenów wiejskich, przemysłowych i powojaskowych; Środki własne Gminy Dąbie

Źródło: opracowanie własne

Tabela 18. Szacunkowy podział kosztów

Nazwa przedsięwzięcia	Europejski Fundusz Społeczny	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	Europejski Fundusz		Środki własne Gminy Dąbie	SUMA
			Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich	Środki budżetu państwa		
Zagospodarowanie terenu wokół budynku pobytu seniorów	–	40 000,00 zł	–	–	10 000,00 zł	50 000,00 zł
Poszerzenie oferty zajęć rozwijających zainteresowania dla dzieci, młodzieży oraz zajęć dla seniorów	52 000,00 zł	–	–	–	18 000,00 zł	70 000,00 zł
Remont budynku Szkoły Podstawowej wraz z odnową boiska szkolnego	–	179 829,00 zł	–	20 000,00 zł	24 957,57 zł	224 786,57 zł
Zajęcia sportowe dla mieszkańców. Doposażenie sali gimnastycznej w sprzęt sportowy	25 000,00 zł	15 000,00 zł	–	–	10 000,00 zł	50 000,00 zł
Modernizacja i remont budynków po byłej zlewni mleka oraz utworzenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych	400 000,00 zł	1 600 000,00 zł	–	–	500 000,00 zł	2 500 000,00 zł
Zwiększenie i wzbogacenie oferty czytelnicznej Biblioteki Publicznej w Dąbiu	8 000,00 zł	8 000,00 zł	–	2 000,00 zł	2 000,00 zł	20 000,00 zł
Wymiana i modernizacja sieci	–	4 000 000,00 zł	–	–	1 000 000,00 zł	5 000 000,00 zł

wodociągowej w mieście Dąbie						
Remont i adaptacja budynku synagogi na cele kulturalno-mieszaniowe	–	1 600 000,00 zł	–	–	400 000,00 zł	2 000 000,00 zł
Utworzenie i oznakowanie szlaku rowerowego łączącego Chełmno i Rzuchów oraz organizacja zajęć historycznych	15 000,00 zł	15 000,00 zł	10 000,00 zł	–	10 000,00 zł	50 000,00 zł
Remont ciągu pieszo-rowerowego i ciągu pieszo-jezdnego przy stadionie miejskim w Dąbiu	–	560 000,00 zł	–	–	140 000,00 zł	700 000,00 zł
Budowa placu zabaw w Dąbiu	–	240 000,00 zł	–	–	60 000,00 zł	300 000,00 zł
Termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Dąbiu	–	–	–	60 000,00 zł	240 000,00 zł	300 000,00 zł
Termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Chełmnie z częścią mieszkalną i budynku domu nauczyciela	–	–	–	50 000,00 zł	200 000,00 zł	250 000,00 zł
Termomodernizacja Ośrodka Zdrowia w Dąbiu oraz zagospodarowanie terenu wokół obiektu	–	1 700 000,00 zł	–	150 000,00 zł	150 000,00 zł	2 000 000,00 zł
Wymiana i rozbudowa chodników w mieście Dąbie	–	2 400 000,00 zł	–	–	600 000,00 zł	3 000 000,00 zł
SUMA	500 000,00 zł	12 357 829,00 zł	10 000,00 zł	282 000,00 zł	3 364 957,57 zł	16 514 786,57 zł

Źródło: opracowanie własne

13. MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI

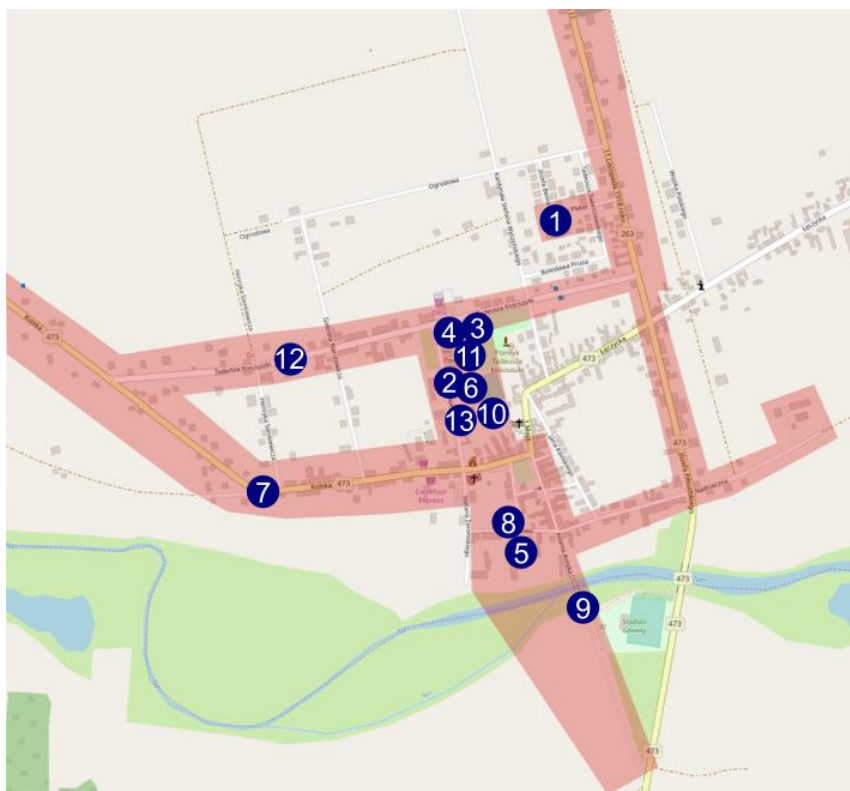
Głównym celem zapewnienia powiązań pomiędzy poszczególnymi zadaniami, projektami i przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi jest efektywniejsze wykorzystanie potencjału przestrzeni rewitalizowanej oraz przede wszystkim potencjału społeczności, mieszkańców, którzy są użytkownikami tej przestrzeni. Komplementarność ma doprowadzić do efektu synergii również w wymiarze proceduralno-instytucjonalnym tj. zarządzania wdrażaniem programu rewitalizacji oraz w wymiarze finansowym tj. lepszym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację.

Komplementarność przestrzenna

Wymóg zachowania komplementarności przestrzennej w Programie Rewitalizacji dla Gminy Dąbie na lata 2017-2023 został spełniony poprzez skoncentrowanie projektów i działań rewitalizacyjnych na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Zarówno obszar zdegradowany, jak i obszar do rewitalizacji zostały wyznaczone na podstawie pogłębionej analizy wskaźnikowej oraz po zasięgnięciu opinii przedstawicieli władz lokalnych i zainteresowanych środowisk, w tym mieszkańców gminy. Wszystkie projekty zaplanowane do realizacji w ramach niniejszego programu skupiają się na obszarze rewitalizowanym i zostały tak zaplanowane, by kompleksowo poprawiać stan całego obszaru rewitalizowanego, a także wpływać korzystnie na sytuację społeczno-gospodarczą gminy. Cały obszar rewitalizacji składa się z trzech odrębnych podobszarów zlokalizowanych w trzech jednostkach terytorialnych gminy. Głównym obszarem rewitalizacji w gminie jest obszar w mieście Dąbie – tereny położone przede wszystkim w centrum miejscowości. Poza nim dwa podobszary rewitalizacji stanowią całe sołectwa Chełmno i Rzuchów. Wymienione obszary wymagają intensywnych działań rewitalizacyjnych, przede wszystkim z uwagi na niską jakość życia mieszkańców obszaru i postępującą degradację społeczną. Skoncentrowanie działań na tym obszarze pozwoli znacznie podnieść jakość i poziom życia w całej gminie, przede wszystkim ucinając mechanizm reprodukcji biedy i związanego z nią biernego stylu życia. Wszystkie projekty i przedsięwzięcia zaplanowane do realizacji są odpowiedzią na główne problemy rewitalizowanych obszarów. Część z nich dotyczy działań podejmowanych dla przestrzeni lub obiektów użyteczności publicznej, co znacznie poszerza

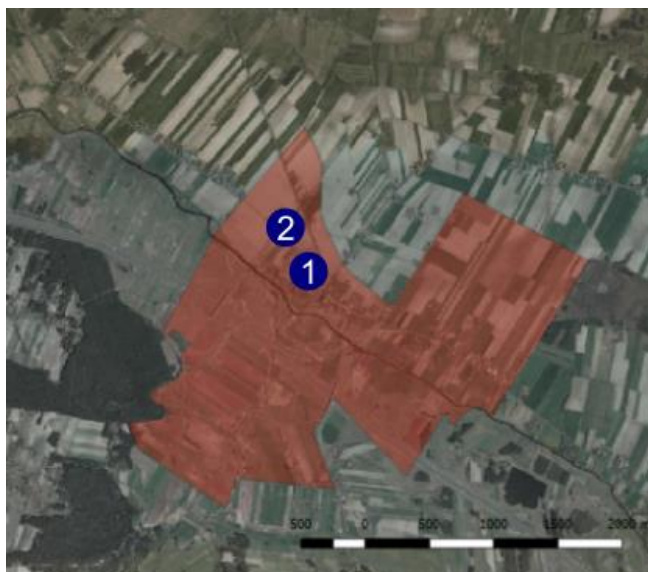
grupę odbiorców działań. Będą to w pierwszej kolejności mieszkańcy obszaru, ale również mieszkańcy całej gminy, regionu.

Realizacja zaplanowanych działań zapobiegnie przenoszeniu się istniejących problemów na inne obszary gminy. Cykliczna analiza uwarunkowań życia mieszkańców gminy pozwoli monitorować skuteczność i efektywność zaplanowanego procesu rewitalizacyjnego oraz sprawdzać czy pozostałe obszary gminy nie są zagrożone degradacją.

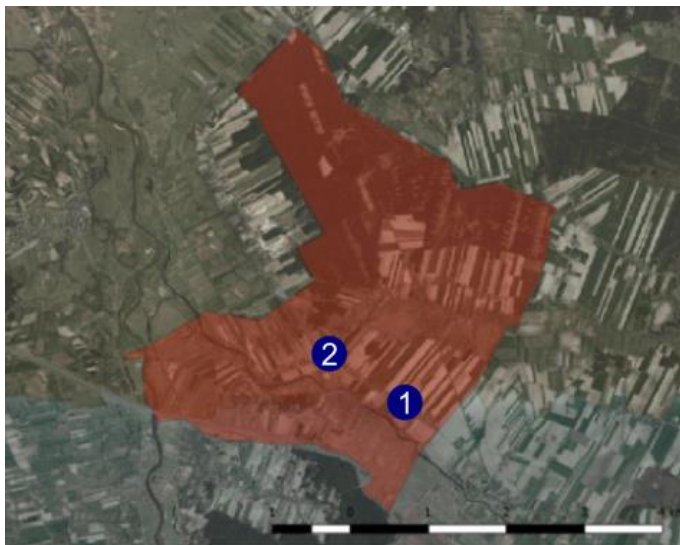
- 1 ZAGOSPODAROWANIE TERENU WOKÓŁ BUDYNKU POBYTU SENIORÓW
- 2 POSZERZENIE OFERTY ZAJĘĆ ROZWIJAJĄCYCH ZAINTERESOWANIA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ ZAJĘĆ DLA SENIORÓW
- 3 REMONT BUDYNKU SZKOŁY PODSTAWOWEJ WRAZ Z ODNOWĄ BOISKA SZKOLNEGO
- 4 ZAJĘCIA SPORTOWE DLA MIESZKAŃCÓW. DOPOSAŻENIE SALI GIMNASTYCZNEJ W SPRZĘT SPORTOWY
- 5 MODERNIZACJA I REMONT BUDYNKÓW PO BYŁEJ ZLEWNI MLEKA ORAZ UTWORZENIE PUNKTU SELEKTYWNEJ ZBIÓRKI ODPADÓW KOMUNALNYCH
- 6 ZWIĘKSZENIE I WZBOGACENIE OFERTY CZYTELNICZEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ W DĄBIU
- 7 WYMIANA I MODERNIZACJA SIECI WODOCIĄGOWEJ W MIEŚCIE DĄBIE
- 8 REMONT I ADAPTACJA BUDYNKU SYNAGOGI NA CELE KULTURALNO-MIESZKANIOWE
- 9 REMONT CIĄGU PIESZO-ROWEROWEGO PRZY STADIONIE MIEJSKIM W DĄBIU
- 10 BUDOWA PLACU ZABAW W DĄBIU
- 11 TERMOMODERNIZACJA SZKOŁY PODSTAWOWEJ W DĄBIU
- 12 WYMIANA I ROZBUDOWA CHODNIKÓW W MIEŚCIE DĄBIE
- 13 TERMOMODERNIZACJA OŚRODKA ZDROWIA W DĄBIU ORAZ ZAGOSPODAROWANIE TERENU WOKÓŁ OBIEKTU

Rysunek 24. Komplementarność przestrzenna – Dąbie
Źródło: opracowanie własne

- 1 UTWORZENIE I OZNAKOWANIE SZLAKU ROWEROWEGO ŁĄCZĄCEGO CHEŁMNO I RZUCHÓW ORAZ ORGANIZACJA ZAJĘĆ HISTORYCZNYCH
- 2 TERMOMODERNIZACJA SZKOŁY PODSTAWOWEJ W CHEŁMNIE Z CZĘŚCIĄ MIESZKALNĄ I BUDYNKU DOMU NAUCZYCIELA

Rysunek 25. Komplementarność przestrzenna – Chełmno
Źródło: opracowanie własne

- 1 UTWORZENIE I OZNAKOWANIE SZLAKU ROWEROWEGO ŁĄCZĄCEGO CHEŁMNO I RZUCHÓW ORAZ ORGANIZACJA ZAJĘĆ HISTORYCZNYCH
- 2 POSZERZENIE OFERTY ZAJĘĆ ROZWIJAJĄCYCH ZAINTERESOWANIA DLA DZIECI, MŁODZIEŻY ORAZ ZAJĘĆ DLA SENIORÓW

*Rysunek 26. Komplementarność przestrzenna – Rzuchów
Źródło: opracowanie własne*

Komplementarność problemowa

Wszystkie projekty i przedsięwzięcia zaplanowane do realizacji w Programie Rewitalizacji dla Gminy Dąbie na lata 2017-2023 są ze sobą wzajemnie powiązane i wzajemnie się dopełniają tematycznie. Głównym problemem na obszarze rewitalizowanym jest niska jakość życia mieszkańców w dużej mierze będąca wynikiem niskiego kapitału społecznego i ludzkiego, stąd postępująca przez lata degradacja infrastruktury technicznej. Dlatego zaplanowane zadania infrastrukturalne dotyczą przede wszystkim renowacji, przebudowy i adaptacji zniszczonych budynków, a także ożywienia przestrzeni użyteczności publicznej, które mają służyć przede wszystkim mieszkańcom obszaru. Planuje się bowiem prowadzenie w tych obiektach i przestrzeniach działań o charakterze społecznym (w tym integracyjnym, aktywizującym mieszkańców, edukacyjnym i kulturalnym) oraz działań pozwalających stworzyć przestrzeń dla usług, dając szansę rozwoju lokalnej przedsiębiorczości. Projekty zostały zaplanowane w taki sposób, by równocześnie przeciwdziałały problemom w różnych sferach. Remont, modernizacja infrastruktury technicznej posłużą zarówno podniesieniu jakości życia mieszkańców, zwiększeniu ładunku przestrzennego i estetyki przestrzeni i przyczynią się również do poprawy jakości środowiska naturalnego. W projektach zapisano również spodziewane efekty oraz określono, jak ma

wyglądać obszar po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych. Zakładane cele usójniono ze strategicznymi decyzjami władz gminy. Działania rewitalizacyjne powiązane są również z innymi strategicznymi kierunkami rozwojowymi Gminy Dąbie, m.in. poprzez wykazanie zbieżności celów Programu Rewitalizacji z kluczowymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi. Zatem warunek komplementarności problemowej został spełniony.

Tabela 19. Komplementarność problemowa

PROJEKTY	SFERA SPOŁECZNA	SFERA PRZESTRZENNO - FUNKCJONALNA	SFERA TECHNICZNA	SFERA GOSPODARCZA	SFERA ŚRODOWISKOWA
ZAGOSPODAROWANIE TERENU WOKÓŁ BUDYNKU POBYTU SENIORÓW					
POSZERZENIE OFERTY ZAJĘĆ ROZWIJAJĄCYCH ZAINTERESOWANIA DLA DZIECI, MŁODZIEŻY ORAZ ZAJĘĆ DLA SENIORÓW					
REMONT BUDYNKU SZKOŁY PODSTAWOWEJ W DĄBIU WRAZ Z ODNOWĄ BOISKA SZKOLNEGO					
ZAJĘCIA SPORTOWE DLA MIESZKAŃCÓW. DOPOSAŻENIE SALI GIMNASTYCZNEJ W SPRZĘT SPORTOWY					
MODERNIZACJA I REMONT BUDYNKÓW PO BYŁEJ ZLEWNI MLEKA ORAZ UTWORZENIE PUNKTU SELEKTYWNEJ ZBIÓRKI ODPADÓW KOMUNALNYCH					
ZWIĘKSZENIE I WZBOGACENIE OFERTY CZYTELNICZEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ W DĄBIU					
WYMIANA I MODERNIZACJA SIECI WODOCIĄGOWEJ W MIEŚCIE DĄBIE					
REMONT I ADAPTACJA BUDYNKU SYNAGOGI NA CELE KULTURALNO-MIESZKANIOWE					
UTWORZENIE I OZNAKOWANIE SZLAKU ROWEROWEGO ŁĄCZĄCEGO CHEŁMNO I RZUCHÓW ORAZ ORGANIZACJA ZAJĘĆ HISTORYCZNYCH					
REMONT CIĄGU PIESZO-ROWEROWEGO I CIĄGU PIESZO-JEZDNEGO PRZY STADIONIE MIEJSKIM W DĄBIU					
BUDOWA PLACU ZABAW W DĄBIU					
TERMOMODERNIZACJA SZKOŁY PODSTAWOWEJ W DĄBIU					

TERMOMODERNIZACJA SZKOŁY PODSTAWOWEJ W CHEŁMNIE Z CZĘŚCIĄ MIESZKALNĄ I BUDYNKU DOMU NAUCZYCIELA					
TERMOMODERNIZACJA OŚRODKA ZDROWIA W DĄBIU ORAZ ZAGOSPODAROWANIE TERENU WOKÓŁ OBIEKTU					
WYMIANA I ROZBUDOWA CHODNIKÓW W MIEŚCIE DĄBIE					

Źródło: opracowanie własne

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Głównym podmiotem odpowiedzialnym za realizację zapisów Programu Rewitalizacji jest Urząd Miejski w Dąbiu a bezpośrednio Burmistrz Miasta Dąbie, który nadzoruje prace i wdrażanie zadań przez merytoryczne i organizacyjne jednostki Urzędu. Za wdrażanie Programu Rewitalizacji odpowiada również powołany do działania Zespół ds. Rewitalizacji. W zespole zasiadają przedstawiciele organu wykonawczego, stanowiącego, przedstawiciele kluczowych jednostek organizacyjnych gminy, jednostek pomocniczych oraz przedstawiciele strony społecznej – reprezentanci organizacji społecznych i przedsiębiorcy. Taki skład Zespołu zapewni skuteczne zarządzanie wprowadzeniem Programu Rewitalizacji oraz pozwoli na zintegrowanie i uspołnienie procesu planowania, wdrażania, monitorowania i ewaluacji lokalnych polityk publicznych w gminie. Udział strony społecznej wzmocni na etapie zarządczym element partycypacji procesu. W system zarządzania będą zaangażowani również lokalni partnerzy z sektorów: publicznych, społecznych i gospodarczych.

Zespół ds. Rewitalizacji w sprawach istotnych będzie komunikował się z interesariuszami, mając na uwadze całościowy system realizacji procesu rewitalizacji. Będzie również odpowiedzialny za opracowanie i składanie wniosków o dofinansowanie dla projektów rewitalizacyjnych będących w gestii gminy. Dla uzyskania jak największej efektywności poszczególnych projektów i przedsięwzięć ich realizacja oraz koordynowanie wdrażaniem zostanie zlecane merytorycznym jednostkom i podmiotom, które posiadają ku temu jak najlepsze kompetencje, np. zadania inwestycyjne będą realizowane przy współpracy z Wydziałem Infrastruktury, Ochrony Środowiska i Kultury, zadania społeczne będą realizowane przy współpracy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Szczegółowy opis zadań wdrażania i monitoringu został zawarty w rozdziale 15. System wdrażania i monitoringu (str. 166-171).

Komplementarność międzyokresowa

Program Rewitalizacji dla Gminy Dąbiu na lata 2017-2023 zachowuje ciągłość programową procesu rewitalizacji. Projekty i przedsięwzięcia podejmowane w poprzednich okresach programowych mają swoją kontynuację w obecnym dokumencie. Wcześniej w Gminie Dąbie realizowane były następujące projekty:

- Remont i modernizacja świetlicy wiejskiej w miejscowości Chełmno. Projekt dofinansowany był ze środków Programu Wielkopolska Odnowa Wsi. Realizacja

projektu miała miejsce od lipca do października 2017 r. Celem przedsięwzięcia była poprawa stanu technicznego obiektu ważnego dla społeczności lokalnej;

- „Bajkowy zakątek” – zagospodarowanie terenu w centrum wsi Chełmno na cele rekreacyjno-edukacyjne dofinansowane ze środków Programu Wielkopolska Odnowa Wsi. Projekt realizowany był od czerwca do października 2012 r. Celem było podniesienie jakości życia mieszkańców sołectwa oraz utworzenie przyjaznej przestrzeni publicznej zarówno dla dzieci, jak i dorosłych;
- Przebudowa dróg w miejscowościach Karszew oraz Tarnówka Wiesiołowska dofinansowana ze środków budżetu województwa wielkopolskiego. Projekt realizowany był od lipca do września 2017 r. Celem było utworzenie infrastruktury technicznej podnoszącej komfort życia mieszkańców. W ramach projektu przebudowano drogi w miejscowościach Karszew na odcinku 768 mb oraz Tarnówka Wiesiołowska na odcinku 350 mb;
- Odnowa Rynku w miejscowości Dąbie dofinansowana ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013. Projekt realizowany był od września do listopada 2014 r. W ramach operacji wykonano: linię oświetlenia rynku wraz z linią kablową zasilania fontanny oraz zagospodarowano teren – zamontowano ławki młodzieżowe i ozdobne, kosze na odpady, fontannę wraz z wyposażeniem, dokonano nasadzeń krzewów i drzew;
- Wykonanie boisk sportowych w ramach budowy kompleksu Moje Boisko – Orlik 2012. Projekt dofinansowany był ze środków Ministerstwa Sportu i Turystyki. Realizacja projektu miała miejsce w 2010 r. W ramach projektu powstał kompleks sportowy (tj. boisko do piłki nożnej, boisko do piłki koszykowej i siatkowej, modułowy budynek zaplecza, piłkochwyty oraz ogrodzenie boisk);
- „Twój sukces to Twoja aktywność”. Projekt dofinansowany ze środków Programu Operacyjny Kapitał Ludzki Europejskiego Funduszu Społecznego. Przedsięwzięcie miało miejsce od lipca do listopada 2008 r. W ramach projektu zorganizowany został festyn oraz spotkania informacyjne nt. m.in. samozatrudnienia, prowadzenia własnej firmy, podatków, księgowości i możliwości pozyskiwania środków finansowych;

- Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w miejscowości Dąbie, ul. Łęczycka – Wiesiołów na długości 533 m finansowana ze środków budżetu gminy. Realizacja projektu miała miejsce w 2007 r.;
- Przebudowa kotłowni c.o. w budynku Szkoły Podstawowej w Chełmnie finansowana z budżetu własnego Gminy Dąbie. Przedsięwzięcie miało miejsce w 2013 r.;
- Przebudowa drogi gminnej Rzuchów – Ladorudz – etap III o długości 630 mb dofinansowana ze środków budżetu województwa wielkopolskiego. Przebudowa była wykonywana od czerwca do sierpnia 2010 r.;
- Budowa placu parkingowo-rekreacyjnego, budowa linii napowietrzno-kablowej oświetlenia ulicznego wraz z usytuowaniem latarni oświetleniowych w miejscowości Chełmno. Projekt dofinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013. Wykonanie miało miejsce od września do października 2009 r. Celem było utworzenie funkcjonalnej przestrzeni publicznej i poprawa komfortu korzystania z tej przestrzeni.

W Programie Rewitalizacji zakłada się dalsze ożywienie przestrzeni ważnych dla mieszkańców, które zostały zmodernizowane w poprzednich latach oraz dalszą modernizację wraz z integracją i aktywizacją społeczną mieszkańców oraz ożywieniem gospodarczym obszaru z zachowaniem dziedzictwa kulturowego. Zamierzenia te są ścisłą kontynuacją procesu rewitalizacji z lat poprzednich. Doświadczenie i wnioski z realizacji poprzednich działań rewitalizacyjnych pozwolą na bardziej efektywne wykorzystanie środków i możliwości w obecnej perspektywie finansowej.

Tabela 20. Komplementarność międzykresowa

PROJEKTY ZREALIZOWANE W OSTATNICH LATACH	PROJEKTY PLANOWANE NA LATA 2017-2023								
	REMONT I MODERNIZACJA ŚWIETLICY WIEJSKIEJ W MIEJSCOWOŚCI CHEŁMNO	„BAJKOWY ZAKĄTEK” ZAGOSPODAROWANIE TERENU W CENTRUM WSI CHEŁMNO NA CELE REKREACYJNO-EDUKACYJNE	ODNOWA RYNKU W MIEJSCOWOŚCI DĄBIE	WYKONANIE BOISK SPORTOWYCH W RAMACH BUDOWY KOMPLEKSU MOJE BOISKO – ORLIK 2012	„TWÓJ SUKCES TO TWOJA AKTYWNOŚĆ”	BUDOWA SIECI WODOCIĄGOWEJ Z PRZYŁĄCZAMI W MIEJSCOWOŚCI DĄBIE, UL. ŁĘCZYCKA – WIESIOŁÓW NA DŁUGOŚCI 533 M	PRZEBUDOWA KOTŁOWNI C.O. W BUDYNKU SZKOŁY PODSTAWOWEJ W CHEŁMNIE	PRZEBUDOWA DRUGI GMINNEJ RZUCHÓW – LADORUDZ – ETAP III O DŁUGOŚCI 630 MB	BUDOWA PLACU PARKINGOWO-REKREACYJNEGO, BUDOWA LINII NAPOWIETRZNO-KABLOWEJ OŚWIETLENIA ULICZNEGO WRAZ Z USYTUOWANIEM LATARNI OŚWIETLENIOWYCH W MIEJSCOWOŚCI CHEŁMNO
ZAGOSPODAROWANIE TERENU WOKÓŁ BUDYNKU POBYTU SENIORÓW									
POSZERZENIE OFERTY ZAJĘĆ ROZWIJAJĄCYCH ZAINTERESOWANIA DLA DZIECI, MŁODZIEŻY ORAZ ZAJĘĆ DLA SENIORÓW									

REMONT BUDYNKU SZKOŁY PODSTAWOWEJ WRAZ Z ODNOWĄ BOISKA SZKOLNEGO									
ZAJĘCIA SPORTOWE DLA MIESZKAŃCÓW. DOPOSAŻENIE SALI GIMNASTYCZNEJ W SPRZĘT SPORTOWY									
MODERNIZACJA I REMONT BUDYNKÓW PO BYŁEJ ZLEWNI MLEKA ORAZ UTWORZENIE PUNKTU SELEKTYWNEJ ZBIÓRKI ODPADÓW KOMUNALNYCH									
ZWIĘKSZENIE I WZBOGACENIE OFERTY CZYTELNICZEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ W DĄBIU									

WYMIANA I MODERNIZACJA SIECI WODOCIĄGOWEJ W MIEŚCIE DĄBIE									
REMONT I ADAPTACJA BUDYNKU SYNAGOGI NA CELE KULTURALNO- MIESZKANIOWE									
UTWORZENIE I OZNAKOWANIE SZLAKU ROWEROWEGO ŁĄCZĄCEGO CHEŁMNO I RZUCHÓW ORAZ ORGANIZACJA ZAJĘĆ HISTORYCZNYCH									
REMONT CIĄGU PIESZO-ROWEROWEGO I CIĄGU PIESZO- JEZDNEGO PRZY STADIONIE MIEJSKIM W DĄBIU									

BUDOWA PLACU ZABAW W DĄBIU									
TERMOMODERNIZACJA SZKOŁY PODSTAWOWEJ W DĄBIU									
TERMOMODERNIZACJA SZKOŁY PODSTAWOWEJ W CHEŁMNIE Z CZĘŚCIĄ MIESZKALNĄ I BUDYNKU DOMU NAUCZYCIELA									
TERMOMODERNIZACJA OŚRODKA ZDROWIA W DĄBIU ORAZ ZAGOSPODAROWANIE TERENU WOKÓŁ OBIEKTU									

WYMIANA I ROZBUDOWA CHODNIKÓW W MIEŚCIE DĄBIE									
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Źródło: opracowanie własne

Komplementarność źródeł finansowania

Projekty, które zostały zaplanowane do realizacji w ramach Programu Rewitalizacji dla Gminy Dąbie na lata 2017-2023 będą finansowane z różnych źródeł:

- ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego – Zagospodarowanie terenu wokół budynku pobytu seniorów, Modernizacja i remont budynków po byłej zlewni mleka oraz utworzenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, Zwiększenie i wzbogacenie oferty czytelnicy Biblioteki Publicznej w Dąbiu, Wymiana i modernizacja sieci wodociągowej w mieście Dąbie, Remont i adaptacja budynku synagogi na cele kulturalno-mieszaniowe, Remont ciągu pieszo-rowerowego i ciągu pieszo-jezdnego przy stadionie miejskim w Dąbiu, Budowa placu zabaw w Dąbiu, Wymiana i rozbudowa chodników w mieście Dąbie, Remont budynku Szkoły Podstawowej wraz z odnową boiska szkolnego, Zajęcia sportowe dla mieszkańców. Doposażenie sali gimnastycznej w sprzęt sportowy, Termomodernizacja Ośrodka Zdrowia w Dąbiu oraz zagospodarowanie terenu wokół obiektu;
- ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego – Poszerzenie oferty zajęć rozwijających zainteresowania dla dzieci, młodzieży oraz zajęć dla seniorów, Modernizacja i remont budynków po byłej zlewni mleka oraz utworzenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, Zwiększenie i wzbogacenie oferty czytelnicy Biblioteki Publicznej w Dąbiu, Utworzenie i oznakowanie szlaku rowerowego łączącego Chełmno i Rzuchów oraz organizacja zajęć historycznych, Zajęcia sportowe dla mieszkańców. Doposażenie sali gimnastycznej w sprzęt sportowy;
- ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich – Utworzenie i oznakowanie szlaku rowerowego łączącego Chełmno i Rzuchów oraz organizacja zajęć historycznych;
- ze środków własnych Gminy Dąbie – Zagospodarowanie terenu wokół budynku pobytu seniorów, Poszerzenie oferty zajęć rozwijających zainteresowania dla dzieci, młodzieży oraz zajęć dla seniorów, Remont budynku Szkoły Podstawowej wraz z odnową boiska szkolnego, Modernizacja i remont budynków po byłej zlewni mleka oraz utworzenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, Zwiększenie i wzbogacenie oferty czytelnicy Biblioteki Publicznej w Dąbiu, Wymiana i modernizacja sieci wodociągowej w mieście Dąbie, Remont i adaptacja budynku

synagogi na cele kulturalno-mieszkaniowe, Utworzenie i oznakowanie szlaku rowerowego łączącego Chełmno i Rzuchów oraz organizacja zajęć historycznych, Remont ciągu pieszo-rowerowego i ciągu pieszo-jezdnego przy stadionie miejskim w Dąbiu, Budowa placu zabaw w Dąbiu, Termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Dąbiu, Termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Chełmnie z częścią mieszkalną i budynku domu nauczyciela, Wymiana i rozbudowa chodników w mieście Dąbie, Remont budynku Szkoły Podstawowej wraz z odnową boiska szkolnego, Zajęcia sportowe dla mieszkańców. Dopuszczenie sali gimnastycznej w sprzęt sportowy, Termomodernizacja Ośrodka Zdrowia w Dąbiu oraz zagospodarowanie terenu wokół obiektu;

- ze środków krajowych – Remont budynku Szkoły Podstawowej wraz z odnową boiska szkolnego, Zwiększenie i wzbogacenie oferty czytelniczej biblioteki publicznej w Dąbiu, Termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Dąbiu, Termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Chełmnie z częścią mieszkalną i budynku domu nauczyciela, Remont budynku Szkoły Podstawowej wraz z odnową boiska szkolnego, Termomodernizacja Ośrodka Zdrowia w Dąbiu oraz zagospodarowanie terenu wokół obiektu.

W szczególności nacisk kładziony będzie na Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny 2014-2020, Działanie 9.2. Rewitalizacja miast i ich dzielnic, terenów wiejskich, przemysłowych i powojkowych. Projekty, które zostały wskazane w fiskach projektowych wzajemnie się uzupełniają i łączą, stąd konieczne jest finansowanie ich z różnych źródeł – biorąc pod uwagę części inwestycyjne, jak i części nastawione bezpośrednio na wsparcie mieszkańców. Wykluczone zostało przy tym ryzyko podwójnego dofinansowania. Taki sposób finansowania gwarantuje możliwie najkorzystniejsze uzyskanie efektów dla obszaru rewitalizacji. Ponadto projekty zapisane w dokumencie dają także możliwość stymulowania endogenicznych (lokalnych) źródeł finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych, szczególnie przy założeniu wzmocnienia lokalnej przedsiębiorczości oraz organizacji społecznych.

Tabela 21. Komplementarność źródeł finansowania

PROJEKTY PLANOWANE NA LATA 2017-2023	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA				
	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich	Europejski Fundusz Społeczny	Środki krajowe	Środki własne gminy Dąbie
ZAGOSPODAROWANIE TERENU WOKÓŁ BUDYNKU POBYTU SENIORÓW					
POSZERZENIE OFERTY ZAJĘĆ ROZWIJAJĄCYCH ZAINTERESOWANIA DLA DZIECI, MŁODZIEŻY ORAZ ZAJĘĆ DLA SENIORÓW					
REMONT BUDYNKU SZKOŁY PODSTAWOWEJ WRAZ Z ODNOWĄ BOISKA SZKOLNEGO					
ZAJĘCIA SPORTOWE DLA MIESZKAŃCÓW. DOPOSAŻENIE SALI GIMNASTYCZNEJ W SPRZĘT SPORTOWY					
MODERNIZACJA I REMONT					

BUDYNKÓW PO BYŁEJ ZLEWNI MLEKA ORAZ UTWORZENIE PUNKTU SELEKTYWNEJ ZBIÓRKI ODPADÓW KOMUNALNYCH					
ZWIĘKSZENIE I WZBOGACENIE OFERTY CZYTELNICZEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ W DĄBIU					
WYMIANA I MODERNIZACJA SIECI WODOCIĄGOWEJ W MIEŚCIE DĄBIE					
REMONT I ADAPTACJA BUDYNKU SYNAGOGI NA CELE KULTURALNO- MIESZKANIOWE					
UTWORZENIE I OZNAKOWANIE SZLAKU ROWEROWEGO ŁĄCZĄCEGO CHEŁMNO I RZUCHÓW ORAZ ORGANIZACJA ZAJĘĆ HISTORYCZNYCH					
REMONT CIĄGU PIESZO- ROWEROWEGO I CIĄGU PIESZO-					

JEZDNEGO PRZY STADIONIE MIEJSKIM W DĄBIU					
BUDOWA PLACU ZABAW W DĄBIU					
TERMOMODERNIZACJA SZKOŁY PODSTAWOWEJ W DĄBIU					
TERMOMODERNIZACJA SZKOŁY PODSTAWOWEJ W CHEŁMNIE Z CZĘŚCIĄ MIESZKALNĄ I BUDYNKU DOMU NAUCZYCIELA					
TERMOMODERNIZACJA OŚRODKA ZDROWIA W DĄBIU ORAZ ZAGOSPODAROWANIE TERENU WOKÓŁ OBIEKTU					
WYMIANA I ROZBUDOWA CHODNIKÓW W MIEŚCIE DĄBIE					

Źródło: opracowanie własne

14. USPOŁECZNIENIE

Program Rewitalizacji jest dokumentem o charakterze strategicznym, którego skutki wdrożenia obejmują praktycznie wszystkie podmioty zlokalizowane na obszarze rewitalizowanym. Powoduje to konieczność zaangażowania do prac w przygotowaniu i wdrażaniu szerokiego spektrum przedstawicieli sektora samorządowego, pozarządowego i biznesowego. Gmina Dąbie starała się, aby wszelkie działania, ustalenia i decyzje oparte były na dialogu społecznym i partycypacji. W celu zaangażowania w planowanie i realizację jak największej grupy mieszkańców reprezentujących sektor gospodarczy, samorządowy i organizacji pozarządowych założono ustalenie stałego systemu komunikacji Gminnego Zespołu ds. Rewitalizacji z mieszkańcami. Zaangażowani oni byli w następujące działania:

- przygotowanie diagnozy i jej opiniowanie,
- spotkania konsultacyjno-informacyjne,
- zgłaszanie projektów, które ich zdaniem powinny zostać włączone w Program Rewitalizacji.

W październiku 2017 roku zostało przeprowadzone badanie ankietowe wśród mieszkańców Gminy Dąbie, które dotyczyło potrzeb rewitalizacyjnych. Szczególną uwagę kładziono na wypowiedzi osób młodych oraz seniorów. Wyniki badań ankietowych zostały ujęte w diagnozie zjawisk kryzysowych w Gminie Dąbie.

Burmistrz Miasta Dąbie
Plac Mickiewicza 1, 62-660 Dąbie
tel. 63 2628270 fax. 63 2710086
e – mail: sekretariat@gminadabie.pl

**Zaproszenie na spotkanie konsultacyjno-informacyjne
w sprawie opracowania „Programu Rewitalizacji
Gminy Dąbie na lata 2017-2023”.**

Burmistrz Miasta Dąbie serdecznie zaprasza radnych, przedstawicieli jednostek organizacyjnych, sołtysów, mieszkańców, lokalnych przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz grup nieformalnych i inne zainteresowane podmioty z terenu miasta i gminy Dąbie do włączenia się w proces opracowywania Programu Rewitalizacji Gminy Dąbie na lata 2017-2023 i wzięcia udziału w spotkaniu konsultacyjno-informacyjnym.

**Spotkanie odbędzie się 29 września 2017 roku o godz. 12⁰⁰
w siedzibie Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury i Biblioteki Publicznej,
ul. 3-go Maja 4, 62-660 Dąbie.**

Spotkanie będzie służyło przekazaniu informacji w sprawie opracowywania Programu Rewitalizacji Gminy Dąbie na lata 2017-2023, zdiagnozowaniu problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych i przestrzennych występujących na obszarach kryzysowych oraz wypracowaniu wspólnej wizji rewitalizacji Gminy Dąbie.

Źródło: dabie.nowoczesnagmina.pl

29 września 2017 roku od godziny 12.00 – 14:00 odbyło się spotkanie informacyjno-konsultacyjne z mieszkańcami. Spotkanie to miało na celu zaangażowanie lokalnej społeczności, zapewnienie partycypacji społecznej w projekcie, a także wsłuchanie się w potrzeby mieszkańców. Podczas spotkania zebrano uwagi mieszkańców na temat problemów w Gminie Dąbie, które później uwzględniono w Programie Rewitalizacji.

Źródło: Urząd Gminy w Dąbiu

17 października 2017 roku odbyło się pierwsze spotkanie warsztatowe z członkami Gminnego Zespołu ds. Rewitalizacji. Podczas spotkania przedstawiono koncepcję i ogólne założenia Programu Rewitalizacji oraz omówiono diagnozę stanu istniejącego gminy. W trakcie spotkania dyskutowano nad wstępnymi koncepcjami projektów rewitalizacyjnych oraz poruszono najważniejsze problemy występujące na terenie Gminy Dąbie, ze skupieniem się w szczególności na niekorzystnej sytuacji obszarów zdegradowanych. Poruszano również kwestie: problemów społecznych w mieście Dąbie i Chełmno, niewykorzystanego potencjału turystycznego miasta oraz obecności ważnego dla kultury żydowskiej obiektu – synagogi w centrum Dąbia. Zwracano również uwagę na konieczność organizowania warsztatów, zajęć i spotkań skierowanych m.in. do grupy seniorów oraz osób biernych zawodowo. Tego samego dnia dodatkowo odbyło się spotkanie w Szkole Podstawowej w Dąbiu z uczniami, gdzie dyskutowano nad pomysłami najmłodszych mieszkańców gminy.

Źródło: Urząd Miejski w Dąbiu

Dnia 29 listopada 2017 r. o godz. 14:00 miało miejsce spotkanie podsumowujące z udziałem mieszkańców. Miało ono miejsce w Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury i Bibliotece Publicznej w Dąbiu. W trakcie spotkania mieszkańcy nie wnosili większych uwag do przedstawionego dokumentu, potwierdzając słuszność proponowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych odpowiadających na najważniejsze problemy podobszarów rewitalizacji.

Od dn. 30 października do 14 listopada 2017 r. został wyłożony do publicznego wglądu i zamieszczony na BIP projekt Programu Rewitalizacji dla Gminy Dąbie na lata 2017-2023. W okresie tym mieszkańcy mogli zapoznać się z dokumentem i wnosić ewentualne spostrzeżenia.

OGŁOSZENIE

o wyłożeniu do publicznego wglądu projektu Programu Rewitalizacji Gminy Dąbie na lata 2017-2023

Burmistrz Miasta Dąbie zawiadamia o wyłożeniu do publicznego wglądu projektu **Programu Rewitalizacji Gminy Dąbie na lata 2017-2023** w dniach **od 30 października 2017 r. do 14 listopada 2017 r.** w siedzibie Urzędu Miejskiego w Dąbiu, Plac Mickiewicza 1, 62-660 Dąbie, w pokoju nr 14, w godzinach od 7:30 do 15:30.

Termin na składanie uwag do projektu Programu Rewitalizacji Gminy Dąbie na lata 2017-2023 obejmuje czas wyłożenia ww. projektu Programu do publicznego wglądu tj. nieprzekraczalny termin **do 14 listopada 2017 r.**

Uwagi należy składać w siedzibie Urzędu Miejskiego w Dąbiu, Plac Mickiewicza 1, 62-660 Dąbie, w pokoju nr 14, w godzinach od 7:30 do 15:30 na piśmie z podaniem imienia i nazwiska lub nazwy jednostki organizacyjnej i adresu, oznaczenia nieruchomości, której uwaga dotyczy.

Burmistrz Miasta Dąbie
/-/ Tomasz Ludwicki

Źródło: Urząd Miejski w Dąbiu

Wszystkie spotkania konsultacyjno-informacyjne miały na celu zaangażowanie lokalnej społeczności, zapewnienie partycypacji społecznej w projekcie, wsłuchanie się w potrzeby mieszkańców. Spotkania miały też na celu przedstawienie zgromadzonych danych, omówienie diagnozy oraz omówienie obszarów zdegradowanych i wyznaczonych obszarów rewitalizacji tak, aby każdy mieszkaniec gminy zainteresowany rewitalizacją, mógł uzyskać potrzebne informacje oraz złożyć uwagi i wnioski.

Podsumowując, wśród interesariuszy biorących udział w opracowaniu Programu Rewitalizacji dla Gminy Dąbie na lata 2017-2023, na różnych etapach procesu, znaleźli się:

- mieszkańcy obszaru rewitalizacji;
- mieszkańcy pozostałej części gminy;
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;
- pracownicy różnych jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego;
- przedstawiciele władzy publicznej;
- przedstawiciele organizacji pozarządowych.

Przy opracowywaniu Programu Rewitalizacji obszarów zdegradowanych na terenie Gminy Dąbie zastosowano następujące formy uspołecznienia:

- informowanie – o przystąpieniu do opracowywania Programu Rewitalizacji, możliwości przystąpienia do Gminnego Zespołu ds. Rewitalizacji, przygotowywanej diagnozie, możliwości opiniowania diagnozy, wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, opiniowaniu Programu Rewitalizacji, spotkaniach warsztatowych i konsultacyjno-informacyjnych, imprezach integracyjnych oraz konferencjach;
- konsultowanie – pozwoliło to na zwiększony udział obywateli w prowadzonych działaniach. Poza poinformowaniem, dano mieszkańcom możliwość wypowiedzenia się na temat diagnozy, obszarów zdegradowanych i rewitalizacji oraz planowanych działań;
- współdecydowanie – wykorzystano tę formę na etapie programowania i w momencie definiowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Dzięki temu mieszkańcy gminy mieli realny wpływ na dotyczące ich (bezpośrednio lub pośrednio) planowane działania.

Podczas spotkań zapewniono interesariuszom szerokie uczestnictwo w dialogu. Istniała możliwość osobistej aktywności (bezpośredniej), biernej aktywności (poprzez e-mail lub głos w postaci pisma/notatki), umożliwiono także spotkania niepubliczne, zapewniające komfort rozmowy lub zgłoszenia uwag lub propozycji.

W opracowywaniu Programu Rewitalizacji dla Gminy Dąbie na lata 2017-2023 i tym samym w czasie trwania wszystkich działań mających na celu uspołecznienie brali udział eksperci zewnętrzni, którzy byli moderatorami spotkań i doradcami. Spotkania miały charakter konsultacyjno-informacyjny. Na początku przedstawiane były wyniki doczasowych prac nad dokumentem Programu Rewitalizacji, po czym przewidziany był czas na dyskusję, wyjaśnianie wątpliwości oraz zbieranie uwag i pomysłów m.in. na temat propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Ekspert pełnił również funkcje doradcą przy ustalaniu ostatecznych przedsięwzięć zawartych w PR oraz możliwościach ich potencjalnego finansowania. Opracowywany dokument był na bieżąco konsultowany z Zespołem ds. Rewitalizacji.

W ramach uspołecznienia Programu Rewitalizacji podejmowane były także następujące działania:

- umieszczenie na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Dąbiu informacji o wszystkich działaniach podjętych w ramach opracowywania Programu Rewitalizacji;

Burmistrz Miasta Dąbie
Plac Mickiewicza 1, 62-660 Dąbie
tel. 63 2628270 fax. 63 2710086
e – mail: sekretariat@gminadabie.pl

**Zaproszenie na spotkanie podsumowujące prace
nad opracowanym „Programem Rewitalizacji
Gminy Dąbie na lata 2017-2023”.**

Burmistrz Miasta Dąbie serdecznie zaprasza radnych, przedstawicieli jednostek organizacyjnych, sołtysów, mieszkańców, lokalnych przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz grup nieformalnych i inne zainteresowane podmioty z terenu miasta i gminy Dąbie do wzięcia udziału w spotkaniu podsumowującym prace nad opracowanym Programem Rewitalizacji Gminy Dąbie na lata 2017-2023.

Spotkanie odbędzie się 29 listopada 2017 roku o godz. 14⁰⁰
w siedzibie Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury i Biblioteki Publicznej,
ul. 3-go Maja 4, 62-660 Dąbie.

Burmistrz Miasta Dąbie
/-/ Tomasz Ludwicki

Źródło: BIP Urzędu Miejskiego w Dąbiu

Źródło: BIP Urzędu Miejskiego w Dąbiu

- umieszczanie informacji na tablicach ogłoszeń w miejscach publicznie dostępnych;
- bieżące informowanie przez Burmistrza Miasta Dąbie;
- organizacja spotkań bezpośrednich z potencjalnymi partnerami społeczno-gospodarczymi.

**OGŁOSZENIE BURMISTRZA MIASTA DĄBIE
O NABORZE KANDYDATÓW DO GMINNEGO ZESPOŁU DS. REWITALIZACJI**

1. Wszystkich mieszkańców zainteresowanych rozwojem miasta i gminy Dąbie i tematyką rewitalizacji zapraszamy do zgłoszenia się do prac w Gminnym Zespole ds. Rewitalizacji. Do współpracy zapraszamy również organizacje pozarządowe i przedsiębiorców, którym atrakcyjność miasta i gminy Dąbie oraz ich rozwój nie są obojętne.
2. Gminny Zespół ds. Rewitalizacji, zwany dalej Zespołem lub GZR, stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących Programu Rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniotwórczo-doradczą Burmistrza Miasta Dąbie, zwanego dalej Burmistrzem, w sprawach dotyczących opracowania Programu Rewitalizacji Gminy Dąbie na lata 2017- 2023 (zwanego dalej Programem Rewitalizacji).
3. Członkowie Zespołu będą aktywnie uczestniczyć w pracach nad sporządzeniem Programu Rewitalizacji oraz działaniach z zakresu partycypacji społecznej, w szczególności takich jak:
 - spotkania warsztatowe mające na celu zaangażowanie lokalnej społeczności i zapewnienie partycypacji społecznej przy realizacji Programu Rewitalizacji
 - forum społeczne w ramach diagnozy obszaru,
 - debata społeczna w ramach opracowywania Programu Rewitalizacji,
 - spotkania robocze członków Zespołu,
 - spotkania informacyjne ze społecznością itp.
4. Praca w Zespole będzie świadczona społecznie i nie będzie przysługiwać za nią żadne wynagrodzenie, dieta czy zwrot kosztów podróży.
5. Osoby chętne do uczestniczenia w pracach Zespołu prosimy o zgłoszenie swojej kandydatury za pomocą formularza „Deklaracji uczestnictwa w pracach Gminnego Zespołu ds. Rewitalizacji” wraz z załączeniem dokumentów potwierdzających spełnienie warunków, o których mowa w pkt. 9 niniejszego ogłoszenia.
6. Zgłoszenia do Gminnego Zespołu ds. Rewitalizacji w postaci wypełnionej i podpisanej Deklaracji zgłoszeniowej wraz z załącznikami prosimy dostarczyć jedną z poniższych dróg do dnia 16 października 2017 r., do godz. 15:30 :

Źródło: dabie.pl

Źródło: Urząd Miejski w Dąbiu

W ramach zarządzania projektem prowadzone były: planowanie, harmonogramowanie, realizacja i kontrola zadań. Służył temu specjalnie powołany

Koordynator ds. opracowania Programu Rewitalizacji oraz wielosektorowy Gminny Zespół ds. Rewitalizacji. Zadaniemi Koordynatora ds. Rewitalizacji były: koordynacja tworzenia Programu i partycypacji społecznej, utworzenia i współpracy z Gminnym Zespołem ds. Rewitalizacji i grupami interesariuszy, promocja działań wynikających z Programu, organizacja punktów konsultacyjnych, informowanie o możliwościach pozyskiwania finansowania zewnętrznego, monitoring i kontrola realizacji Programu.

W ramach powołania do Gminnego Zespołu ds. Rewitalizacji było brane pod uwagę doświadczenie kandydatów: znajomość sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej gminy, kreatywność, inicjatywa i umiejętność współpracy z lokalną społecznością i w zespole, doświadczenie we współpracy międzysektorowej, sporządzaniu analiz, opracowań i raportów, komunikatywność. Do Gminnego Zespołu ds. Rewitalizacji został ogłoszony otwarty nabór. Zadaniem Gminnego Zespołu ds. Rewitalizacji było m.in.: koordynowanie działań włączających lokalną społeczność w konsultacje społeczne, określenie kierunków działań mających na celu eliminację negatywnych zjawisk oraz wizji obszarów po rewitalizacji, organizacja debat i forum społecznego, ustanowienie hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych, opracowanie systemu monitorowania i oceny Programu.

W ramach zarządzania projektem został opracowany Plan Komunikacji wewnętrznej Zespołu oraz na zewnątrz. Na zewnątrz prowadzone były takie działania: umieszczenie informacji na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Dąbiu oraz w BIP, informacje na tablicach ogłoszeń, bieżące informowanie przez Burmistrza i Radnych z terenu Gminy, publikowanie informacji w mediach i organizowanie spotkań.

15. SYSTEM WDRAŻANIA I MONITORINGU

15.1. WDRAŻANIE I MONITORING

Wdrażanie zapisów Programu Rewitalizacji dla Gminy Dąbie na lata 2017-2023 jest kluczowym elementem ich realizacji. Zrealizowanie projektów zaplanowanych w programie jest uzależnione od pozyskania środków finansowych z funduszy zewnętrznych, krajowych i zagranicznych. Dla zapewnienia efektywności programu rewitalizacji konieczne jest sukcesywne wdrażanie i jego realizacja.

Głównym podmiotem odpowiedzialnym za realizację zapisów Programu Rewitalizacji jest Urząd Miejski w Dąbiu, a bezpośrednio Burmistrz Miasta Dąbie, który nadzoruje prace i wdrażanie zadań przez merytoryczne i organizacyjne jednostki Urzędu.

W ramach wdrażania Programu Rewitalizacji do działania został powołany Gminny Zespół ds. Rewitalizacji oraz zostanie powołany Koordynator ds. Rewitalizacji. W zespole zasiadli przedstawiciele organu wykonawczego, stanowiącego, przedstawiciele kluczowych jednostek organizacyjnych gminy, jednostek pomocniczych oraz przedstawiciele strony społecznej – reprezentanci organizacji społecznych i przedsiębiorcy. Taki skład Zespołu zapewni skuteczne zarządzanie wdrażaniem programu rewitalizacji oraz pozwoli na zintegrowanie i uspołnienie procesu planowania, wdrażania, monitorowania i ewaluacji lokalnych polityk publicznych w gminie. Zastosowany będzie partycypacyjny model wdrażania, w który będą zaangażowani również lokalni partnerzy z sektorów: publicznych, społecznych i gospodarczych. Urząd Miejski i jednostki Samorządu posiadają wykwalifikowaną kadrę do sprawnego i efektywnego realizowania projektu w sferach społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej, świadczących o kompleksowym procesie wyprowadzenia obszarów ze stanu kryzysowego. Do zadań Koordynatora realizacji Programu Rewitalizacji będzie należeć:

- bieżąca obsługa organizacyjna i administracyjna projektu;
- koordynowanie projektem zgodnie z budżetem i harmonogramem;
- nadzór nad finansami – zapewnienie obsługi finansowo-księgowej projektu;
- kontakt z lokalnymi partnerami z sektorów publicznych, społecznych, gospodarczych;
- promocja i bieżąca informacja – prowadzenie konsultacji społecznych;

- koordynowanie wdrażania projektów przewidzianych w Programie Rewitalizacji;
- opracowanie i składanie wniosków o dofinansowanie dla projektów rewitalizacyjnych;
- realizacja projektów z zakresu rewitalizacji obszarów zdegradowanych będących w gestii gminy;
- prowadzenie monitoringu oraz ewaluacji wdrażania projektu:
 - monitorowanie podstawowych parametrów Programu Rewitalizacji na etapie przyjęcia programu oraz późniejszych jego aktualizacji (m.in. ludność, powierzchnia oraz przestrzenny obraz obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, lista projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych zapisanych w programie wraz z podaniem szacowanych kosztów oraz przewidywanych rezultatów, ramy finansowe Programu Rewitalizacji wraz z prognozowanym montażem finansowym);
 - monitorowanie stopnia realizacji celów określonych w Programie Rewitalizacji (z częstotliwością co najmniej raz na dwa lata), monitorowanie będzie miało formę porównań osiągniętych wskaźników w stosunku do wartości bazowych, świadczących o efektach realizacji danego projektu;
 - monitorowanie skutków realizacji Programu Rewitalizacji, poprzez analizę poziomu wskaźników wykorzystywanych na etapie delimitacji, dokonywaną cyklicznie co najmniej raz na dwa lata od momentu przyjęcia dokumentu do końca okresu obowiązywania, w odniesieniu do wartości analogicznych wskaźników (wyjściowych) obliczonych na etapie wyznaczania w/w obszarów (analiza efektywności podejmowanych działań rewitalizacyjnych);
 - bieżące monitorowanie poziomu wdrażania Programu Rewitalizacji – aktualizowana na bieżąco lista przyjętych w programie przedsięwzięć podstawowych i uzupełniających ze statusem: „zakładane do realizacji”, „w trakcie realizacji” lub „zrealizowane”, w zależności od aktualnego postępu rzeczowego, wraz z podaniem poniesionych kosztów, stworzonego montażu finansowego, a także ewentualnych rezultatów ich wdrożenia – efekty rzeczowe.

Sprawozdania zawierające wymienione informacje będą przygotowywane raz na dwa lata w formie Raportów z postępów realizacji Programu Rewitalizacji dla Gminy

Dąbie na lata 2017-2023 przez Koordynatora. Dokument będzie udostępniany/przekazywany w formie elektronicznej do Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego co dwa lata, począwszy od początku 2018 roku (kolejne na początek 2020, 2022 i 2024 roku). Uzupełnieniem dla powyższego sprawozdania będzie „Formularz efektów monitorowania programów rewitalizacji”, którego wzór zawarto w załączniku do Zasad programowania i wsparcia rewitalizacji w ramach WRPO 2014+. Formularz będzie wypełniany raz na pół roku w różnym zakresie i dostarczany do Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego, zgodnie z wytycznymi określonymi w powyższych Zasadach.

Dodatkowo w celu wdrażania i monitorowania zaplanowanych działań rewitalizacyjnych w Programie Rewitalizacji zostaną powołane odpowiednie komórki organizacyjne Urzędu Miejskiego w Dąbiu. Odpowiedzialne będą również za przygotowanie dokumentacji niezbędnej przy projekcie, opracowanie raportów monitoringowych, zapewnienie promocji projektów rewitalizacyjnych będących w gestii gminy.

Wyznaczenie Koordynatora realizacji Programu Rewitalizacji upraszcza komunikację i przyczynia się do sprawnej realizacji projektu oraz szybkiego przeciwdziałania ewentualnym ryzykom i nieprawidłowościom przy realizacji.

Zapewniony będzie osobisty kontakt Koordynatora z innymi pracownikami Urzędu w celu omówienia bieżących spraw i podejmowania decyzji w projekcie oraz reagowania na potencjalne nieprawidłowości. Decyzje podejmowane będą na zasadzie konsensusu licząc się z opinią wszystkich. Kontrolę nad Koordynatorem i realizacją projektu będzie sprawować Burmistrz Miasta Dąbie, uczestniczyć będzie również w ważnych spotkaniach i w podejmowaniu kluczowych decyzji. Koordynator w sprawach istotnych będzie komunikował się z interesariuszami, mając na uwadze całościowy system realizacji procesu rewitalizacji.

Nieodzowną częścią realizacji procesu rewitalizacji jest informowanie i promocja Programu Rewitalizacji. Obowiązek ten spoczywa na Koordynatorze oraz Gminie Dąbie.

Skutecznym sposobem włączenia interesariuszy w proces wdrażania Programu Rewitalizacji będą broszurki, plakaty informujące o możliwościach pozyskiwania finansowania inwestycji ze środków zewnętrznych. Informowanie na stronie Urzędu Miejskiego w Dąbiu pozwoli zainteresowanym na szybki dostęp do podstawowych

informacji. Ponadto organizacja różnego rodzaju seminariów, wykładów czy prezentacji pozwolą na zwiększenie obustronnego przepływu informacji.

Monitoring powinien opierać się na bieżącej, wieloaspektowej analizie stopnia zmian zachodzących na obszarze rewitalizacji, w tym sytuacji społeczno-gospodarczej oraz zbieżności efektów działań rewitalizacyjnych z założoną wizją i celami rewitalizacji. Mierząc stopień zmian zachodzących na terenie objętym Programem Rewitalizacji należy oprzeć się na wskaźnikach, które posłużyły do wskazania jego granic. Za wartość bazową w tym względzie uznano wartość stwierdzoną na obszarze zdegradowanym w badanym okresie. Za wartość docelową, zaplanowaną do osiągnięcia do roku 2023, uznano wartość średnią dla gminy. W sytuacji, gdy średnia dla gminy była gorsza od wartości wskaźnika dla obszaru zdegradowanego, za sytuację docelową uznano utrzymanie obecnej wartości wskaźnika w 2023 roku.

Tabela 22. Wskaźniki Programu Rewitalizacji

Zjawisko	Wskaźnik	Wartość bazowa w 2016 r.	Wartość docelowa w 2023 r.
Depopulacja – zgony	Dynamika zmian ludności – zgony w poszczególnych sołectwach w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy	Dąbie: 4,40	Dąbie: 0,49
		Chełmno: 0,79	Chełmno: 0,49
		Rzuchów: 1,10	Rzuchów: 0,49
Starzenie się społeczeństwa	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby mieszkańców w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy – przeciwdziałanie poprzez realizację fiszek projektowych, wzrost atrakcyjności Dąbia, Chełmna i Rzuchowa i przekonanie młodych osób do pozostania w gminie	Dąbie: 76,36	Dąbie: 9,75
		Chełmno: 12,25	Chełmno: 9,75
		Rzuchów: 17,28	Rzuchów: 9,75
Bezrobocie	Liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy –	Dąbie: 15,71	Dąbie: 1,80
		Chełmno: 1,73	Chełmno: 1,73

	<i>zmniejszenie liczby poprzez realizację fiszek projektowych</i>	Rzuchów: 3,46	Rzuchów: 1,80
Ubóstwo	Liczba osób korzystająca ze wsparcia pomocy społecznej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy	Dąbie: 31,58	Dąbie: 3,17
		Chełmno: 1,57	Chełmno: 1,57
		Rzuchów: 3,46	Rzuchów: 3,17
Przestępczość	Liczba przestępstw i wykroczeń w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy	Dąbie: 4,40	Dąbie: 0,42
		Chełmno: 1,10	Chełmno: 0,42
		Rzuchów: 0,31	Rzuchów: 0,31
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy	Dąbie: 14,92	Dąbie: 14,92
		Chełmno: 2,04	Chełmno: 2,04
		Rzuchów: 2,51	Rzuchów: 2,51
Liczba zawieszonych podmiotów gospodarczych	Liczba zawieszonych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy	Dąbie: 1,41	Dąbie: 0,18
		Chełmno: 0,31	Chełmno: 0,18
		Rzuchów: 0,00	Rzuchów: 0,00
Liczba zamkniętych podmiotów gospodarczych	Liczba zamkniętych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy	Dąbie: 15,71	Dąbie: 1,33
		Chełmno: 2,67	Chełmno: 1,33
		Rzuchów: 1,89	Rzuchów: 1,33
Infrastruktura kanalizacyjna	Wyposażenie w infrastrukturę kanalizacyjną	Dąbie: 1	Dąbie: 1
		Chełmno: -1	Chełmno: 1
		Rzuchów: -1	Rzuchów: 1
Nagromadzenie wyrobów zawierających azbest	<p>Powierzchnia pokryć azbestowych na terenie gminy</p> <p><i>Gmina Dąbie posiada aktualny Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest i sukcesywnie usuwa wyroby zawierające azbest na terenie gminy.</i></p> <p><i>W związku z powyższym gmina nie zaplanowała żadnego projektu związanego z usuwaniem azbestu, ponieważ pracuje nad tym</i></p>	61 574,46 m ²	30 787,23 m ²

	<i>problemem na bieżąco.</i>	
--	------------------------------	--

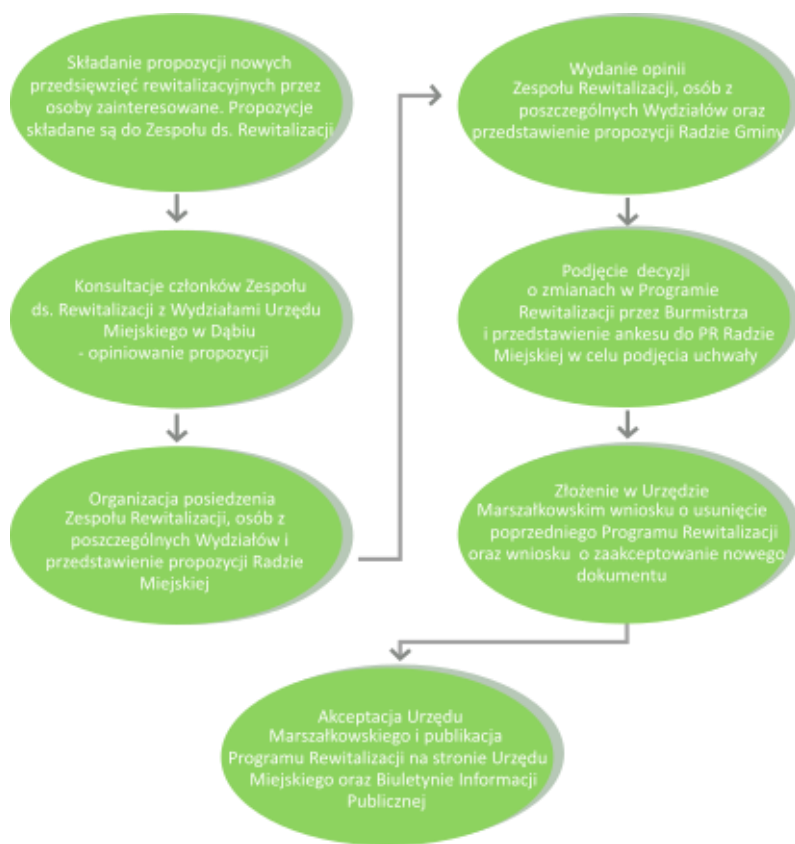
Źródło: opracowanie własne

15.2. AKTUALIZACJA

Z uwagi na stosunkowo długi czas obowiązywania dokumentu (2017-2023), może zajść konieczność aktualizacji Programu Rewitalizacji.

Program Rewitalizacji będzie posiadać formułę otwartą, dlatego w przypadku zmiany wymogów prawnych, pojawiania się nowych problemów, zmian w otoczeniu oraz potrzeby utworzenia nowych projektów – będzie on aktualizowany. Zmiany sytuacji społeczno-gospodarczej gminy, potrzeby mieszkańców obszarów zdegradowanych, możliwości budżetu Gminy Dąbie oraz dostępność środków zewnętrznych będą determinować nowych odbiorców i zakres nowych projektów. Informacje o stanie realizacji PR oraz ewentualnych zamierzeniach aktualizujących dokument będą publicznie udostępniane. Dokument będzie aktualizowany na podstawie bieżących danych dotyczących postępu prac w projektach i przedsięwzięciach rewitalizacyjnych.

Ewentualna aktualizacja PR zostanie poprzedzona konsultacjami społecznymi poprzez bezpośrednie konsultacje z mieszkańcami w zakresie identyfikacji nowych problemów i potrzeb rewitalizacyjnych. Następnie zostanie sporządzona lista nowych zadań rewitalizacji uwzględniająca potrzeby interesariuszy, która przedłożona zostanie Radzie Miejskiej w Dąbiu. W przypadku pojawienia się nowym propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych będzie miała zastosowanie uporządkowana ścieżka postępowania.

Rysunek 27. Schemat postępowania w przypadku aktualizacji PR
 Źródło: opracowanie własne

16. PODSUMOWANIE STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Burmistrz Miasta Dąbie zwrócił się z wnioskiem do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu o uzgodnienie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu dokumentu Programu Rewitalizacji dla Gminy Dąbie na lata 2017-2023.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu pismem z dnia 5 grudnia 2017 r. nr sprawy WOO-III.410.1004.2017.PW.1 poinformował Burmistrza Miasta Dąbie, że projekt Programu Rewitalizacji dla Gminy Dąbie na lata 2017-2023 nie wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny pismem z dnia 29 listopada 2017 r. znak DN-NS.9012.1784.2017 również uzgodnił pozytywnie możliwość odstąpienia od procedury przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla Programu Rewitalizacji dla Gminy Dąbie na lata 2017-2023.

Zgodnie z art. 48 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 r., poz. 1405 ze zm.), zwanej dalej ustawą OOS, organ opracowujący projekty dokumentów, o których mowa w art. 46 pkt 2, może po uzgodnieniu z właściwymi organami, o których mowa w art. 57 i 58 (w przedmiotowym przypadku Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska i Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym), odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli uzna, że realizacja postanowień danego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko.

17. SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Budynek synagogi w Dąbiu	40
Rysunek 2. Zabudowania na terenie byłej zlewni mleka w Dąbiu	40
Rysunek 3. Podział Gminy Dąbie	44
Rysunek 4. Podział miasta Dąbie na ulice	45
Rysunek 5. Rozkład przestrzenny problemu największej liczby zgonów w Gminie Dąbie.....	49
Rysunek 6. Rozkład przestrzenny największej liczby osób w wieku poprodukcyjnym w Gminie Dąbie.....	52
Rysunek 7. Rozkład przestrzenny największej liczby bezrobotnych w Gminie Dąbie.....	54
Rysunek 8. Rozkład przestrzenny problemu ubóstwa w Gminie Dąbie.....	56
Rysunek 9. Rozkład przestrzenny problemu przestępstw w Gminie Dąbie.....	58
Rysunek 10. Rozkład przestrzenny problemu niskiej aktywności gospodarczej w Gminie Dąbie– liczba aktywnych firm.....	62
Rysunek 11. Rozkład przestrzenny problemu niskiej aktywności gospodarczej w Gminie Dąbie – zawieszona firma	62
Rysunek 12. Rozkład przestrzenny problemu niskiej aktywności gospodarczej w Gminie Dąbie – wykreślone firmy	63
Rysunek 13. Rozkład przestrzenny liczby zabytków w Gminie Dąbie	64
Rysunek 14. Rozkład przestrzenny wyposażenia w sieć kanalizacyjną na terenie Gminy Dąbie	65
Rysunek 15. Rozkład przestrzenny wskaźnika degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych w Gminie Dąbie	67
Rysunek 16. Rozkład przestrzenny negatywnego oddziaływania akustycznego w Gminie Dąbie.....	68
Rysunek 17. Rozkład przestrzenny występowania wyrobów zawierających azbest w Gminie Dąbie.....	70
Rysunek 19. Rozkład przestrzenny natężenia zjawisk kryzysowych w poszczególnych sołectwach Gminy Dąbie	74
Rysunek 19. Podobszary rewitalizacji na tle Gminy Dąbie.....	77
Rysunek 20. Podobszar rewitalizacji w Dąbiu	79

Rysunek 21. Podobszar rewitalizacji w Chełmnie	80
Rysunek 22. Podobszar rewitalizacji w Rzuchowie	80
Rysunek 24. Fresk umieszczony na strychu budynku synagogi	113
Rysunek 25. Komplementarność przestrzenna – Dąbie.....	144
Rysunek 26. Komplementarność przestrzenna – Chełmno	144
Rysunek 27. Komplementarność przestrzenna – Rzechów	145

18. SPIS TABEL

Tabela 1. Powiązanie Strategii Rozwoju Powiatu Kolskiego na lata 2015-2025 z PR	28
Tabela 2. Powiązanie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dąbie z Programem Rewitalizacji.....	30
Tabela 3. Powiązanie Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Dąbie na lata 2014-2020 z PR	31
Tabela 4. Jednostki gminy do delimitacji	45
Tabela 5. Wskaźniki użyte na potrzeby wyznaczenia granic obszarów kryzysowych w gminie	46
Tabela 6. Liczba zgonów w Gminie Dąbie w 2016 roku	47
Tabela 7. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym w Gminie Dąbie w 2016 r.....	50
Tabela 8. Rozkład bezrobotnych w Gminie Dąbie według miejsc zamieszkania (dane za 2016 rok)	52
Tabela 9. Liczba osób pobierających zasiłki w gminie Dąbie w 2016 roku	55
Tabela 10. Przepięstwa w Gminie Dąbie według sołectw (dane z 2016 roku)	56
Tabela 11. Liczba zarejestrowanych, zawieszonych i wykreślonych podmiotów gospodarczych w Gminie Dąbie (dane z 2016 roku)	60
Tabela 12. Liczba zabytków w Gminie Dąbie	63
Tabela 13. Liczba budynków komunalnych wybudowanych przed 1989 rokiem w Gminie Dąbie.....	65
Tabela 14. Powierzchnia zinwentaryzowanych pokryć azbestowych w Gminie Dąbie	68
Tabela 15. Zestawienie problemów w Gminie Dąbie.....	71
Tabela 16. Podobszary objęte rewitalizacją – ludność i powierzchnia	81
Tabela 17. Indykatywne ramy finansowe	134
Tabela 18. Szacunkowy podział kosztów.....	140
Tabela 19. Komplementarność problemowa	147
Tabela 20. Komplementarność międzyokresowa	152
Tabela 21. Komplementarność źródeł finansowania	159
Tabela 22. Wskaźniki Programu Rewitalizacji	174

19. SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Problemy społeczne w Dąbiu	84
Wykres 2. Problemy gospodarcze w Dąbiu	85
Wykres 3. Problemy przestrzenno-funkcjonalne w Dąbiu.....	86
Wykres 4. Problemy techniczne w Dąbiu	87
Wykres 5. Problemy środowiskowe w Dąbiu	87